

GON
WEST-VLAANDEREN

Organisatie voor streekontwikkeling

De textielnijverheid in West - Vlaanderen

GON

DE TEXTIELNIJVERHEID IN WEST-VLAANDEREN

Juni 2005

Studie uitgevoerd door:
Contactpersoon:

GOM - West-Vlaanderen
Nancy Moyaert
nancy.moyaert@gomwvl.be

Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek/Brugge
Tel. ++32 (0)50 36 71 00
Website: www.gomwvl.be

Foto's cover: FEBELTEX, Centrum voor Volwassenenonderwijs Waregem

---

INHOUDSTAFEL

	<u>Blz.</u>
Inleiding	1
Hoofdstuk 1: Bezoldigde tewerkstelling in de textielsector	6
1. Situering van de West-Vlaamse textielsector in Vlaanderen.....	6
2. Situering van de textielsector binnen West-Vlaanderen.....	8
3. Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling over de deelsectoren van de textielsector.....	11
4. Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling naar geslacht en statuut.....	17
5. Gemiddelde bedrijfsgrootte	18
6. Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de textielsector.....	20
6.1. Globale evolutie.....	20
6.2. Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling volgens statuut	23
6.3. Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling naar grootteklasse	25
6.4. Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de deelsectoren	26
6.5. Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de arrondissementen	30
6.6. Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling volgens arbeidsregime (voltijdse/deeltijdse tewerkstelling)	32
6.7. Evolutie van het aantal uitzendkrachten.....	33
7. De specialisatiegraad en relatieve groei in de subsectoren van de textielsector	35
8. Conclusie.....	37
Hoofdstuk 2: Werkaanbiedingen in de textielsector	38
1. Algemene structuur	38
2. Evolutie van het aantal werkaanbiedingen	39
3. Vervullingspercentage	41
4. Kenmerken van de werkaanbiedingen	42
5. Knelpuntberoepen	43
6. Conclusie.....	46

Hoofdstuk 3: Starters en faillissementen in de textielsector	47
1. Starters	47
2. Faillissementen	49
3. Conclusie	52
Hoofdstuk 4: Omzet, export en investeringen in de textielsector	53
1. Omzet	54
2. Export	56
3. Investerings	58
4. Conclusie	60
Hoofdstuk 5: Financiële analyse van de textielsector	61
1. Bepaling van het staal	61
2. Kwantitatieve kenmerken van het staal	62
3. Ratio-analyse	63
3.1. Liquiditeit	64
3.2. Solvabiliteit	67
3.3. Rentabiliteit	69
4. Toegevoegde waarde	72
5. Conclusie	75
Hoofdstuk 6: Innovatie in de textielsector	76
1. Innovatie-inspanningen in de West-Vlaamse textielsector	77
2. Stimuleren van O&O in de Vlaamse textielbedrijven	80
3. Resultaten Innovatie Quick Scan	82
3.1. Inhoud van de enquête	82
3.2. Geënuquêteerde bedrijven	83
3.3. Resultaten	84
3.4. Conclusie	90
4. Conclusie	91
Hoofdstuk 7: Milieuzorgsystemen in de textielsector	92
1. ISO14001 en EMAS	92
2. West-Vlaams Milieucharter	93
3. Milieucertificaat binnen de textielsector: GUT	94
4. Conclusie	95

Hoofdstuk 8: Ruimtegebruik door de textielsector	96
1. Belang van de textielbedrijven op bedrijventerreinen.....	97
2. Terreinquotiënten	98
3. Conclusie.....	99
Algemeen besluit	100

INLEIDING

De textielsector kent een lange West-Vlaamse traditie. Op het einde van de 19^e eeuw legde de vlaseelt de basis van de West-Vlaamse textielsector: vlas werd gesponnen tot garens, die op hun beurt tot textielproducten werden geweven. De textielsector lag aan de basis van de industrialisering van West-Vlaanderen. Na verloop van tijd werd van vlas overgeschakeld op katoen en wol en ook op synthetische vezels. Vooral de productie van interieurtextiel, met voorop de productie van vloerkleden en tapijt, werd zeer belangrijk in West-Vlaanderen.

Vele decennia lang bood de West-Vlaamse textielsector werk aan enkele tienduizenden loontrekkenden. De laatste tien jaar kwam de textielsector in West-Vlaanderen echter vooral op een negatieve wijze in de belangstelling en werden we overspoeld met berichten over faillissementen en collectieve ontslagen in de West-Vlaamse textielsector, die aanleiding gaven tot een groot verlies aan arbeidsplaatsen. Terwijl de West-Vlaamse textielsector midden 1972 nog bijna 32.000 loontrekkende arbeidsplaatsen telde, waren dit er midden 2002 nog amper 18.500.

Toch staat de textielsector in West-Vlaanderen nog steeds sterk, onder meer als gevolg van de voortdurende productverbetering en procesoptimalisatie, het gebruik van de nieuwste technologieën en het excellente entrepreneurship dat onder meer tot uiting komt in de strategie van centralisatie en overnames en investeringen gericht op exogene groei¹. Toch zal de sector in de komende jaren geconfronteerd worden met een aantal nieuwe uitdagingen. Zo maakt Fa Quix, directeur-generaal van FEBELTEX, melding van een drietal grote uitdagingen voor de West-Vlaamse textielsector: de uitbreiding van de Europese Unie, de volledige handelsliberalisering door de afschaffing van de laatste invoerquota op 1 januari 2005 en de steeds groeiende concurrentie vanuit China. De West-Vlaamse textielsector is echter, zo zegt Fa Quix, door zijn gediversifieerd en gespecialiseerd karakter goed gewapend om deze concurrentie met succes aan te gaan².

---

¹ Annelies Demeyere, Tanja Termote (2003) West-Vlaamse sector in de kijker: technisch textiel, *in: West-Vlaanderen Werkt, 2003, 4*: pp. 4-12.

² Quix, F. (2004) De West-Vlaamse textielindustrie staat voor grote uitdagingen, *in: West-Vlaanderen Werkt, 2004, 4*: pp. 4-8.

In dit sectorale rapport proberen we een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de West-Vlaamse textielsector en van de evolutie van deze sector in de voorbije vijf à tien jaar. Daarom hebben we niet enkel aandacht voor sociaal-economische aspecten zoals onder andere de loontrekkende tewerkstelling, de werkaanbiedingen, de starters en faillissementen, de omzet, investeringen en uitvoer, maar gaan we eveneens dieper in op de innovatie-inspanningen van de sector, op het ruimtegebruik op bedrijventerreinen en op de mate waarin West-Vlaamse textielbedrijven belang hechten aan het milieu door het invoeren van een milieuzorgsysteem. Bovendien onderwierpen we een selectie van West-Vlaamse textielbedrijven aan een financiële analyse.

Om de West-Vlaamse textielsector te kunnen situeren binnen Vlaanderen vergelijken we zo veel mogelijk de situatie in West-Vlaanderen met die in het Vlaamse Gewest. Ook de vergelijking van de West-Vlaamse textielsector met de totale West-Vlaamse industrie komt waar mogelijk aan bod. Bovendien besteden we aandacht aan de verschillen binnen West-Vlaanderen: waar mogelijk en relevant gebeurt de analyse tot op arrondissementeel niveau.

De afbakening van de textielsector gebeurt op basis van de nace-bel-sectorindeling. We beperken ons tot de feitelijke textielsector (nace-bel 17); met de aanverwante sectoren confectie (nace-bel 18) en leernijverheid (nace-bel 19) houden we hier geen rekening. Onderstaande tabel toont de opsplitsing van de textielsector in deelsectoren, eveneens gebaseerd op de nace-bel-sectorindeling. Aangezien de deelsector 'Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen' (nace-bel 176) in West-Vlaanderen maar één vestiging telt (Deslee Knitting) tellen we deze sector bij de sector 'Vervaardiging van gebreide en gehaakte artikelen' (nace-bel 177). De deelsector 'Vervaardiging van overige textielproducten' bestaat voor het overgrote deel uit de vervaardiging van vloerkleden en tapijt. Bijgevolg zullen we vaak spreken van de tapijtensector in plaats van de 'vervaardiging van overige textielproducten'.

Tabel 1: Afbakening van de textielsector en van de deelsectoren

Nace-bel	Sector
171	Bewerken en spinnen van textielvezels
172	Weven van textiel
173	Textielveredeling
174	Vervaardiging van geconfectioneerde artikelen van textiel, exclusief kleding
175	Vervaardiging van overige textielproducten
17510	<i>Vervaardiging van vloerkleden en tapijt</i>
176 + 177	Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen

Op één plaats in deze publicatie stappen we echter af van de nace-bel-sectorindeling en definiëren we de textielsector als het geheel van bedrijven aangesloten bij het paritaire comité 120 voor arbeiders en bij het paritaire comité 214 voor bedienden. We doen dit om een meer recente tewerkstellingsevolutie te kunnen weergeven.

Om een beeld te krijgen van de ondernemingen die in de analyse zijn opgenomen en ter illustratie van de activiteiten van de deelsectoren van de textielsector, sommen we in tabel 2 per deelsector de grootste West-Vlaamse textielbedrijven op (alle ondernemingen met minstens 100 tewerkgestelden). De weergegeven tewerkstelling is gebaseerd op de jaarrekeningen van 2003 (uit Trends Top 30.000) en toont, tenzij anders vermeld, de gemiddelde toestand in 2003.

Tabel 2: Ondernemingen in de West-Vlaamse textielsector met 100 tewerkgestelden of meer, gemeente, controle (a), grootteklasse en subsector, jaar 2003

Bewerken en spinnen van textielvezels (nace-bel 171)				
	Gemeente	Con- trole	Tewerk- stelling	Activiteiten
Uco Yarns NV	Brugge	B	181	Katoen- of katoenachtige vezels
Belgian Sewing Thread NV	Deerlijk	B	150	Naaigarens
Interspinning NV	Waregem	B	111 (b)	Twijnen, voorbereiden en spinnen van zijde en texturen van synthetisch vezelgaren
Neiryck-Holvoet NV	Lendeledede	B	105 (b)	Kamwol- of kamwolachtige vezels
Weven van textiel (nace-bel 172)				
	Gemeente	Con- trole	Tewerk- stelling	Activiteiten
Bekaert Textiles NV	Waregem	NL	784	Katoenen of katoenachtige weefsels
Concordia Textiles NV	Waregem	B	425	Zijden of zijdeachtige weefsels
Bekaert Decoration Textiles NV	Waregem	B	255	Katoenen of katoenachtige weefsels
Weverij Jules Clarysse NV	Pittem	B	254	Katoenen of katoenachtige weefsels
Deslee Textiles NV	Zonnebeke, Anzegem	B	219	Katoenen of katoenachtige weefsels
Libeco - Lagae NV	Meulebeke	B	204	Overige weefsels
Monks International NV	Oostrozebeke	B	170 (c)	Katoenen of katoenachtige weefsels
Ter Molst International NV T.M.I.	Oostrozebeke	B	167	Overige weefsels
Abbeloos NV	Dentergem	B	128	Katoenen of katoenachtige weefsels
De Witte Lietaer Industries NV	Wervik	B	113	Katoenen of katoenachtige weefsels

Textielveredeling (nace-bel 173)

	Gemeente	Con- trole	Tewerk- stelling	Activiteiten
Steverynck Group NV	Anzegem, Deerlijk	B	330	Textielveredeling
Groep Masureel Veredeling NV	Kortrijk, We- velgem, Ha- relbeke	B	308	Textielveredeling
Sioen Coating NV	Ardoorie	B	105	Textielveredeling

Vervaardiging van geconfectioneerde artikelen van textiel, excl. kledij (nace-bel 174)

	Gemeente	Con- trole	Tewerk- stelling	Activiteiten
Textiles De Witte Lietaer NV	Menen	NL	376	Confectie van beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik
Omnistor Accessories NV	Menen	B	131	Confectie van overige textielpro- ducten

Vervaardiging van overige textielproducten (nace-bel 175)

	Gemeente	Con- trole	Tewerk- stelling	Activiteiten
Balta Industries NV	Wielsbeke, Waregem, Tielt, Avel- gem	GB	3.004	Vloerkleden en tapijt
Beaulieu Wielsbeke NV	Wielsbeke	B	596	Vloerkleden en tapijt
Lano NV	Harelbeke	B	590	Vloerkleden en tapijt
Roger Vanden Berghe NV	Waregem	B	271	Vloerkleden en tapijt
Ideal Floorcoverings Wielsbeke NV	Wielsbeke	B	247	Vloerkleden en tapijt
Nelca NV	Lendelede	B	246	Vloerkleden en tapijt
Libeltex NV	Meulebeke	GB	238	Gebonden textielvlies
Mc Three NV	Waregem	B	233	Vloerkleden en tapijt
Tyber NV	Menen	B	209	Vloerkleden en tapijt
Orotex Belgium NV	Oostrozebeke	B	207	Vloerkleden en tapijt
Prado Rugs NV	Kuurne	B	206	Vloerkleden en tapijt
Osta Carpets NV	Deerlijk, Avelgem	B	163	Vloerkleden en tapijt
Prado Tuft NV	Kuurne	B	152	Vloerkleden en tapijt
Flanders Weavers NV	Waregem	B	115	Vloerkleden en tapijt
Devos - Caby NV	Deerlijk	B	113	Vloerkleden en tapijt

(a) Met 'controle' bedoelen we het land dat de meerderheid van de aandelen van het bedrijf in handen heeft.

(b) Tewelkstellingscijfer is de gemiddelde tewerkstelling in 2002.

(c) Tewelkstellingscijfer is gebaseerd op RSZ-cijfers van 2001.

BRON: Trends Top 30.000, RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

De deelsector 'Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen' ontbreekt in bovenstaande tabel. Deze sector kent immers geen bedrijven met minstens 100 tewerkgestelden. Zoals eerder al aangehaald telt de sector 'vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen' maar één onderneming in West-Vlaanderen, namelijk Deslee Knitting met een kleine 30 loontrekkenden. De grootste onderneming in de sector 'vervaardiging van gebreide en gehaakte artikelen' is Lava Breiwerkfabriek (ongeveer 50 loontrekkenden).

De textielsector is een sector met veel familiale ondernemingen en ondernemingen die in Belgische handen zijn en blijven. Dit kunnen we onder meer afleiden uit het kleine aantal ondernemingen in bovenstaande lijst dat onder buitenlandse controle staat. Bekaert Textiles en De Witte Lietaer Industries worden beiden gecontroleerd door de Nederlandse GAMMA-Holding, Libeltex maakt deel uit van de Britse British VITA Group. In juni 2004 verwierf de Britse groep Doughty Hanson een meerderheidsparticipatie (70%) in Balta Industries. De textielsector kent bijgevolg nog een sterke Belgische en West-Vlaamse verankering. Toch is de West-Vlaamse textielsector sterk aanwezig in de wereld (China, USA, ...). Veel textielbedrijven hebben immers buitenlandse vestigingen omdat het in bepaalde segmenten van de textielsector een absolute vereiste is op de lokale markt aanwezig te zijn. We spreken dan van 'marktvolgende delocatie'.

Tot slot vermelden wij nog dat dit sectorale rapport tot stand kwam dankzij de medewerking van de sectorfederatie voor de textielsector Febeltex, de werknemersorganisaties ACV-Textura en ABVV-Textiel, het vakantiefonds voor de textielnijverheid, het breiwerk en de vlasbereiding Vacantex en ten slotte Centexbel, het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor de Belgische Textielnijverheid.

HOOFDSTUK 1: BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING IN DE TEXTIELSECTOR

In wat volgt gaan we dieper in op de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector. Wij baseren ons hiervoor hoofdzakelijk op gegevens van de loontrekkende tewerkstelling, afkomstig van de RSZ. De niet-loontrekkende tewerkstelling, of met andere woorden de zelfstandigen, nemen wij hier niet op. Bij de opmaak van dit rapport gaven de meest recente tewerkstellingscijfers van de RSZ de situatie van 30 juni 2002 weer¹. Om toch een idee te hebben van de tewerkstellingsevolutie in 2003 en 2004 deden we een beroep op tewerkstellingsgegevens van VACANTEX². Op die manier kunnen wij de evolutie tot en met het eerste kwartaal van 2004 schetsen, zowel voor arbeiders als voor bedienden. Bovendien lieten de statistieken van de RSZ ons niet toe opsplitsingen naar voltijdse en deeltijdse tewerkstelling te maken. Evenmin waren gegevens over het aantal uitzendkrachten beschikbaar. Voor deze beide elementen baseerden we ons op gegevens uit de sociale balansen van de jaarrekeningen van de ondernemingen. De recentste jaarrekeningen dateren van 2003 en geven de gemiddelde tewerkstellingssituatie in 2003 weer.

1. SITUERING VAN DE WEST-VLAAMSE TEXTIELSECTOR IN VLAANDEREN

Midden 2002 telde de West-Vlaamse textielsector 18.482 loontrekkenden. Deze sector is de op één na grootste industriële sector in West-Vlaanderen (na de metaalsector: 33.795 loontrekkenden midden 2002). Bij het bekijken van tabel 1.1 valt onmiddellijk het belang van de West-Vlaamse textielnijverheid in het Vlaamse Gewest op. Ruim de helft (56,4%) van de tewerkstelling in de totale Vlaamse textielsector situeert zich in West-Vlaanderen. Dit terwijl het aandeel van West-Vlaanderen in alle Vlaamse jobs in de industrie amper 22,2% is. Oost-Vlaanderen heeft een aandeel in de Vlaamse textielsector van goed één derde (35,0%). We zien hier dat binnen het Vlaamse Gewest het relatieve belang van de West-Vlaamse textielsector groter is dan van de Oost-Vlaamse textielsector. Dit is niet altijd het geval geweest: in 1980 was het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse textielsector bijna 42% terwijl het aandeel van Oost-Vlaanderen bijna 55% was.

---

¹ Als gevolg van de omschakeling van de RSZ in 2003 van de LATG-aangifte naar de DMFA-aangifte (multifunctionele aangifte) kon de RSZ tot op heden geen recentere cijfers leveren.

² VACANTEX=Vakantiefonds voor de textielnijverheid, het breiwerk en de vlasbereiding.

Tien jaar later, in 1990, was het gewicht van beide provincies ongeveer even groot, met een licht voordeel voor West-Vlaanderen: 48,9% in West-Vlaanderen en 47,4% Oost-Vlaanderen. In de andere Vlaamse provincies is de textielsector midden 2002 nauwelijks aanwezig. Ook in Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het belang van de textielsector klein. In het Vlaamse Gewest situeert zich 88,5% van de Belgische tewerkstelling in de textielsector en in West-Vlaanderen vinden we juist de helft van alle Belgische textieljobs terug. Voor de totale industrie is dit respectievelijk 69,1% en 15,3%.

Het belang van de West-Vlaamse textielsector blijkt ook uit het aandeel van deze sector in de totale industrie (18,7%) en in de totale tewerkstelling (4,9%). In het Vlaamse Gewest zijn deze aandelen een stuk lager, respectievelijk 7,4% en 1,6%. Het relatieve belang van de textielsector is in West-Vlaanderen met andere woorden veruit groter dan in het Vlaamse Gewest. Bijgevolg kunnen we zeggen dat West-Vlaanderen gespecialiseerd is in de textielsector ten opzichte van het Vlaamse Gewest; de specialisatiegraad¹ bedraagt 296,9% en ligt daarmee ver boven de 100%. Ook Oost-Vlaanderen kent een specialisatie in de textielsector, zij het minder uitgesproken dan in West-Vlaanderen: de specialisatiegraad bedraagt er 166,6%. Zoals eerder al gezegd is de textielsector zo goed als afwezig in de andere Vlaamse provincies. Dit blijkt ook uit de specialisatiegraad: deze is er kleiner dan 100%.

Tabel 1.1: Situering van de West-Vlaamse textielsector in Vlaanderen, bezoldigde tewerkstelling, 30/6/2002

	Tewerkstelling textiel	Tewerkstelling industrie	Totale tewerkstelling	Aandeel provincies in Vlaamse textielsector (%)	Aandeel textiel in industrie (%)	Aandeel textiel in totale tewerkstelling (%)	Specialisatiegraad (%)
West-Vlaanderen	18.482	98.645	377.977	56,4	18,7	4,9	296,9
Antwerpen	638	138.295	606.037	1,9	0,5	0,1	6,4
Limburg	1.771	67.039	257.440	5,4	2,6	0,7	41,8
Oost-Vlaanderen	11.462	97.034	417.652	35,0	11,8	2,7	166,6
Vlaams-Brabant	390	43.825	328.995	1,2	0,9	0,1	7,2
Vlaamse Gewest	32.743	444.838	1.988.101	100,0	7,4	1,6	100,0
Rijk	36.978	643.778	3.493.758		5,7	1,1	

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

¹ De specialisatiegraad berekent de mate waarin een regio meer of minder gespecialiseerd is in een bepaalde bedrijfstak in vergelijking met het Vlaamse Gewest. Uitgedrukt als indexcijfer wijst een score hoger dan 100 op een concentratie van tewerkstelling en dus een specialisatie van de betrokken regio voor de onderzochte bedrijfstak. We definiëren de specialisatiegraad als de verhouding van het aandeel van een bedrijfstak in een regio in de totale tewerkstelling van die regio tot het aandeel van diezelfde bedrijfstak in de totale tewerkstelling van het Vlaamse Gewest.

2. SITUERING VAN DE TEXTIELSECTOR BINNEN WEST-VLAANDEREN

Het grootste aantal jobs in de West-Vlaamse textielsector vinden we terug in de arrondissementen Kortrijk (10.271 of 55,6%) en Tielt (6.035 of 32,7%) (zie tabel 1.2). Beide arrondissementen vertegenwoordigen samen bijna 90% van de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector, terwijl hun aandeel in de totale industrie net geen 50% is. In de andere West-Vlaamse arrondissementen is het belang van de textielsector beduidend lager. Enkel de arrondissementen Ieper en Roeselare zijn nog vermeldenswaard met respectievelijk 902 en 657 jobs in de textielsector.

In West-Vlaanderen is bijna één industriële job op vijf (18,7%) een job in de textielsector. Er is echter een groot verschil tussen de arrondissementen. Tielt scoort het hoogst met bijna twee jobs op vijf (39,6%) in de textielsector. Daarna volgt Kortrijk met ruim 30% van de industriële tewerkstelling in de textielsector. Merk op dat van alle arrondissementen Kortrijk het grootste aantal loontrekkenden kent in de West-Vlaamse textielsector, maar dat het relatieve belang van de textielsector het grootst is in het arrondissement Tielt.

De beide arrondissementen Tielt en Kortrijk zijn gespecialiseerd in de textielsector ten opzichte van West-Vlaanderen. Het aandeel van de textielsector in de totale tewerkstelling is er groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen en het aandeel van deze arrondissementen in de West-Vlaamse textieljobs is groter dan het aandeel van die arrondissementen in de industrie en in de totale tewerkstelling. De specialisatiegraad is bijgevolg groter dan 100%. Tielt scoort het hoogst met een specialisatiegraad van bijna 404%.

Tabel 1.2: Situering van de textielsector in de arrondissementen van West-Vlaanderen, bezoldigde tewerkstelling, 30/6/2002

	Tewerkstelling textiel	Tewerkstelling industrie	Totale tewerkstelling	Aandeel arrondissementen (%)	Aandeel textiel in industrie (%)	Aandeel textiel in totaal (%)	Specialisatiegraad (%)
Brugge	277	15.153	95.622	1,5	1,8	0,3	5,9
Diksmuide	55	2.111	10.452	0,3	2,6	0,5	10,8
Ieper	902	8.487	30.494	4,9	10,6	3,0	60,5
Kortrijk	10.271	33.623	104.924	55,6	30,5	9,8	200,2
Oostende	77	4.613	36.815	0,4	1,7	0,2	4,3
Roeselare	657	17.029	52.363	3,6	3,9	1,3	25,7
Tielt	6.035	15.257	30.565	32,7	39,6	19,7	403,8
Veurne	208	2.372	16.742	1,1	8,8	1,2	25,4
West-Vlaanderen	18.482	98.645	377.977	100,0	18,7	4,9	100,0
Vlaamse Gewest	32.743	444.838	1.988.101		7,4	1,6	
Rijk	36.978	643.778	3.493.758		5,7	1,1	

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Kaart 1.1 toont het aandeel van de textielsector in de industriële tewerkstelling in de gemeenten van West-Vlaanderen. Hieruit blijkt duidelijk de concentratie van de textielsector in de regio Tielt-Kortrijk. Alle acht gemeenten met een aandeel hoger dan 40% zijn in deze regio gelegen. In Wielsbeke, Anzegem en Deerlijk is het aandeel van de textielsector in de industriële tewerkstelling zelfs meer dan 60%. De grootste absolute tewerkstellingscijfers vinden we terug in de gemeenten Wielsbeke en Waregem¹.

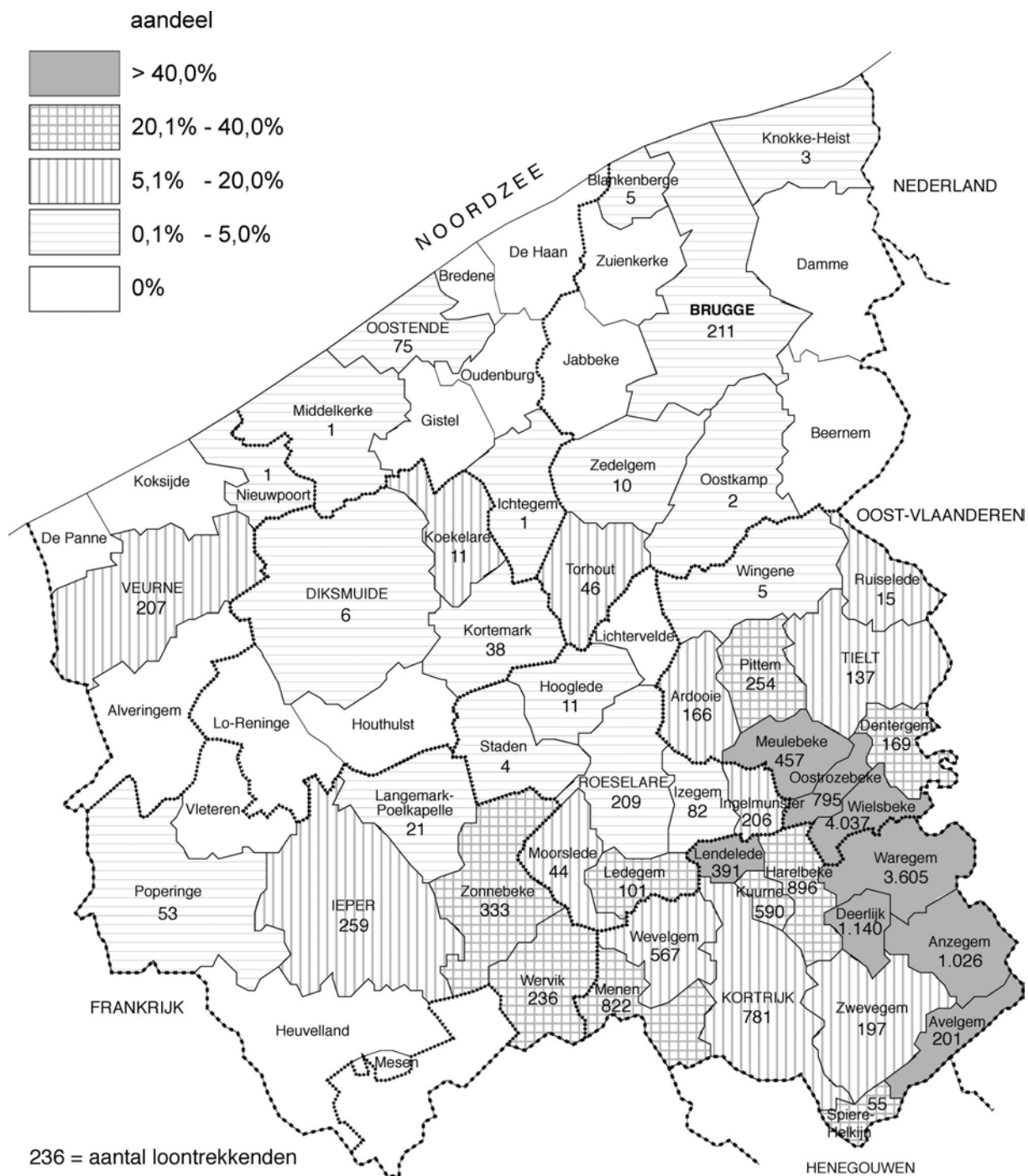
De concentratie van de textielsector in het zuidoostelijke kwadrant van West-Vlaanderen blijkt ook uit het zo goed als afwezig zijn van deze sector in de rest van West-Vlaanderen. In 17 gemeenten zijn er geen loontrekkende jobs in de textielsector en in 18 gemeenten is het aandeel van de textielsector in de industrie kleiner dan 5%.

De regio Kortrijk-Tielt vormt een onderdeel van een regio met een sterke aanwezigheid van de textielsector die de provinciegrenzen overstijgt. In de aan het arrondissement Kortrijk grenzende arrondissementen Oudenaarde (Oost-Vlaanderen) en Moeskroen (Henegouwen) is het belang van de textielsector eveneens groot: respectievelijk 35,2% en 33,6% van de industriële tewerkstelling situeert er zich in de textielsector. Belangrijke ondernemingen buiten West-Vlaanderen zijn onder meer Utexbel (Ronse), Santens (Oudenaarde), Domo (Oudenaarde), Beaulieu (Kruishoutem), Associated Weavers (Ronse), Etablissements Depoortere Frères (Moeskroen), Louis Depoortere (Moeskroen), Berry Yarns (Komen) en Sioen (Moeskroen). Deze ondernemingen situeren zich weliswaar buiten West-Vlaanderen, maar hebben vaak West-Vlaamse roots (zoals Sioen, Beaulieu, Louis Depoortere, Domo en Berry Yarns).

---

¹ Op kaart 1.1 telt de gemeente Tielt amper 137 jobs in de textielsector. In werkelijkheid ligt dit aantal hoger. De tewerkstelling van het bedrijf Imperial Tufting Company (I.T.C), gevestigd in Tielt maar onderdeel van Balta Industries in Wielsbeke, wordt immers geteld bij Wielsbeke. Het betreft een 630-tal jobs die bij de tewerkstelling in Tielt mogen worden geteld en van de tewerkstelling van Wielsbeke mogen worden afgetrokken. Op die manier zou het aandeel van de textielsector in de industrie in Tielt ongeveer 32% bedragen en zou dat van Wielsbeke dalen tot ongeveer 55%.

Kaart 1.1: Aandeel van de textielsector in de industriële tewerkstelling en aantal loontrek- kenden in de textielsector, gemeenten van West-Vlaanderen, 30/6/2002

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

3. VERDELING VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING OVER DE DEELSECTOREN VAN DE TEXTIEELSECTOR

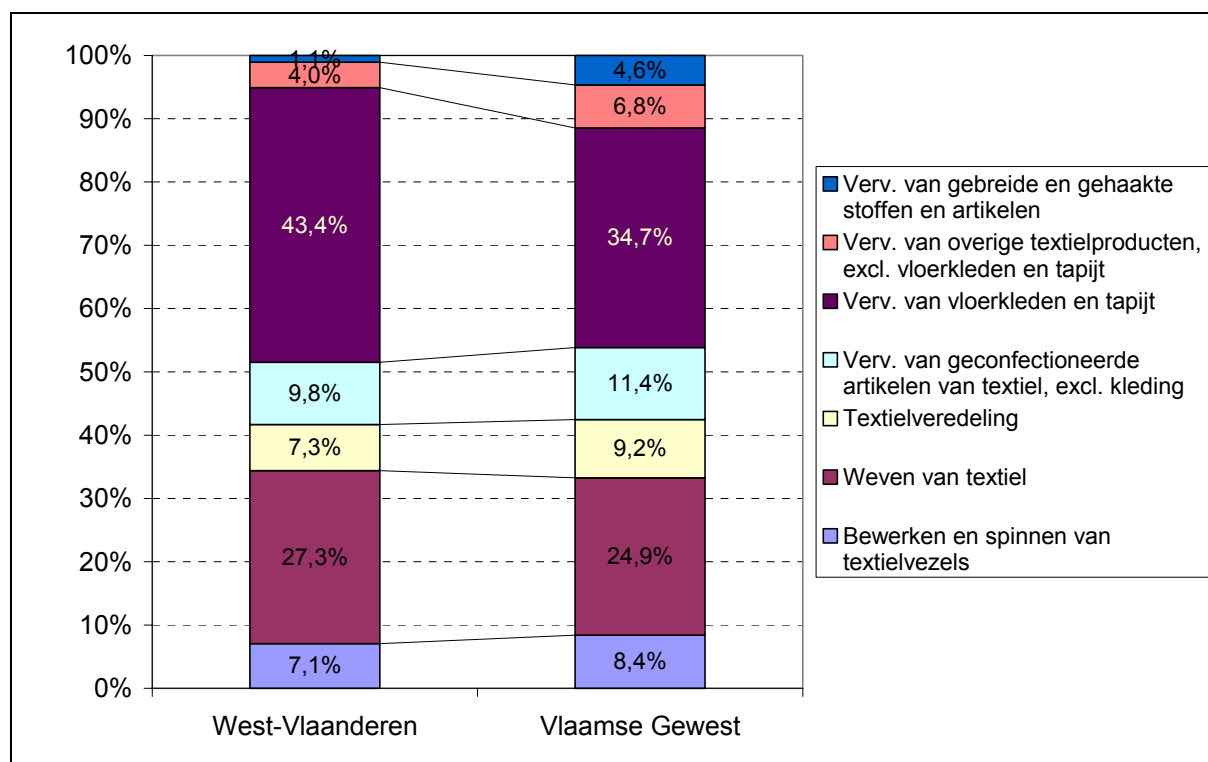
Figuur 1.1 toont de verdeling van de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse en de Vlaamse textielsector over de verschillende deelsectoren¹. De grootste deelsector in West-Vlaanderen is de vervaardiging van vloerkleden en tapijt (nace-bel 17.510) met een aandeel van 43,4% in de totale textielsector. In absolute aantallen gaat het om ruim 8.000 jobs (zie tabel 1.3). Daarna volgt de sector 'weven van textiel' (ongeveer 5.000 jobs of 27,3%). Beide sectoren samen omvatten bijna 71% van de bezoldigde tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector. De overige 29% wordt verdeeld over een aantal kleinere.

De vergelijking van West-Vlaanderen met het Vlaamse Gewest toont in welke deelsectoren van de textielsector West-Vlaanderen zich specialiseert. De twee grootste deelsectoren in West-Vlaanderen zijn ook de twee grootste deelsectoren in het Vlaamse Gewest. Toch merken we dat het relatieve belang van beide sectoren in West-Vlaanderen duidelijk groter is dan in het Vlaamse Gewest. We kunnen met andere woorden zeggen dat West-Vlaanderen, ten opzichte van het Vlaamse Gewest, gespecialiseerd is in deze twee deelsectoren. Met een specialisatiegraad van 125% is de specialisatie het sterkst in de sector 'vervaardiging van vloerkleden en tapijten'. In de sector 'weven van textiel' bedraagt de specialisatiegraad 110% (zie tabel 1.3).

---

¹ De indeling in deelsectoren gebeurt op basis van de nace-bel-sectorindeling.

Figuur 1.1: Bezoldigde tewerkstelling in de textielsector naar subsector, West-Vlaanderen, Vlaamse Gewest, 30/6/2002

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Onderstaande tabel toont nogmaals de verdeling van de tewerkstelling over de deelsectoren van de textielsector in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, ditmaal in absolute cijfers. Daarnaast is ook de specialisatiegraad ten opzichte van de volledige textielsector opgenomen.

Tabel 1.3: Bezoldigde tewerkstelling en specialisatiegraad naar deelsector, West-Vlaanderen, Vlaamse Gewest, 30/6/2002

Nace-bel	Deelsector	West-Vlaanderen	Vlaamse Gewest	Specialisatiegraad (%) tov textiel
17.1	Bewerken en spinnen van textielvezels	1.303	2.746	84,1
17.2	Weven van textiel	5.051	8.138	110,0
17.3	Textielveredeling	1.347	3.021	79,0
17.4	Verv. van geconfectioneerde artikelen van textiel, exclusief kleding	1.816	3.720	86,5
17.5	Verv. van overige textielproducten	8.766	13.597	114,2
	waarvan:			
	17.510 verv. van vloerkleden en tapijt	8.023	11.371	125,0
17.6+	Verv. van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	199	1.521	23,2
	Totaal textiel	18.482	32.743	100,0
	Totaal industrie	98.645	444.838	
	ALGEMEEN TOTAAL	377.977	1.988.101	

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

De sector ‘**vervaardiging van vloerkleden en tapijt**’¹ is de grootste deelsector van de West-Vlaamse textielindustrie en is ook een sector waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest. Deze deelsector situeert zich voor 97% in twee arrondissementen, namelijk Tielt (50,7%) en Kortrijk (46,3%). In de overige arrondissementen is deze sector nagenoeg afwezig. Zowel in het arrondissement Tielt als in het arrondissement Kortrijk is de tapijtensector de belangrijkste van alle deelsectoren in de textielnijverheid, maar in het arrondissement Tielt is het belang van de deelsector nog meer uitgesproken dan in Kortrijk: in het arrondissement Tielt vinden we 73,7% van de jobs in de textielsector terug in de tapijtnijverheid, terwijl dit in het arrondissement Kortrijk maar 39,5% is. Bijgevolg kunnen we besluiten dat in het arrondissement Tielt de textielsector bijna samenvalt met de tapijtnijverheid, terwijl in het arrondissement Kortrijk ook andere deelsectoren van de textielsector belangrijk zijn.

Belangrijke bedrijven in deze sector zijn onder meer: Balta Industries (Wielsbeke), Beaulieu Wielsbeke (Wielsbeke), Lano (Harelbeke), Roger Vanden Berghe (Waregem), Ideal Floorcoverings Wielsbeke (Wielsbeke), Nelca (Lendeledede), Mc Three (Waregem).

De tweede grootste deelsector van de West-Vlaamse textielindustrie is het **weven van textiel**, opnieuw een specialisatie van West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest. Ook deze sector is vooral belangrijk in de arrondissementen Kortrijk en Tielt: respectievelijk 56,6% en 24,5% van de jobs in de deelsector ‘weven van textiel’ bevinden zich in deze arrondissementen. De belangrijkste ondernemingen in deze arrondissementen zijn onder meer: Bekaert Textiles (matrastijk, gordijnen, meubelstoffen, wandbekleding, lamellen, tuinstoffen, buggystoffen, Waregem), Concordia Textiles (synthetische weefsels voor actieve sportswear, kledij en technische toepassingen, Waregem), Bekaert Decoration Textiles (meubelstoffen, gordijnstoffen, muurbekleding, lamellen, tuinstoffen en buggystoffen, Waregem), Weverij Jules Clarysse (handdoeken, keukendoeken, huishoudlinnen, sjaals, Pittem), Libeco-Lagae (vervaardiging van weefsels, linnen, halflinnen voor kledij, huishoudlinnen, decoratie, technische weefsels, Meulebeke) en Monks International (vervaardiging matrastijk, Oostrozebeke). In het arrondissement Kortrijk maakt deze subsector 27,8% uit van de totale tewerkstelling in de textielsector, in het arrondissement Tielt 20,5%. Voor beide arrondissementen is dit de tweede belangrijkste deelsector van de textielnijverheid, na de sector ‘vervaardiging van vloerkleden en tapijt’.

---

¹ In wat volgt zullen we de sector ‘17.5 Vervaardiging van overige textielproducten’ gelijkstellen aan de sector 17.510 ‘Vervaardiging van vloerkleden en tapijt’. De tewerkstelling in deze laatste maakt in West-Vlaanderen immers meer dan 90% uit van de totale sector ‘Vervaardiging van overige textielproducten’. Slechts één belangrijke onderneming met een 250-tal loontrekkenden hoort niet tot de sector 17.510, namelijk Libeltex (Meulebeke). Deze onderneming hoort tot de sector 17.530 ‘Vervaardiging van gebonden textielvlies’.

Ook in de arrondissementen Veurne, Ieper en Roeselare is het aandeel van deze deelsector in het totaal van de textielindustrie zeer groot (respectievelijk 71,6%, 63,2% en 32,1%). In absolute cijfers gaat het hier echter om kleine aantallen en om arrondissementen waar de textielsector als geheel niet sterk aanwezig is, vandaar het grote aandeel. De ondernemingen die echter aanleiding gaven tot deze hoge aandelen zijn: Santens¹ (huishoudlinnen in sponsweefsel, Veurne), Deslee Textiles (vervaardiging matrastijk, meubelstoffen, gordijnstoffen, Zonnebeke), Clama Mattress Ticking² (weven van matrastijk, Ieper), De Witte Lietaer Industries (breistoffen voor automobielbinnenbekleding, Wervik).

De deelsector '**vervaardiging van geconfectioneerde artikelen, exclusief kleding**'³ heeft een aandeel van bijna 10% in de totale textielsector en is daarmee de derde grootste deelsector in de West-Vlaamse textielnijverheid. Deze deelsector is sterk geconcentreerd in het arrondissement Kortrijk: ruim twee derden (67,8%) van de tewerkstelling in deze sector vinden we terug in het arrondissement Kortrijk. Textiles De Witte Lietaer (Menen) is de belangrijkste werkgever in deze deelsector.

Bijna 1.350 loontrekkenden (of 7,3% van het totaal aantal jobs in de textielindustrie) zijn werkzaam in de deelsector '**textielveredeling**'. Deze sector situeert zich bijna integraal in het arrondissement Kortrijk (87,4%). In de regio Kortrijk zijn Groep Masureel Verdeling (veredeling van garens en weefsels, Kortrijk) en Steverlynck Gebroeders (weefselveredeling, Anzegem) de belangrijkste ondernemingen in deze deelsector. Het resterende aandeel vinden we terug in het arrondissement Tielt (10,6%), waar vooral Sioen (industriële beschermkledij, corporate image kleding en active outerwear, direct en transfert coaten van weefsels, Ardoorie) in deze sector belangrijk is.

De sector '**bewerken en spinnen van textielvezels**' is met ruim 1.300 tewerkgestelden of 7,1% van de totale tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector, de op één na kleinste deelsector van de West-Vlaamse textielsector. Opnieuw is Kortrijk het arrondissement met het grootste aandeel in de West-Vlaamse tewerkstelling in deze sector, namelijk 66,0%. Dit hoge aandeel is te danken aan de aanwezigheid van ondernemingen zoals Belgian Sewing Thread (naaigarens, ververij van textielgarens, Deerlijk), Interspinning (twijnen, spinnen en voorbereiden van zijde en texturen van vezelgaren, Waregem), Neiryck-Holvoet (spinnerij van wol en kamgaren, wolspinnerij en ververij van garens voor tapijtweverijen, Lendeledede).

---

¹ In september 2004 kondigde Santens aan de vestiging in Veurne te sluiten, wat het collectief ontslag betekent van alle 142 werknemers. De effectieve sluiting gebeurde op 14 januari 2005.

² Deslee Textiles nam in het voorjaar van 2004 Clama over. Zij gaan samen verder onder de naam DesleeClama.

³ We denken hierbij onder meer aan de confectione van beddengoed, tafellinnen en textielwaren voor huishoudelijk gebruik.

De belangrijkste werkgever in deze deelsector situeert zich niet in de regio Kortrijk-Tielt, maar in het arrondissement Brugge. Het betreft hier meer bepaald Uco Yarns (garens, polyester, viscose, katoen, fibranne en gemengde garens, Brugge). Dit is de enige deelsector van de textielsector waar ook het noorden van West-Vlaanderen moet vermeld worden. Aangezien Uco Yarns echter ook het enige grote textielbedrijf is in het arrondissement Brugge, is het aandeel van deze sector in het totale aantal textieljobs heel hoog, meer bepaald 61,0%. Ook in Oostende is het aandeel van deze deelsector zo hoog, maar de tewerkstelling die er tegenover staat is dan weer heel klein (een 50-tal jobs).

Tot slot vermelden we nog de sector **‘vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen’**. Dit is met net geen 200 tewerkgestelden (1,1% van het totaal van de textielsector) de kleinste deelsector. Het belang ervan in West-Vlaanderen is miniem. De deelsector telt geen ondernemingen met meer dan 100 tewerkgestelden.

In hoofdstuk 6 “De evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector” gaan we dieper in op de evolutie van de bezoldigde tewerkstelling van de verschillende subsectoren.

Technisch textiel

Tot nog toe hebben we het nog niet gehad over technisch textiel. Nochtans is dit een belangrijke deelsector binnen de West-Vlaamse textielsector met een zeer groot groeipotentieel. De reden voor het nog niet aan bod komen van deze sector is te vinden in het feit dat de sectorindeling die wij hierboven gebruiken gebaseerd is op de nace-bel-sectorindeling. Op basis van deze indeling is het niet mogelijk de sector van het technisch textiel af te bakenen. Deze sector is trouwens geen echte sector; het gaat veeleer om een veelheid van zeer uiteenlopende producten die worden samengebracht onder de noemer van technisch textiel. Het technisch textiel biedt textieloplossingen voor technische uitdagingen en omvat verschillende toepassingsdomeinen zoals bijvoorbeeld de land- en tuinbouw, de bouwsector, industriële toepassingen, de medische sector, de automobielsector, bescherming en veiligheid, ... Vaak gaat het om innovatieve producten met hoge toegevoegde waarde die zeer R&D-intensief zijn en gekenmerkt worden door een doorgedreven specialisatie¹.

In wat volgt proberen we toch de omvang van de sector in West-Vlaanderen en het belang van deze sector voor West-Vlaanderen te illustreren. West-Vlaanderen telt een dertigtal ondernemingen die actief zijn in de deelsector technisch textiel (zie tabel 1.4). Veel van deze bedrijven zijn echter niet enkel actief in het technisch textiel maar oefenen ook andere textielgerelateerde activiteiten uit. Tabel 1.4 bevat daarom ook het aandeel van de omzet van de onderneming die gerealiseerd wordt in technisch textiel.

---

¹ Annelies Demeyere, Tanja Termote, “West-Vlaamse sector in de kijker: technisch textiel”, in West-Vlaanderen Werkt 4, 2003.

Aan de hand van de DVD "Belfirst" van het Bureau Van Dijk met de volledige jaarrekeningen van alle Belgische vennootschappen konden we voor elk van deze ondernemingen de tewerkstelling bepalen¹. De West-Vlaamse bedrijven waar technisch textiel 100% van de omzet uitmaakt stelden in 2003 samen ongeveer 1.170 loontrekkenden tewerk, of een aandeel van 6,2% in de tewerkstelling in de totale West-Vlaamse textielsector.

Tabel 1.4: West-Vlaamse bedrijven actief binnen technisch textiel en aandeel van de omzet die gerealiseerd wordt in technisch textiel

Onderneming	Gemeente	Aandeel omzet in technisch textiel, in %
ARLITEX	Avelgem	50
BELGIAN SEWING THREAD	Deerlijk	50
BERGEZ	Tielt	60
CLAESSENS	Waregem	100
COATEX	Poperinge	100
CONCORDIA TEXTILES	Waregem	40
COPACO	Kortrijk	100
DE WITTE LIETAER TEXTILES	Lauwe	80
DEKOVILT	Rollegem	100
DELVOYE	Kortrijk	100
DUMONT-WYCKHUYSE	Roeselare	50
FLIPTS & DOBBELS	Roeselare	20
FLOCART	Gullegem	100
HIGH-PRINT (SEYNTEX)	Tielt	100
IDEAL GROUP-LYSTEX	Waregem	100
IEPERBAND	Ieper	100
LAMBRECHT SPINNING	Waregem	40
LANO CARPETS	Harelbeke	20
LIBECO-LAGAE	Meulebeke	5
LIBELTEX	Meulebeke	100
OROTEX - OROTUFT	Oostrozebeke	30
ROSENLEW FIBC BENELUX	Izegem	100
RUBIS	Izegem	50
SCHLEGEL	Gistel	100
SEYNTEX nv - Dept. TECHMA COATINGS	Tielt	100
SIOEN	Ardoorie	100
VANNESTE JOS	Harelbeke	50
VERANNEMAN TECHNICAL TEXTILES	Ardoorie	100
VETEX	Kortrijk	100
XIRION	Oostende	100

BRON: Febeltex, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

¹ Merk op dat het hier gaat om tewerkstellingscijfers van de maatschappelijke zetel. Bijgevolg zijn enkel die ondernemingen opgenomen met zetel in West-Vlaanderen. Er gebeurde ook geen correctie voor eventuele tewerkstelling buiten West-Vlaanderen van ondernemingen met zetel binnen West-Vlaanderen.

In 1998 stelden dezelfde ondernemingen samen ongeveer 1.020 personen tewerk. De tewerkstelling nam hier dus toe met 14,2%. In de totale West-Vlaamse textielsector nam de tewerkstelling af met 1,5% tussen 1998 en 2003. Als gevolg daarvan nam ook het aandeel van het technisch textiel in de totale tewerkstelling in de textielsector toe van 5,3% in 1998 tot 6,2% in 2003.

Waar mogelijk zullen we ook in de volgende hoofdstukken aandacht hebben voor de deelsector technisch textiel.

4. VERDELING VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING NAAR GESLACHT EN STATUUT

Midden 2002 bestond de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector voor bijna 60% uit mannen en voor bijna 85% uit arbeiders.

Het **aandeel mannen** is daarmee kleiner dan in de totale industrie, waar mannen 73,0% uitmaken van de loontrekkende tewerkstelling, en is ongeveer even hoog als in de Vlaamse textielsector (59,3%). In de deelsector textielveredeling werkt het grootste aandeel mannen, namelijk 79,3%. Ook in de deelsector 'bewerken en spinnen van textielvezels' is het aandeel mannen hoger dan 70% (71,8%). De deelsectoren 'vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen' en 'vervaardiging van geconfectioneerde artikelen, excl. kleding' stellen dan weer het grootste aandeel vrouwen tewerk, respectievelijk 79,9% en 65,3%.

Het **aandeel arbeiders** is in de West-Vlaamse textielsector (84,6%) lichtjes hoger dan in de Vlaamse textielsector (83,7%) en veel hoger dan in de totale West-Vlaamse industrie (74,7%). Het hoge aandeel arbeiders vinden we terug in zowat alle deelsectoren van de textielsector. Enkel de sector 'vervaardiging van geconfectioneerde artikelen van textiel, exclusief kleding' heeft een aandeel arbeiders kleiner dan 80%. De arbeidsmarktanalyse van COBOT¹ in 2003 haalt een mogelijke verklaring aan voor het grote aandeel arbeiders: in de textielsector werken werknemers van het eerste leidinggevende niveau zoals bijvoorbeeld meestersgasten, ploegverantwoordelijken, enz, veelal onder een arbeidersstatuut².

---

¹ COBOT: Centrum voor Opleiding, Bijscholing en Omscholing in de Textielnijverheid.

² COBOT, "Een onderzoek naar arbeidsmarktknelpunten bij 132 textielbedrijven in Oost- en West-Vlaanderen in 2002", 2003, p.22.

Om een idee te krijgen van de **deeltijdse arbeid** in de textielsector doen we eveneens een beroep op de resultaten van deze studie. De enquêteresultaten die aan de basis lagen van de COBOT-studie gaven aan dat in de West-Vlaamse textielbedrijven 8% van de werknemers een deeltijdse baan betrekken. Daarmee zit West-Vlaanderen op het nationaal gemiddelde (volgens gegevens van de RSZ op 30/6/2002). Deze resultaten moeten echter met de nodige omzichtigheid worden gebruikt aangezien het om een enquête gaat en de bovenstaande resultaten slechts betrekking hebben op een 80-tal ondernemingen.

5. GEMIDDELDE BEDRIJFSGROOTTE

Midden 2002 telde de West-Vlaamse textielsector 524 inrichtingen, die samen 18.482 personen tewerkstelden. Dit komt neer op een gemiddelde bedrijfsgrootte van 35 loontrekkenden per onderneming, wat veruit groter is dan in de totale West-Vlaamse industrie, waar er gemiddeld slechts 24 loontrekkenden per onderneming werken. Ook in het Vlaamse Gewest is de gemiddelde bedrijfsgrootte in de textielsector (33) groter dan in de totale industrie (28). Bovendien tonen deze cijfers dat hoewel voor de totale industrie de gemiddelde bedrijfsgrootte kleiner is in West-Vlaanderen dan in het Vlaamse Gewest (24 ten opzichte van 28), dit voor de textielsector net omgekeerd is (35 ten opzichte van 33).

Het grootste deel van de ondernemingen (85,3%) zijn kleine ondernemingen (minder dan 50 tewerkgestelden). De tewerkstelling daarentegen is geconcentreerd in de grote ondernemingen (meer dan 200 werknemers): bijna 43% van de loontrekkenden in de West-Vlaamse textielsector is werkzaam in amper 2,9% van de ondernemingen (ondernemingen met meer dan 200 werknemers). Ongeveer 30% is werkzaam in de middelgrote ondernemingen (tussen 50 en 200 tewerkgestelden) en het resterende deel in de kleine ondernemingen (zie tabel 1.5).

In vergelijking met de totale West-Vlaamse industrie is het belang van de grote ondernemingen in de textielsector groter, zowel op vlak van de tewerkstelling (42,6% ten opzichte van 36,0%) als op vlak van het aantal inrichtingen (2,9% ten opzichte van 1,9%). Ook in de Vlaamse textielsector is de tewerkstelling geconcentreerd in enkele grote ondernemingen, maar minder uitgesproken dan in West-Vlaanderen: we vinden er 39,9% van de tewerkstelling (ten opzichte van 42,6% in West-Vlaanderen) terug in 3,1% van de ondernemingen (ten opzichte van 2,9% in West-Vlaanderen). We kunnen hieruit besluiten dat de grote textielondernemingen in West-Vlaanderen groter zijn dan in het Vlaamse Gewest.

Wanneer we de verdeling over de deelsectoren bekijken merken we grote verschillen in de gemiddelde bedrijfsgrootte en in de concentratie van de tewerkstelling in een bepaalde grootteklasse. De twee grootste deelsectoren van de West-Vlaamse textielsector zijn ook de sectoren waar de tewerkstelling voor het grootste deel gesitueerd is in de grote ondernemingen. In de sectoren 'vervaardiging van vloerkleden en tapijt' en de sector 'weven van textiel' vinden we respectievelijk 61,7% en 36,1% van de tewerkstelling terug in grote ondernemingen. De deelsector 'vervaardiging van geconfectioneerde artikelen' is een sector met voornamelijk kleine ondernemingen: 94% van de ondernemingen in deze sector telt minder dan 50 tewerkgestelden. Deze ondernemingen stellen samen ruim de helft (51,2%) van de totale tewerkstelling in deze sector tewerk. De tewerkstelling in de deelsectoren 'bewerken en spinnen van textiel' en 'textielveredeling' ten slotte is geconcentreerd in de middelgrote ondernemingen (50-200 tewerkgestelden).

Tabel 1.5: Verdeling van de ondernemingen en van de tewerkstelling naar grootteklasse en naar deelsector van de textielsector, West-Vlaanderen, 30/6/2002

	<50 tew.		50-200 tew.		>200 tew.		Gemiddelde bedrijfs- grootte
	inr.	tew.	inr.	tew.	inr.	tew.	
Bewerken & spinnen textielvezels	87,0	38,9	13,0	61,1	0,0	0,0	18,9
Weven van textiel	83,9	30,3	12,9	33,7	3,2	36,1	40,7
Textielveredeling	75,0	25,5	22,2	58,4	2,8	16,2	37,4
Verv. geconfectioneerde artikelen	94,1	51,2	5,0	25,4	0,8	23,3	15,3
Verv. vloerkleden en tapijt	80,5	17,2	14,0	21,1	5,5	61,7	53,5
Verv. gebreide & gehaak- te stoffen en artikelen	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,6
Textiel	85,3	27,2	11,8	30,3	2,9	42,6	35,3
Industrie	89,8	32,2	8,4	31,8	1,9	36,0	24,0
Totaal	95,8	44,8	3,3	25,9	0,8	29,4	11,2

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

6. EVOLUTIE VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING IN DE TEXTIEL-SECTOR

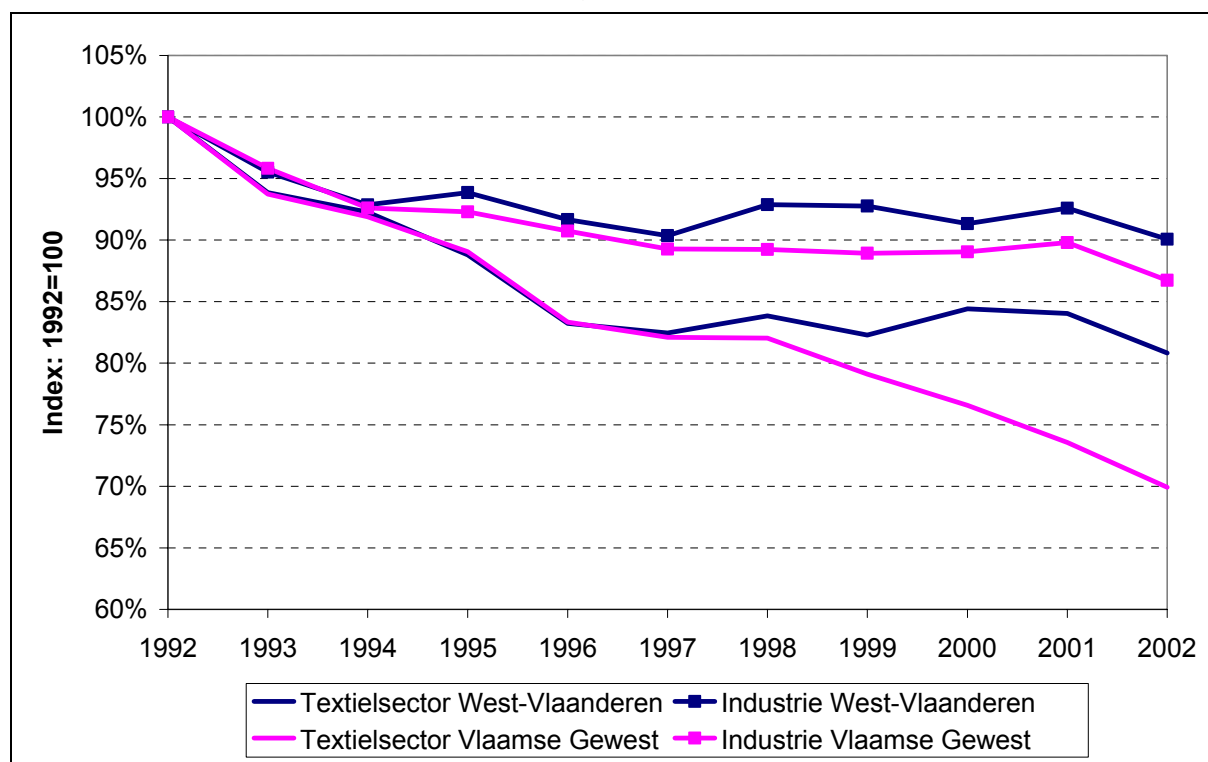
6.1. GLOBALE EVOLUTIE

In de periode 1992-2002 gingen in de West-Vlaamse textielsector bijna 4.400 arbeidsplaatsen verloren. In relatieve termen gaat het om een afname met 19,2% of gemiddeld 2,1% per jaar. In de West-Vlaamse textielsector was het jobverlies groter dan in de West-Vlaamse industrie; daar nam de tewerkstelling in dezelfde periode af met 9,9% (of gemiddeld 1,0% per jaar). Aangezien de tewerkstelling in de textielsector sneller afnam dan in de totale industrie, nam het belang van de textielsector in de West-Vlaamse industrie af: in 1992 bedroeg dit aandeel nog bijna 21%, in 2002 was het afgenomen tot 18,7%.

De tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector nam minder snel af dan in de Vlaamse textielsector. Deze laatste verloor tussen 1992 en 2002 maar liefst 30% van zijn oorspronkelijke tewerkstelling (of 3,5% gemiddeld per jaar) tegenover een kleine 20% in de West-Vlaamse textielsector. Ook in het Vlaamse Gewest nam het belang van de textielsector in de totale industrie af (van 9,1% in 1992 tot 7,4% in 2002).

Tot en met 1997 nam de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector onophoudelijk af (-17,5% tussen 1992 en 1997); nadien wisselden toenames en afname van de tewerkstelling elkaar af (zie figuur 1.2). Het uiteindelijke resultaat was een afname van de tewerkstelling met 2,0% tussen 1997 en 2002. Tot 1997 volgde de Vlaamse textielsector bijna volledig de evolutie van de West-Vlaamse textielsector. Vanaf 1998 was dit niet meer het geval: de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector stabiliseerde terwijl de tewerkstelling in de Vlaamse textielsector bleef afnemen.

Figuur 1.2: Relatieve evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de textielsector, West-Vlaanderen en Vlaamse Gewest, 1992-2002

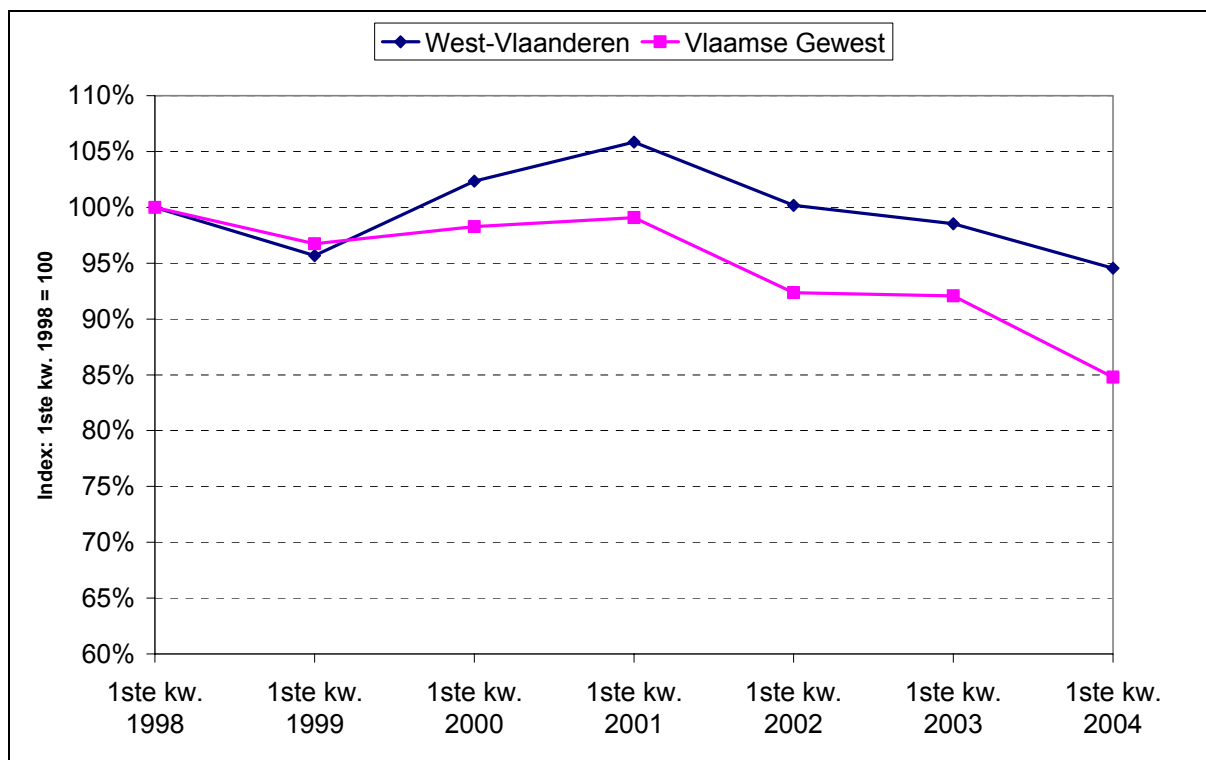
BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Voor de recentste evoluties baseren we ons op tewerkstellingscijfers verkregen van VACANTEX die het aantal arbeiders aangesloten bij het PC120 en het aantal bedienden aangesloten bij het PC214 weergeven. De evolutie kunnen we maken voor de periode 1998-2004 (telkens het eerste kwartaal). De absolute cijfers mogen we echter niet vergelijken met de RSZ-cijfers; de afbakening van de textielsector gebeurt nu immers op basis van het paritair comité, terwijl dat bij de RSZ-cijfers op basis van de nace-bel-sectorindeling is. Toch komt de meerderheid van de bedrijven in beide classificaties voor, zodat ook de cijfers van VACANTEX ons een beeld kunnen geven van de tewerkstellingsevolutie in de West-Vlaamse textielsector.

De evolutie van de tewerkstelling tussen het eerste kwartaal 1998 en het eerste kwartaal 2004 wordt in figuur 1.3 weergegeven, zowel voor de West-Vlaamse als de Vlaamse textielsector. In die periode van zes jaar nam de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector af met 5,5%, wat minder is dan de afname in de Vlaamse textielsector, namelijk 15,2%. De figuur laat zien dat het niet ging om een continue afname: tussen het eerste kwartaal van 1999 en het eerste kwartaal van 2001 nam de tewerkstelling in de sector toe: in West-Vlaanderen met ruim 10%, in het Vlaamse Gewest met 2,4%, dus veel geringer. Nadien zien we echter een continue afname.

Merk op dat er, zeker voor wat het Vlaamse Gewest betreft, een verschil is in de evolutie volgens de RSZ-cijfers en volgens de cijfers van VACANTEX. Naast een andere manier van *sectorafbakening* (zie eerder) kan dit ook verklaard worden door een andere *manier van tellen*. De RSZ-cijfers geven een momentopname weer: alle personen die op 30 juni van een jaar tewerkgesteld zijn in de sector. De cijfers van VACANTEX daarentegen zijn gebaseerd op een telling van het aantal loonstaatlijnen: alle werknemers waarvoor er in de loop van een kwartaal lonen zijn uitbetaald. Als er veel personeelsverloop is kan dit leiden tot een overschatting of tot een betere evolutie dan in werkelijkheid. Een bijkomende verklaring is de *harmonisatie van de nace-bel-codes*¹. Dit harmonisatieproject had tot gevolg dat de hoofdactiviteit van sommige werkgevers tussen 1999 en 2001 veranderd is. Ook voor de Vlaamse textielsector had dit gevolgen: twee grote Oost-Vlaamse textielbedrijven verschoven van de textielsector naar enerzijds de meubelsector en anderzijds de papier- en kartonnijverheid, wat een administratieve daling van de tewerkstelling in de Vlaamse textielsector tot gevolg had.

Figuur 1.3: Relatieve evolutie van de tewerkstelling in de ondernemingen die vallen onder het PC120 (arbeiders) en PC214 (bedienden), West-Vlaanderen, Vlaamse Gewest, 1ste kwartaal 1998-1ste kwartaal 2004

BRON: VACANTEX, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

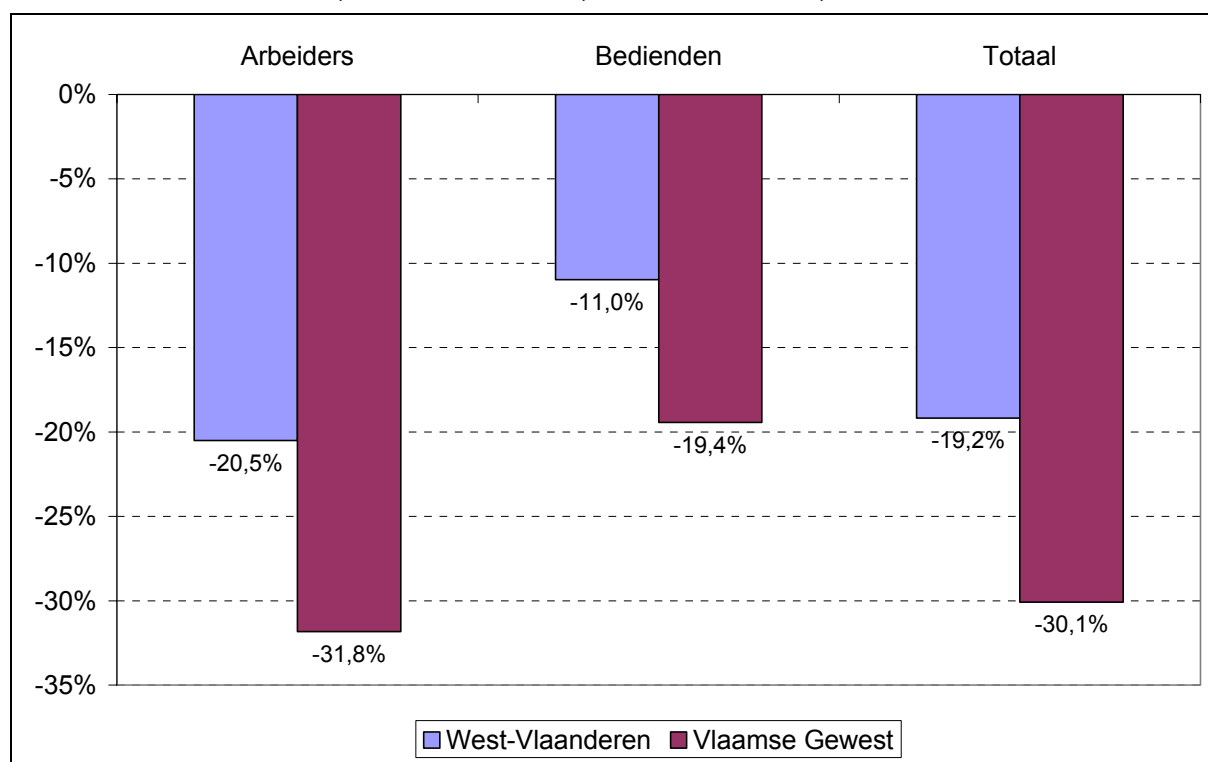
¹ Om de onderlinge coherentie tussen de statistieken van verschillende Belgische instellingen te vergroten, is een project opgestart dat er op gericht is om in alle statistieken eenzelfde onderneming steeds onder dezelfde activiteitstak onder te brengen.

Cijfers die de toestand in het eerste kwartaal van 2005 weergeven zijn nog niet beschikbaar. Wel beschikken we, eveneens via VACANTEX, over cijfers van het laatste kwartaal van 2004. Uit deze cijfers blijkt dat de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector tussen het eerste en het laatste kwartaal van 2004 lichtjes afnam (-1,0%). In de Vlaamse textielsector zien we in deze periode een status quo.

6.2. EVOLUTIE VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING VOLGENS STATUUT

Zowel in de West-Vlaamse als de Vlaamse textielsector nam in de periode 1992-2002 het aantal arbeiders én het aantal bedienden af (zie figuur 1.4). We merken een sterkere afname van het aantal arbeiders. De vergelijking tussen West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest leert dat de afname van zowel arbeiders als bedienden minder sterk is in West-Vlaanderen dan in het Vlaamse Gewest.

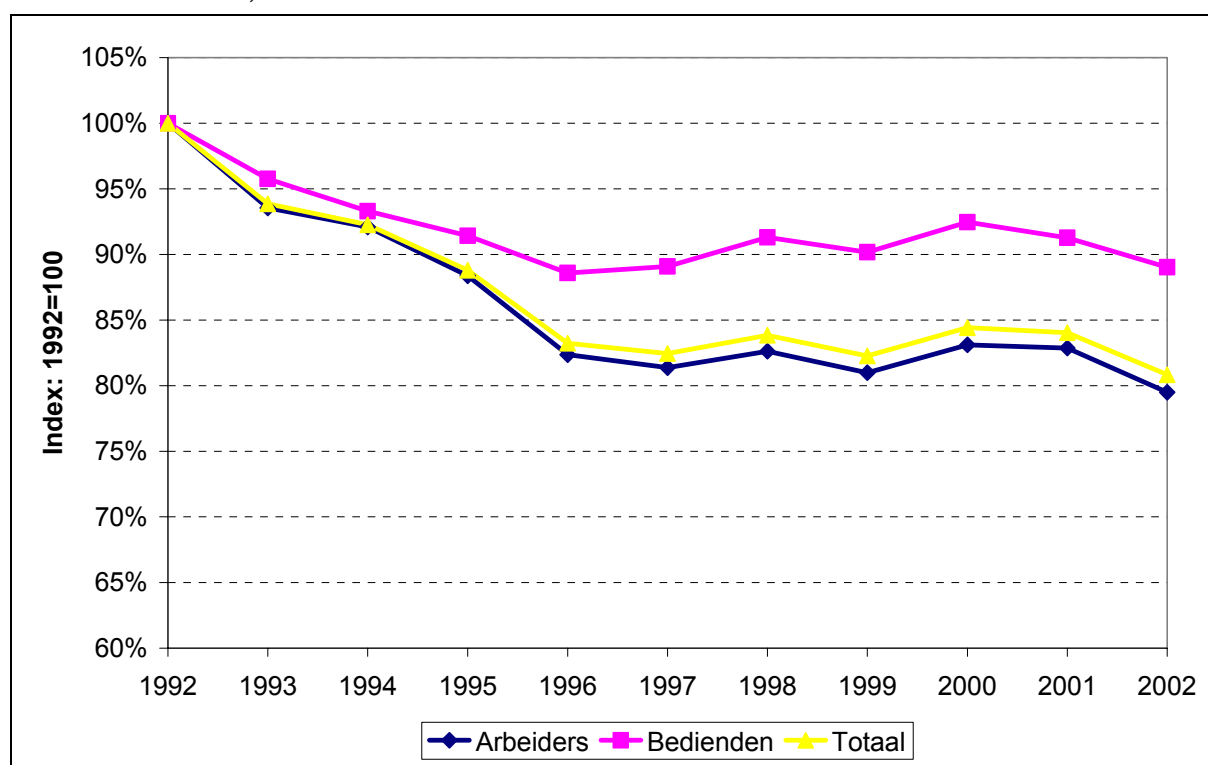
Figuur 1.4: Relatieve evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de textielsector, arbeiders en bedienden, West-Vlaanderen, Vlaamse Gewest, 1992-2002

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Figuur 1.5 toont de evolutie van de arbeiders en de bedienden tewerkgesteld in de West-Vlaamse textielnijverheid onder de vorm van een indexcijfer met 1992 als basis. Arbeiders en bedienden vertonen een gelijkaardige evolutie maar in de periode 1992-1996 nam het aantal arbeiders duidelijk sterker af dan het aantal bedienden. Tussen 1996 en 2000 stabiliseerde het aantal arbeiders; het aantal bedienden kende in die periode een lichte toename. Na 2000 namen zowel de arbeiders als de bedienden tewerkgesteld in de West-Vlaamse textielsector af.

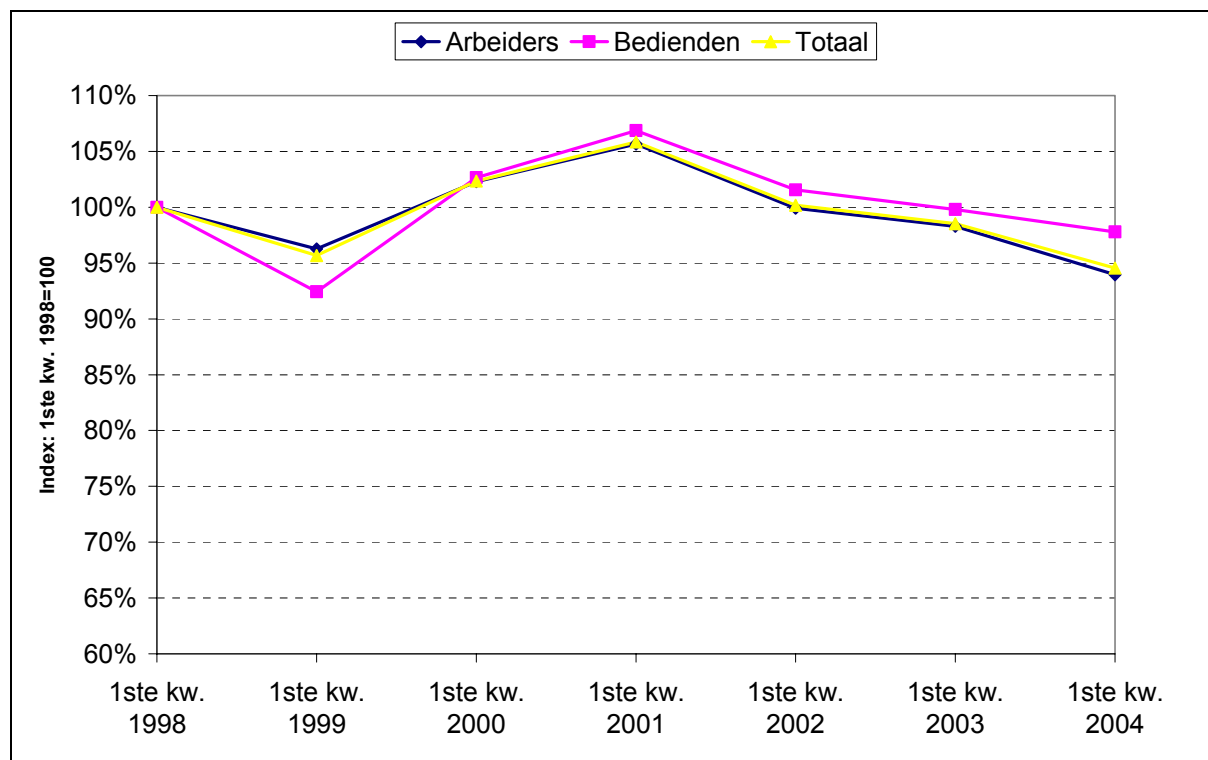
Figuur 1.5: Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector naar statuut, 1992-2002

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Om de recentste evolutie te kennen bekijken we opnieuw de cijfers van de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector volgens de cijfers van VACANTEX (figuur 1.6). Voor de hele periode 1998-2004 (eerste kwartaal) zien we een sterke overeenkomst in het verloop van het aantal arbeiders en van het aantal bedienden. De afname was voor bedienden uiteindelijk iets minder sterk dan voor arbeiders, respectievelijk -2,2% tegenover -6,1% in de periode 1998-2004. De cijfers voor het Vlaamse Gewest zijn negatiever: in dezelfde periode nam het aantal arbeiders er af met 16,7% en het aantal bedienden met 7,0%. De meest recente cijfers (vierde kwartaal 2004) tonen, ten opzichte van de toestand in het eerste kwartaal van 2004, een verdere afname van het aantal arbeiders (-1,2%) en een status quo van het aantal bedienden in de West-Vlaamse textielsector.

Figuur 1.6: Evolutie van het aantal arbeiders tewerkgesteld in ondernemingen behorend tot het PC120 en aantal bedienden tewerkgesteld in ondernemingen behorend tot PC214, West-Vlaanderen

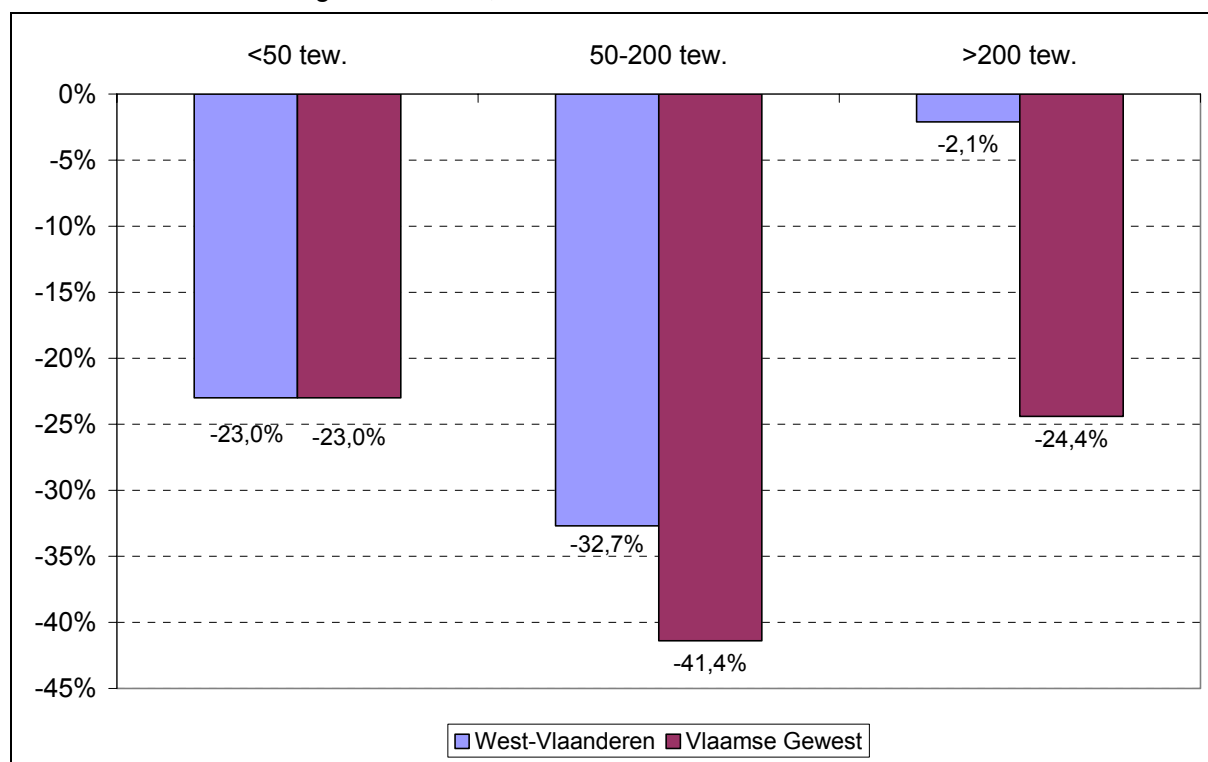

BRON: VACANTEX, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

6.3. EVOLUTIE VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING NAAR GROOTTEKLASSE

De voorbije tien jaar (1992-2002) deed de afname van de tewerkstelling in de textielsector zich voor in alle grootteklassen. Figuur 1.7 toont de relatieve evolutie in de kleine (tewerkstelling <50), de middelgrote (tewerkstelling tussen 50 en 200) en de grote (tewerkstelling minstens 200) textielbedrijven in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest is de relatieve afname van de tewerkstelling het sterkst bij de middelgrote ondernemingen. De grote West-Vlaamse textielondernemingen noteren de kleinste afname: de tewerkstelling nam er met amper 2% af. Dit is het gevolg van de expansie van het grootste textielbedrijf in West-Vlaanderen, dat eveneens het grootste textielbedrijf is van Vlaanderen, namelijk Balta Industries uit Wielsbeke. Vooral in de tweede helft van de analyseperiode nam de tewerkstelling er sterk toe. In het Vlaamse Gewest nam de tewerkstelling in de grote bedrijven veel sterker af (-24,4%). De toename van de tewerkstelling in de ondernemingen met meer dan 1.000 tewerkgestelden kon de sterke afname van de tewerkstelling in bedrijven met 500 tot 1.000 tewerkgestelden niet compenseren.

Figuur 1.7: Relatieve evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de West-Vlaamse textiel-sector naar grootteklasse, 1992-2002

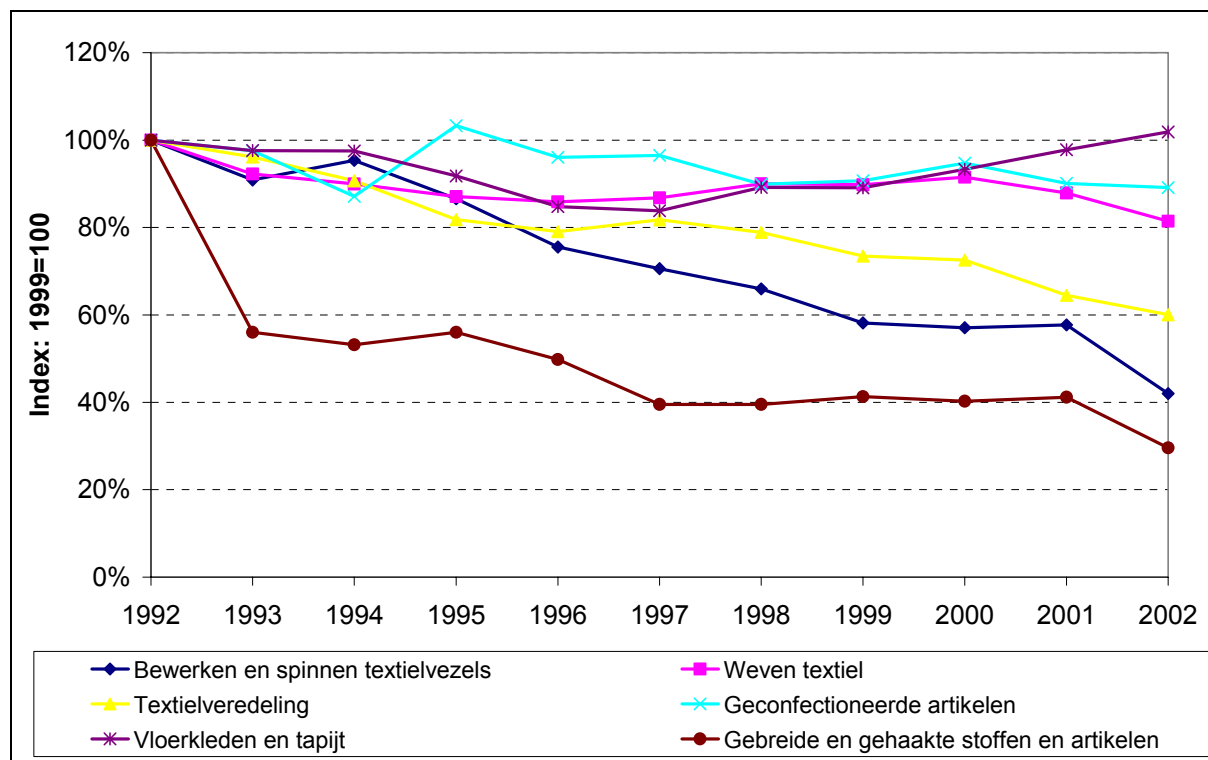
BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

6.4. EVOLUTIE VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING IN DE DEEL-SECTOREN

Figuur 1.8 toont de relatieve evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de deelsectoren van de West-Vlaamse textielsector tussen 1992 en 2002. In deze periode kende de West-Vlaamse textielsector slechts één sector waarvan de tewerkstelling midden 2002 ongeveer even hoog was als in 1992, namelijk de sector van de **vervaardiging van vloerkleden en tapijten**. Het aantal jobs nam in deze sector met bijna 2% toe, wat in absolute cijfers neerkomt op een toename met ongeveer 160 arbeidsplaatsen. Op de figuur is duidelijk af te lezen dat deze geringe groei enkel het gevolg is van de groei in de tweede helft van de jaren '90: tussen 1997 en 2002 groeit de tewerkstelling in deze deelsector met ruim 1.500 arbeidsplaatsen of 21,5%. Aangezien deze deelsector eveneens een sector is waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest kunnen we deze deelsector als 'sterke sector' catalogeren (zie verder: figuur 1.12). Het is nog de vraag of deze toename zich ook in 2003 en in 2004 verder zette. De voorbije twee jaar kende deze deelsector immers een aantal stopzettingen en collectieve ontslagen waarbij heel wat jobs verloren gingen.

Figuur 1.8: Relatieve evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de deelsectoren van de textielsector in West-Vlaanderen, 1992-2002

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Alle andere deelsectoren zijn **krimpsectoren**. We zullen ze hierna bespreken in de volgorde van afnemend belang in de totale West-Vlaamse textielsector.

In de deelsector '**weven van textiel**' gingen tussen 1992 en 2002 ongeveer 1.150 arbeidsplaatsen verloren, wat neerkomt op een relatieve afname van bijna 20%. Heel wat weverijen gingen in deze periode failliet of stopten hun activiteiten. Op de figuur zien we echter dat we niet kunnen spreken van een aanhoudende afname in deze periode; tussen 1996 en 2000 herstelde de sector zich enigszins. Na 2000 kende deze sector echter een sterke terugval. Momenteel lijkt deze deelsector het nog niet beter te doen: begin 2003 ging de Sofinal-Cotesa-groep¹ in Waregem failliet waarbij ruim 600 arbeidsplaatsen verloren gingen. Samentens, dat zijn personeelsbestand in 2002 al met een 50-tal personen verminderde, besloot in het najaar van 2004 zijn vestiging in Veurne volledig te sluiten, waardoor de ongeveer 140 overgebleven jobs eveneens verloren gaan. Ook in andere ondernemingen vielen belangrijke ontslagen in de loop van 2004.

¹ Deze groep omvat de bedrijven Sofinal-Cotesa, Weverij Sofinal, Sofispin, Sofisilk, Silversilk, Soficoat, Sofiprint en Sofisize. Enkel de eerste twee bedrijven (goed voor een kleine 400 jobs) behoren tot de deelsector 'Weven van textiel'; de andere horen tot de deelsectoren 'textielveredeling' en 'bewerken en spinnen van textielvezels'.

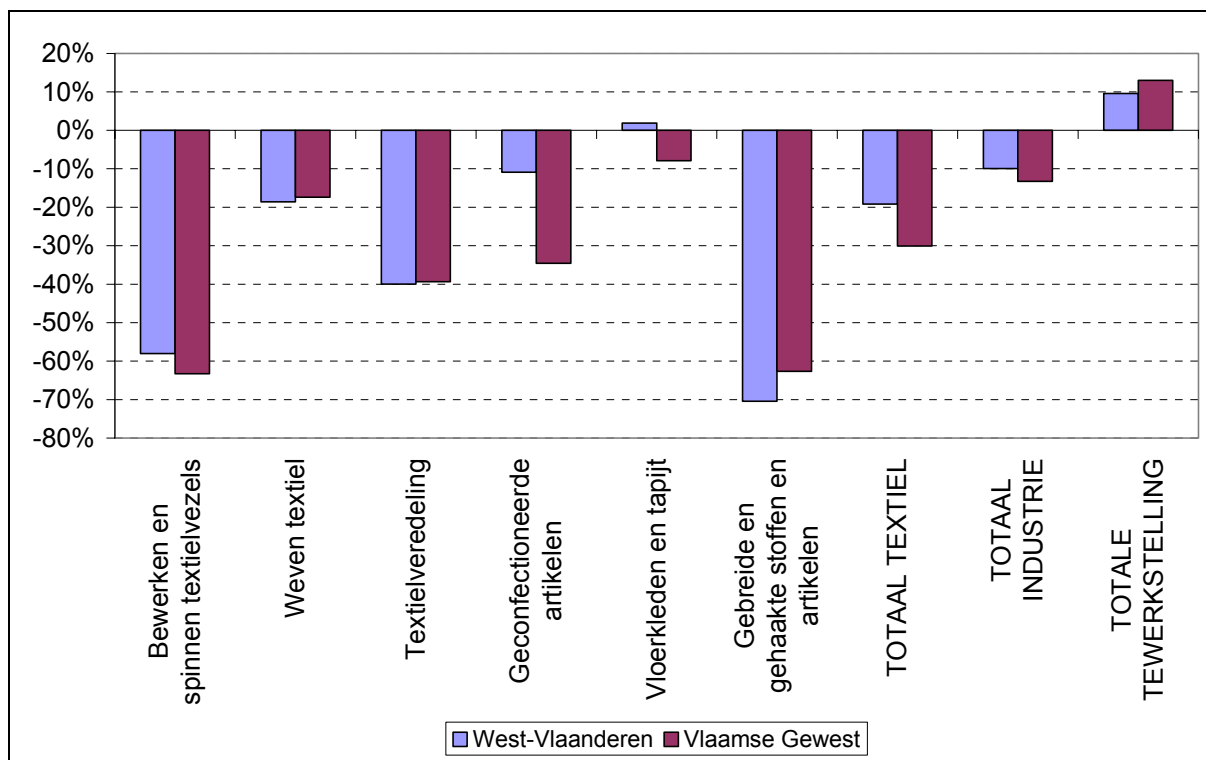
De sector '**bewerken en spinnen van textielvezels**' was in 1992 met 3.104 loontrekkenden de derde grootste deelsector van de West-Vlaamse textielsector; in 2002 was het de op één na kleinste deelsector met 1.303 loontrekkenden. De tewerkstelling nam er in die periode met andere woorden af met 1.800 arbeidsplaatsen of 58%. In absolute cijfers is dit de belangrijkste afname van alle deelsectoren. Na een onophoudelijke afname van de tewerkstelling tussen 1994 en 1999 stabiliseerde de tewerkstelling zich gedurende twee jaar. Tussen 2001 en 2002 nam de tewerkstelling echter opnieuw zeer sterk af (-400 jobs of -7,3%). Dit is onder meer het gevolg van de faillissementen van de ondernemingen Kortrijkse Textielmaatschappij (29/8/2001) en Carpet Yarns Company en Carpet Engineering (13/3/2003), waarbij respectievelijk 110, 109 en 93 arbeidsplaatsen verloren gingen.

De deelsector '**textielveredeling**' kende in de periode 1992-2002 eveneens een belangrijke afname: in tien jaar tijd verloor deze deelsector bijna 40% van zijn tewerkstelling (of een afname met ongeveer 900 loontrekkenden). Op de periode 1996-1997 nam de tewerkstelling in de deelsector onophoudelijk af.

De '**vervaardiging van geconfectioneerde artikelen, exclusief kleding**' hield vrij goed stand: deze sector verloor 'maar' een 200-tal jobs of bijna 11% van de tewerkstelling in 1992. Van alle krimpsectoren is dit de sector waar de tewerkstellingsafbouw het kleinst was.

De kleinste deelsector tot slot, de '**vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen**', kende de sterkste relatieve afname (-75%). In absolute aantallen ging het hier om een 500-tal verloren jobs in de periode 1992-2002. Tussen 1992 en 1993 werd de tewerkstelling bijna gehalveerd. Ook tussen 1995 en 1997 en tussen 2001 en 2002 nam de tewerkstelling in deze deelsector sterk af.

Figuur 1.9: Relatieve evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in de deelsectoren van de textielsector in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 1992-2002

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Figuur 1.9 vergelijkt de relatieve afname in de subsectoren in West-Vlaanderen met die in het Vlaamse Gewest als geheel. De tewerkstelling in de totale textielsector nam sterker af in het Vlaamse Gewest dan in West-Vlaanderen. Dit is het gevolg van een sterkere afname in de deelsectoren 'vervaardiging van geconfectioneerde artikelen'¹, 'bewerken en spinnen van textielvezels' en 'vervaardiging van vloerkleden en tapijt'. Enkel in de sector 'vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen' is de afname minder sterk in het Vlaamse Gewest. In de overblijvende deelsectoren was de tewerkstellingsafname ongeveer even sterk in West-Vlaanderen en in het Vlaamse Gewest.

De sector **technisch textiel**, een sector die ondernemingen bevat van verschillende van de eerder gedefinieerde subsectoren, is een groeisector. Volgens de cijfers van VACANTEX is de tewerkstelling in de totale textielsector tussen 1998 en 2003 afgenomen met 1,5%. De deelsector technisch textiel (enkel de bedrijven die 100% van hun omzet in deze activiteit realiseren, zie tabel 1.4) volgt deze negatieve evolutie niet: de tewerkstelling in de sector nam tussen 1998 en 2003 toe met 14,2%.

¹ De sterke afname in deze deelsector is grotendeels het gevolg van de wijziging van de nace-bel-code van één bedrijf: ECA in Assenede. Terwijl het voorheen tot de textielsector behoorde, is het sinds 2000 ondergebracht onder de meubelsector. Hierdoor zijn een 1.000-tal jobs verschoven van de textielsector naar de meubelsector.

De verschillende deelsectoren van de textielsector zijn sterk met mekaar verbonden: vezels worden gesponnen tot garens in spinnerijen, garens worden geweven tot weefsels in weverijen, en deze weefsels worden ten slotte veredeld (textielveredeling) vooraleer ze worden gebruikt in de eindproducten zoals tapijten, geconfectioneerde artikelen, technisch textiel. Deze sterke verbondenheid leidt tot een grote afhankelijkheid tussen enerzijds de toeleverende textielbedrijven en anderzijds de uitbestedende textielbedrijven: indien een grote uitbesteder verdwijnt, of indien hij beslist bepaalde activiteiten niet langer uit te besteden maar te integreren in het eigen bedrijf, heeft dit ongetwijfeld zijn gevolgen voor de toeleverende bedrijven.

In hoeverre de afbouw van de tewerkstelling in één van de toeleverende deelsectoren (spinnerijen, weverijen, textielveredelingsbedrijven) bepaald wordt door de evoluties in de andere deelsectoren kan met het bestaande cijfermateriaal niet achterhaald worden. De cijfers (zie figuur 1.9) tonen wel de op één na sterkste relatieve tewerkstellingsafnames in de spinnerijen en bij de textielveredelaars, en minder sterke afnames bij producenten van eindproducten zoals de tapijtfabrikanten en de producenten van geconfectioneerde artikelen. De tewerkstellingsafname in deze twee toeleverende sectoren zou kunnen gecompenseerd zijn door een minder sterke afname van de tewerkstelling in de andere sectoren. Er is dus zeker een verband tussen de evolutie van de tewerkstelling in de verschillende deelsectoren, we kunnen echter niet bepalen hoe sterk dit verband speelt.

Hoe de afhankelijkheid van de verschillende deelsectoren in de toekomst zal evolueren hangt voor een groot stuk af van de mate waarin de grote textielondernemingen zich verder verticaal zullen integreren. Uiteraard zullen nog andere elementen een rol spelen, zoals onder meer de delocatie van ondernemingen naar het buitenland.

6.5. EVOLUTIE VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING IN DE ARRONDISSEMENTEN

In slechts twee arrondissementen nam de tewerkstelling in de periode 1992-2002 in de textielsector toe: Tielt en Ieper. Het arrondissement **Tielt** kende de belangrijkste tewerkstellingsgroei in absolute cijfers. Het aantal arbeidsplaatsen nam er met bijna 1.200 of 24,5% toe. Deze tewerkstellingsgroei is integraal het gevolg van de groei in de periode na 1997; vóór dit jaar kende de tewerkstelling in de Tieltsse textielsector een eerder schommelend verloop. Twee deelsectoren zijn verantwoordelijk voor de tewerkstellingsgroei, namelijk de weverijsector (+389 of +45,8%) en de tapijtsector (+1.046 of +30,8%). De groei in de tapijtsector is voor een groot stuk het gevolg van de expansie van Balta Industries.

In de andere deelsectoren nam de tewerkstelling af. In het arrondissement Tielt nam de tewerkstelling in de textielsector sterker toe dan in het totaal van de industrie (die een tewerkstellingsgroei kende van 11% in de periode 1992-2002).

Het arrondissement **leper** kende tussen 1992 en 2002 de sterkste relatieve groei, namelijk met 44,3%, wat neerkomt op een toename met bijna 280 arbeidsplaatsen. Deze toename is te danken aan de groei van de deelsector textielweverijen. In tien jaar tijd is het aantal arbeidsplaatsen in deze deelsector bijna verviervoudigd (+277,5% of +420 personen)! De groei in deze deelsector kunnen we toeschrijven aan de groei van bedrijven zoals Deslee Textiles, en in mindere mate Clama Matress Ticking en De Witte Lietaer Industries. Verder kende ook de deelsector 'vervaardiging van geconfectioneerde artikelen' een, zij het geringe, toename met 77 arbeidsplaatsen.

In de andere arrondissementen nam het aantal loontrekkende arbeidsplaatsen in de textielsector af. De belangrijkste afname in absolute termen vinden we terug in het arrondissement waar de textielsector ook het sterkst aanwezig is, namelijk **Kortrijk**. Dit arrondissement verloor 4.655 arbeidsplaatsen of bijna één derde van het aantal arbeidsplaatsen in 1992. Vooral vóór 1997 vertoonde de textielsector in dit arrondissement belangrijke afnames; na 1997 stabiliseerde de sector zich, maar in 2002 was hier opnieuw een belangrijke afname. Vooral de sectoren 'bewerken en spinnen van textielvezels', 'weven van textiel' en 'textielveredeling' verloren een groot deel van hun tewerkstelling.

Verder kende ook het arrondissement **Roeselare** een belangrijke afname van de tewerkstelling in de textielsector: terwijl de sector in 1992 net geen 1.000 personen tewerkstelde, waren dit er in 2002 nog ongeveer 660, de textielsector verloor hier met andere woorden ruim één derde van zijn tewerkstelling. Vermeldenswaard is ook het arrondissement **Diksmuide**. De textielsector is in dit arrondissement nagenoeg verdwenen. Tot 2001 nam de tewerkstelling jaar na jaar geleidelijk af. De faillissementen van Carpet Yarns en Carpet Engineering zorgden er echter voor dat de tewerkstelling van ongeveer 250 in 2001 terugviel op ongeveer 50 in 2002.

6.6. EVOLUTIE VAN DE BEZOLDIGDE TEWERKSTELLING VOLGENS ARBEIDSREGIME (VOLTijdSE/DEELTijdSE TEWERKSTELLING)

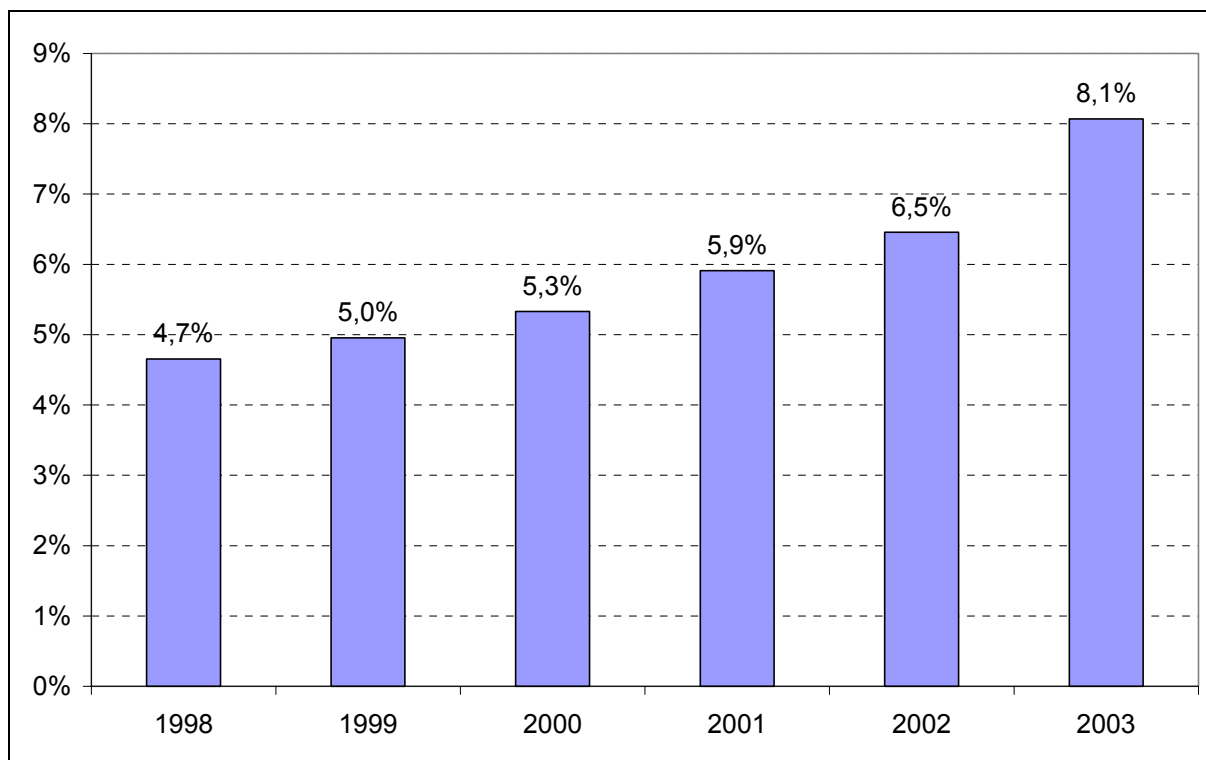
De gegevens van de RSZ die we tot nog toe gebruikten laten niet toe een opsplitsing te maken van de tewerkstelling naar arbeidsregime. Deze gegevens zijn wel beschikbaar in de sociale balansen van de jaarrekeningen van de ondernemingen. Om toch een beeld te krijgen van de opsplitsing naar arbeidsregime en de evolutie ervan hebben we voor een selectie van West-Vlaamse textielondernemingen de tewerkstellingsgegevens uit de sociale balans geëxtraheerd voor de jaren 1998 tot en met 2003¹. Op die manier bekwamen we een lijst van 282 ondernemingen met een totaal gemiddeld personeelsbestand in 2003 van 15.315 personen. Deze groep vertegenwoordigt 82,9% van de totale bezoldigde tewerkstelling in de textielsector in 2003.

In deze selectie van ondernemingen werkt 8,1% van het totale aantal werknemers deeltijds, wat overeenkomt met de resultaten van de COBOT-studie (zie punt 4. Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling naar geslacht en statuut). Op basis van het aantal gepresteerde uren ligt het aandeel van de deeltijdse arbeid lager: 6,0% van alle gepresteerde uren werden gepresteerd door deeltijds tewerkgestelden. In de analyseperiode nam het aandeel deeltijds tewerkgestelden continu toe (zie figuur 1.10).

---

¹ Deze selectie is dezelfde als de selectie van ondernemingen gebruikt voor de financiële analyse: textielbedrijven met zetel in West-Vlaanderen die in alle jaren van de geanalyseerde periode (1998-2003) een jaarrekening neerlegden en in het boekjaar 2003 een omzet van minstens 500.000 euro of een gemiddeld personeelsbestand van minstens 20 werknemers hadden.

Figuur 1.10: Evolutie van het aandeel van de deeltijdse tewerkstelling, selectie van West-Vlaamse textielbedrijven, 1998-2003

BRON: DVD Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

6.7. EVOLUTIE VAN HET AANTAL UITZENDKRACHTEN

Gegevens over het aantal uitzendkrachten zijn evenmin beschikbaar via de RSZ. Ook via andere bronnen kunnen we nauwelijks gegevens over het aantal uitzendkrachten tot op provinciaal en sectoraal niveau verkrijgen. Deze gegevens vinden we wel terug in de sociale balansen van de jaarrekeningen. Voor dezelfde groep ondernemingen als in punt 6.6 bepaalden we het aantal uitzendkrachten en het aantal uren dat deze uitzendkrachten daadwerkelijk presteerden. De evolutie van de uitzendarbeid voor deze selectie van ondernemingen kan een indicatie geven van de evolutie in de totale textielsector in West-Vlaanderen.

Van de 282 geselecteerde ondernemingen waren er 75 die in de loop van 2003 een beroep deden op uitzendkrachten. Samen stelden deze ondernemingen 394 uitzendkrachten tewerk die ongeveer 778.700 uren presteerden. Daarmee heeft het aantal uitzendkrachten een aandeel van 2,5% in het gemiddeld aantal werknemers in 2003. Het aandeel van de gepresteerde uren door uitzendkrachten in het totaal van de gepresteerde uren door werknemers is hoger, namelijk 3,6%.

Figuur 1.11 toont de evolutie van het aantal uitzendkrachten en van het aandeel van de uitzendkrachten in de totale tewerkstelling in de selectie van West-Vlaamse textielondernemingen. De invloed van de conjunctuur is duidelijk af te lezen: zowel het aantal uitzendkrachten als het aandeel uitzendkrachten in de totale tewerkstelling vertoont een piek in 2000. Daarna zet zich een sterke daling in, die ook nog in 2003 verder gaat. De evolutie van het aantal gepresteerde uren door uitzendkrachten en van het aandeel van de uren gepresteerd door uitzendkrachten in het totaal aantal gepresteerde uren door werknemers vertoont een volledig gelijkaardige evolutie.

Figuur 1.11: Evolutie van het aantal uitzendkrachten en van het aandeel uitzendkrachten in het gemiddeld aantal werknemers, selectie van West-Vlaamse textielbedrijven, 1998-2003

BRON: DVD Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

---

7. DE SPECIALISATIEGRAAD EN RELATIEVE GROEI IN DE SUBSECTOREN VAN DE TEXTIELSECTOR

Wanneer we de specialisatiegraad en de relatieve groei van de tewerkstelling in de textielsector en de subsectoren ervan combineren kunnen we vier groepen van sectoren onderscheiden: sterke, verbeterende, zwakke en achterblijvende sectoren. We beschouwen hier de relatieve groei in de periode 1997-2002 en de specialisatiegraad in 2002.

Sterke sectoren zijn de sectoren met een groei van de tewerkstelling waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest. We vinden deze sectoren in het kwadrant rechtsboven op figuur 1.12. In dit sterke kwadrant vinden we de deelsector 'vervaardiging van vloerkleden en tapijten' terug. Deze deelsector heeft een specialisatiegraad¹ van 114,2% en kent een toename van de tewerkstelling in de periode 1997-2002.

Verbeterende sectoren vinden we linksboven op de figuur. Het zijn sectoren waarin West-Vlaanderen niet gespecialiseerd is (in vergelijking met het Vlaamse Gewest), maar die toch een groei van de tewerkstelling kennen. Geen enkele deelsector van de textielsector bevindt zich in de beschouwde periode in dit kwadrant.

Zwakke sectoren combineren een tewerkstellingsafname met een specialisatiegraad kleiner dan honderd. Ze situeren zich linksonder. Hier vinden we vier van de zes deelsectoren van de West-Vlaamse textielsector terug: bewerken en spinnen van textielvezels, textielveredeling, vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen en vervaardiging van confectioneerde artikelen (exclusief kleding).

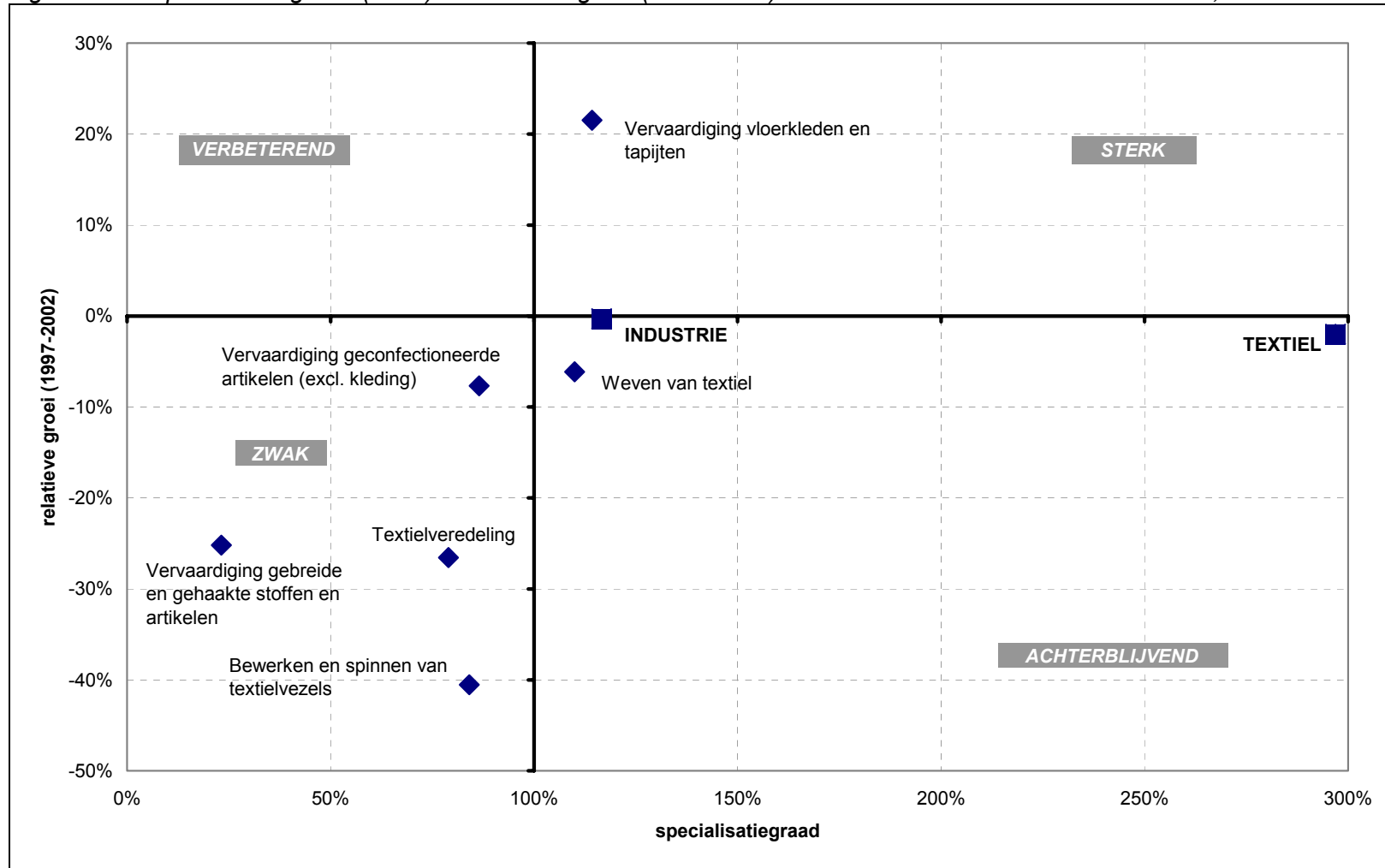
Tot slot definiëren we de **achterblijvende sectoren**. Het zijn sectoren waarin de regio gespecialiseerd is, maar die een achteruitgang van de tewerkstelling kennen. De textielweverijen bevinden zich in deze categorie.

De textielsector als geheel bevindt zich uiterst rechts op de figuur (de specialisatiegraad bedraagt bijna 300%) en net onder de lijn die de nulgroei weergeeft (afname met 2%). Ook de totale industrie bevindt zich op de rand van het sterke en het achterblijvende kwadrant.

---

¹ De specialisatiegraad van de deelsectoren wordt hier, net als in hoofdstuk 3, bepaald ten opzichte van de totale tewerkstelling in de textielsector en niet ten opzichte van de totale tewerkstelling. Indien we de specialisatiegraad ten opzichte van de totale tewerkstelling zouden bekijken, zou deze voor elk van de deelsectoren van de textielsectoren ruim boven 100% liggen.

Figuur 1.12: Specialisatiegraad (2002) en relatieve groei (1997-2002) in de deelsectoren van de textielsector, West-Vlaanderen

BRON: RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

8. CONCLUSIE

De textielsector is na de metaalsector de tweede grootste industriële sector in West-Vlaanderen. Met ongeveer 18.500 arbeidsplaatsen midden 2002 heeft de West-Vlaamse textielsector een aandeel van juist de helft in alle Belgische jobs in de textielsector. Bovendien is West-Vlaanderen gespecialiseerd in de textielsector: het relatieve belang van de textielsector is in West-Vlaanderen immers veel groter dan in het Vlaamse Gewest. De textielsector is geconcentreerd in het zuidoosten van West-Vlaanderen: bijna 90% van de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector situeert zich in de arrondissementen Kortrijk en Tielt. De tapijtsector is de belangrijkste deelsector in de West-Vlaamse industrie, daarna volgen de textielweverijen. Beide sectoren zijn specialisaties in West-Vlaanderen.

De tewerkstelling in de textielsector neemt ontegensprekelijk af. In de periode 1992-2002 nam het aantal loontrekkenden af met bijna 4.400 personen of 19,2%. Dit is een slechter resultaat dan de tewerkstellingsafbouw in de totale West-Vlaamse industrie (-10%) maar een beter resultaat dan in de Vlaamse textielsector: de tewerkstelling nam er in dezelfde periode af met 30%. De afname van de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector deed zich vooral voor vóór 1997, nadien kende de sector min of meer een stabilisatie tot in 2001. Voor de recentste tewerkstellingsevolutie baseren we ons op cijfers van VACANTEX. Deze cijfers geven het aantal loontrekkenden weer in bedrijven aangesloten bij het PC120 en PC214. Volgens deze cijfers nam de tewerkstelling na de sterke afname in 2001 ook in 2002, 2003 en 2004 af. De tewerkstellingsafbouw deed zich tussen 1992 en 2002 voor in alle deelsectoren. Enkel de sector 'vervaardiging van tapijten' kon zijn tewerkstellingsniveau van 1992 behouden in 2002 en zag bijgevolg zijn aandeel in de West-Vlaamse textielsector sterk toenemen. De belangrijkste afname in absolute termen deed zich voor in de deelsector 'bewerken en spinnen van textielvezels', waardoor het aandeel van deze deelsector in de totale textielsector bijna halveerde. Ook de deelsector van de textielweverijen kende een belangrijke absolute afname, maar in relatieve termen was deze minder erg. De sector van het technisch textiel kende in de periode 1998-2003 een toename van de tewerkstelling.

HOOFDSTUK 2: WERKAANBIEDINGEN IN DE TEXTIELSECTOR

Werkgevers zijn voortdurend op zoek naar bijkomend personeel, zowel voor het invullen van nieuwe banen in de sector, als ter vervanging van werknemers die tijdelijk of definitief hun job hebben verlaten. Ze gebruiken hierbij verschillende wervingskanalen: uitzendkantoren, advertenties, internet, informele contacten, VDAB, ... Onderstaande analyse heeft enkel betrekking op de werkaanbiedingen ingediend bij de VDAB. Het is belangrijk op te merken dat deze maar een deel uitmaken van het totale aantal werkaanbiedingen voor de textielsector¹.

1. ALGEMENE STRUCTUUR

West-Vlaanderen heeft een zeer groot aandeel in het Vlaamse Gewest in de vacatures die bij de VDAB aangeboden worden voor de textielsector. Iets meer dan de helft van de Vlaamse vacatures voor de textielsector komen uit West-Vlaanderen. Eerder zagen we dat West-Vlaanderen een aandeel heeft van 56,4 % in de bezoldigde tewerkstelling in de Vlaamse textielsector. Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest voor alle werkaanbiedingen voor de industrie ligt lager (20,2%) en komt meer overeen met het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest wat de bezoldigde tewerkstelling in de industrie betreft (22,2%).

Tabel 2.1: Positionering van de West-Vlaamse textielsector in de industrie en in het Vlaamse Gewest, aantal ontvangen werkaanbiedingen, 2004

	West-Vlaanderen	Vlaamse Gewest	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest
Textielsector	426	835	51,0%
Industrie	3.692	18.320	20,2%
Aandeel textielsector in industrie	11,5%	4,6%	

BRON: VDAB, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

¹ Uit een studie van COBOT "Een onderzoek naar arbeidsmarktknelpunten bij 132 textielbedrijven in Oost- en West-Vlaanderen in 2002" bleek immers dat maar 43% van de West-Vlaamse textielbedrijven met werkaanbiedingen een beroep doet op de VDAB voor het invullen van die werkaanbieding. Andere wervingskanalen hebben grotere aandelen: uitzendkantoren (75%), personeel dat in het bedrijf werkt (69%), advertenties (53%) en spontane sollicitaties (49%).

Van de 426 vacatures die in 2004 aangeboden werden door de textielsector, kwam maar liefst 81% uit het STC Kortrijk-Roeselare (343 vacatures)¹. Het aandeel van deze regio in de bezoldigde tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector bedraagt 91,8%.

2. EVOLUTIE VAN HET AANTAL WERKAANBIEDINGEN

De evolutie van het aantal werkaanbiedingen wordt zowel beïnvloed door schommelingen in economische activiteit als door de evolutie van het aandeel van de VDAB in de vacaturemarkt. De laatste jaren nam dit aandeel sterk toe.

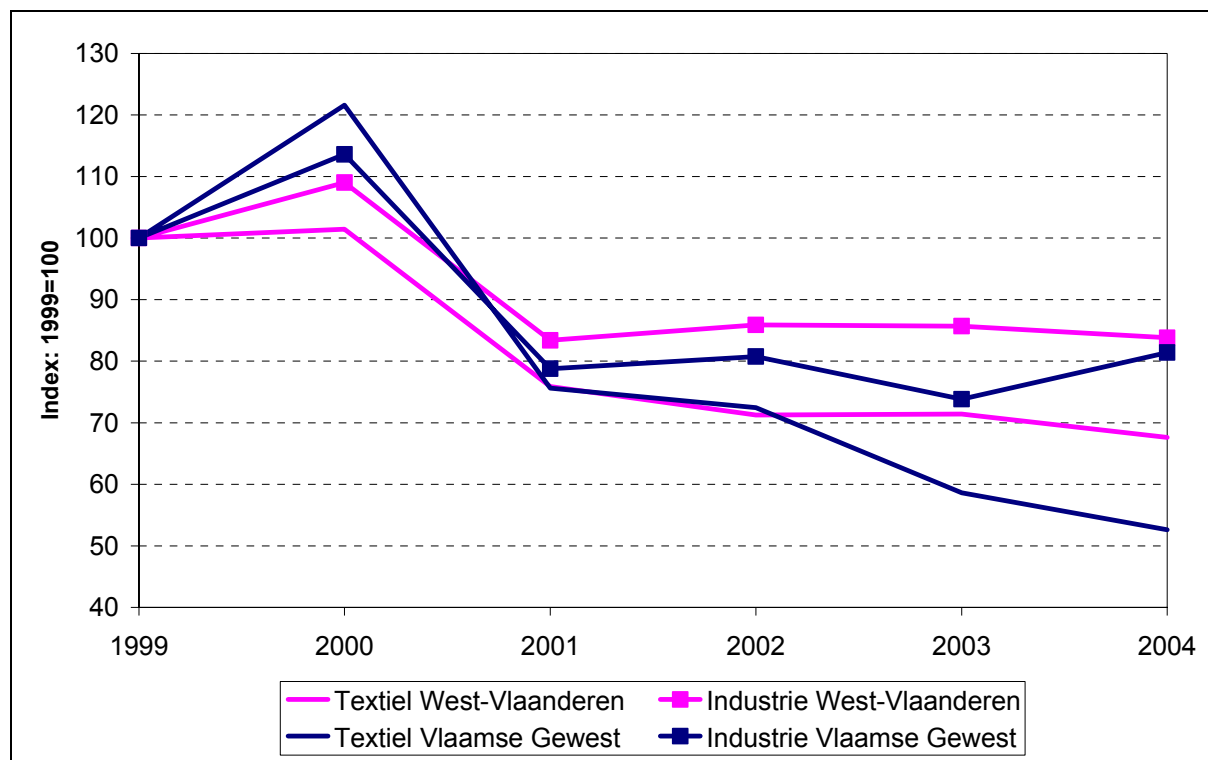
De werkaanbiedingen van de textielsector namen tussen 1999 en 2004 in West-Vlaanderen af met bijna één derde. Dit is aanzienlijk, wetende dat de werkaanbiedingen van de volledige industrie in dezelfde periode slechts afnamen met ongeveer 16%. De achteruitgang bleef in West-Vlaanderen al bij al nog beperkt: in het Vlaamse Gewest daalde het aantal werkaanbiedingen met 47% in de textielsector en met bijna 20% in de industrie.

Binnen de periode 1999-2004 bleek dat tijdens de hoogconjunctuur (periode 1999-2000) de West-Vlaamse werkaanbiedingen minder sterk stegen dan in het Vlaamse Gewest en dit zowel in de textielsector als in de industrie. Omgekeerd nam na de hoogconjunctuur het aantal werkaanbiedingen in de West-Vlaamse textielsector minder sterk af dan in het Vlaamse Gewest. Opmerkelijk is dat in 2003 het aantal werkaanbiedingen van de West-Vlaamse textielsector en industrie op peil bleef, in tegenstelling tot de situatie in het Vlaamse Gewest.

---

¹ De VDAB deelt de provincies niet op in arrondissementen maar in subregionale tewerkstellingscomité's (STC). West-Vlaanderen telt drie STC's namelijk Brugge (= arrondissement Brugge), Kortrijk-Roeselare (= arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt) en Oostende-Ieper (= arrondissementen Diksmuide, Ieper, Oostende en Veurne). Vanaf 2005, in het kader van de hertekening van de STC's tot RESOC's en SERR's, worden Kortrijk en Roeselare-Tielt elk erkend als één regio.

Figuur 2.1: Relatieve evolutie van het totale aantal werkaanbiedingen in de textielsector en de industrie, West-Vlaanderen en Vlaamse Gewest, 1999-2004

BRON: VDAB, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

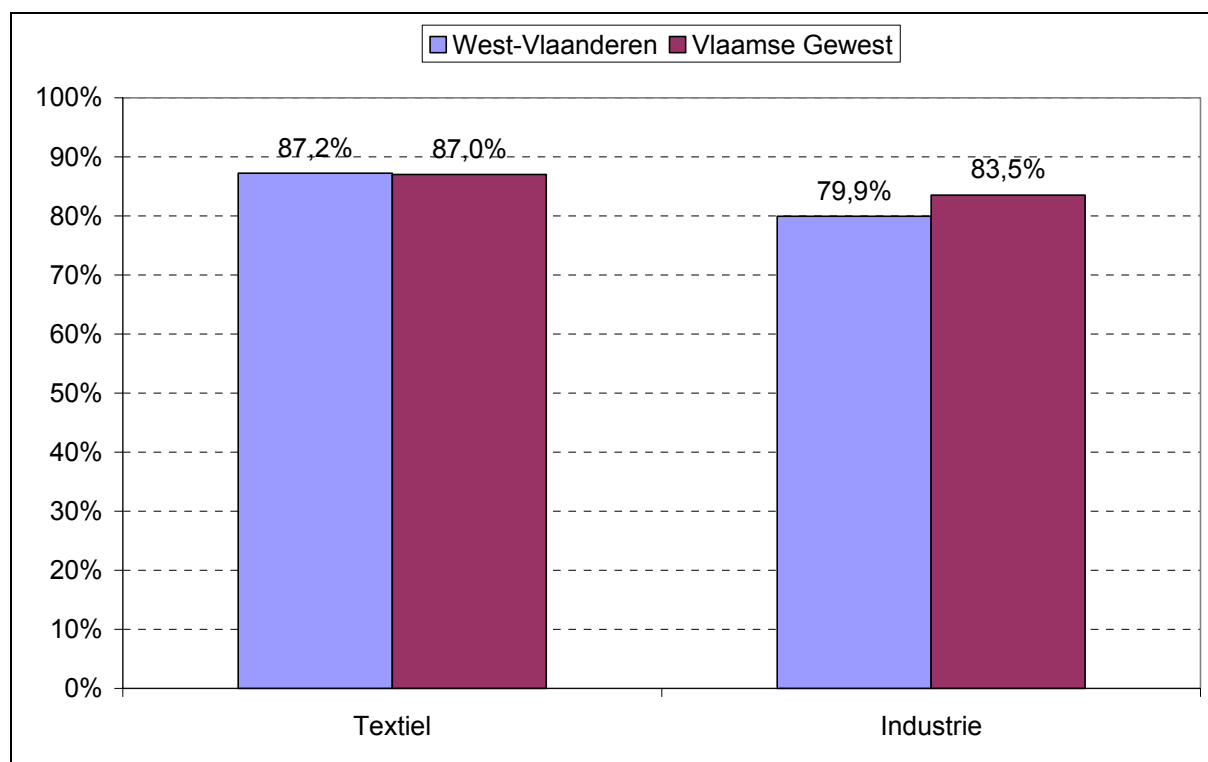
Ook in 2004 bleef het aantal werkaanbiedingen in West-Vlaanderen zo goed als stabiel (zeer geringe afname), zowel in de textielsector als in de totale industrie. In de Vlaamse textielsector nam het aantal werkaanbiedingen sterker af. Opvallend is verder de sterke toename van het aantal werkaanbiedingen in de industrie in het Vlaamse Gewest. Deze toename is in belangrijke mate te danken aan het grote aantal werkaanbiedingen in de sector 'productie van transportmiddelen' in Oost-Vlaanderen.

Nochtans bleek uit de conjunctuuranalyses van de GOM - West-Vlaanderen dat het aantal werkaanbiedingen in West-Vlaanderen in 2004 aanzienlijk steeg ten opzichte van 2003. De toename deed zich echter hoofdzakelijk voor in de interim-sector, die in de VDAB-statistieken als aparte categorie wordt opgenomen. In welke mate zich bij die interimvacatures ook aanbiedingen van de textielsector bevinden, is niet duidelijk.

3. VERVULLINGSPERCENTAGE

Van de 426 werkaanbiedingen die de VDAB in de loop van 2004 ontving van West-Vlaamse textielbedrijven stonden er eind december 2004 nog 81 open. De overige ontvangen werkaanbiedingen werden ofwel ingevuld, ofwel geannuleerd. Het vervullingspercentage¹ bedroeg in 2004 in de West-Vlaamse textielsector 87,2%. In de Vlaamse textielsector was het vervullingspercentage nagenoeg even hoog. In de industrie, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, was dit percentage duidelijk lager (zie figuur 2.2).

Figuur 2.2: Vervullingspercentage in de textielsector en de industrie, West-Vlaanderen en Vlaamse Gewest, 2004

BRON: VDAB, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Het vervullingspercentage was in de West-Vlaamse textielsector in 2004 groter dan in 2003 (77,2%) en 2002 (79,2%). Ook in de Vlaamse textielsector was het vervullingspercentage in 2004 duidelijk groter dan in 2003 (79,1%) en 2002 (79,4%).

¹ Het vervullingspercentage geeft het aandeel ingevulde werkaanbiedingen weer. De VDAB beschikt over twee computersystemen om werkaanbiedingen te registreren: AMI en de Jobmanager. Dit laatste systeem geeft de werkgevers de mogelijkheid om hun werkaanbiedingen rechtstreeks via het internet te registreren. Aangezien de invulling van de werkaanbiedingen uit de Jobmanager niet gekend is, kan het vervullingspercentage enkel berekend worden voor de werkaanbiedingen ontvangen via AMI. In de textielsector maken deze ongeveer 90% uit van het totale aantal werkaanbiedingen en in de industrie ongeveer 80%.

4. KENMERKEN VAN DE WERKAANBIEDINGEN

De vacaturegegevens van de VDAB laten ons toe enkele kenmerken van de werkaanbiedingen te analyseren. Achtereenvolgens bekijken we het vereiste studieniveau en de vereiste werkervaring van de werkaanbiedingen voor de West-Vlaamse textielsector.

Uit de verdeling van het aantal werkaanbiedingen voor de West-Vlaamse textielsector (zie tabel 2.2) blijkt dat er in 2004 voor 67,1% van de werkaanbiedingen geen diplomaveren waren. In de Vlaamse textielsector lag dit percentage lager (53,9%). In de Vlaamse textielsector is een groter aandeel werkaanbiedingen voorbehouden voor kandidaten met een diploma tweede, derde of vierde graad secundair onderwijs (38,0% ten opzichte van 29,1%) en hoger onderwijs (8,1% ten opzichte van 3,8%). De eisen liggen in de Vlaamse textielsector dus enigszins hoger dan in de West-Vlaamse textielsector. Het vereiste studieniveau ligt in de textielsector, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, dan weer een stuk lager dan in de industrie.

Tabel 2.2: Verdeling van het aantal ontvangen werkaanbiedingen naar vereist diploma in de textielsector en de industrie, West-Vlaanderen en Vlaamse Gewest, 2004

Vereist diploma	West-Vlaanderen		Vlaamse Gewest	
	Textiel	Industrie	Textiel	Industrie
Geen (a)	67,1%	43,3%	53,9%	33,8%
2 ^{de} graad secundair	4,2%	4,8%	6,8%	6,3%
3 ^{de} /4 ^{de} graad secundair	24,9%	38,7%	31,1%	43,6%
HOBU of universitair	3,8%	13,2%	8,1%	16,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%
	(426)	(3.692)	(835)	(18.320)

(a) Geen diploma vereist: dit wil niet noodzakelijk zeggen dat de job altijd betrekking heeft op laaggeschoolde arbeid. De werkgever zoekt hier dikwijls een kandidaat met een bepaalde ervaring, zonder belang te hechten aan het behaalde studieniveau.

BRON: VDAB, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Voor 63% van de werkaanbiedingen van de West-Vlaamse textielsector waren er in 2004 geen specifieke vereisten wat ervaring betreft (zie tabel 2.3). Dit is een hoger aandeel dan in de industrie. Inzake vereiste ervaring zijn er weinig verschillen tussen West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Bijgevolg kunnen we zeggen dat, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, in de textielsector minder ervaring gevraagd wordt dan in de industrie.

Tabel 2.3: Verdeling van het aantal ontvangen werkaanbiedingen naar gevraagde ervaring in de textielsector en de industrie, West-Vlaanderen en Vlaamse Gewest, 2004

Gevraagde ervaring	West-Vlaanderen		Vlaamse Gewest	
	Textiel	Industrie	Textiel	Industrie
Geen ervaring	63,1%	60,7%	59,9%	56,6%
Enige ervaring	27,7%	27,7%	30,2%	28,3%
Met ervaring	9,2%	11,6%	9,9%	15,1%
Totaal	100% (426)	100% (3.692)	100% (835)	100% (18.320)

BRON: VDAB, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Voor een groot deel van de werkaanbiedingen voor de textielsector is geen ervaring en/of geen specifiek diploma vereist. Dit zou onder meer kunnen verklaard worden door het feit dat er maar weinig specifieke textielopleidingen bestaan¹ en dat er voor een aantal beroepen in de textielsector geen technisch scholingsniveau vereist is. Bovendien is het gevraagde niveau van ervaring of van opleiding niet altijd het gewenste: door het gebrek aan gekwalificeerd personeel vrezende de textielarbeiders de geschikte kandidaten toch niet te vinden, waardoor ze hun eisen minder hoog stellen.

5. KNELPUNTBEROEPEN

De VDAB maakt elk jaar een analyse van de werkaanbiedingen die zij ontvangen heeft. Op basis van deze analyse bepaalt de VDAB welke werkaanbiedingen voor knelpuntberoepen² zijn. De meest recente analyse van de VDAB gebeurde met cijfers van 2003. Op basis van deze analyse konden wij voor de West-Vlaamse textielsector nagaan welke de veel voorkomende werkaanbiedingen zijn en welke van deze werkaanbiedingen voor knelpuntberoepen zijn. De VDAB-analyse gebeurt per subregionaal tewerkstellingscomité (STC).

¹ Onder meer het negatieve imago van de textielsector zorgde ervoor dat heel wat textielopleidingen op beroeps-, technisch en hogeschoolniveau geschrapt zijn.

² Knelpuntberoepen zijn beroepen waarvan de vacatures moeilijk ingevuld worden. Het zijn beroepen die duidelijk meer problemen vertonen inzake invulling dan het gemiddelde beroep. De VDAB selecteert deze beroepen op basis van verschillende criteria zoals de vervullingsduur, het vervullingspercentage en de ervaring van experts.

Tabel 2.4 toont de vijf beroepen waarvoor in 2003 door de West-Vlaamse textielsector het meeste vacatures aangeboden werden.

Tabel 2.4: Belangrijkste werkaanbiedingen in de West-Vlaamse textielsector, 2003

	Aantal jobs
Helper in de textielproductie	70
Helper vezelvoorbereider	30
Stikster (geen kleding)	28
Handlanger (halfzwaar werk)	24
Arbeider in de spinnerij	19

BRON: VDAB, "Analyse vacatures 2003", Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Geen van deze beroepen behoort tot de in totaal 12 knelpuntberoepen die de VDAB de voorbije tien jaar detecteerde in de beroepsgroep van de textielarbeiders. Slechts vijf van de knelpuntberoepen vormden in 2003 in één of meerdere West-Vlaamse STC's een probleem. Tabel 2.5 geeft een overzicht van alle knelpuntberoepen (periode 1994-2003) en toont welke beroepen in West-Vlaanderen en in het Vlaamse Gewest in 2003 een knelpunt vormden (aangeduid met een kruisje).

Tabel 2.5: Knelpuntberoepen in de textielsector, Vlaamse Gewest en STC's West-Vlaanderen

	Vlaamse Gewest	Brugge	Kortrijk	Oosten-de
Aanknoper-aandraaier-boomoplegger				
Arbeider in de weverij				x
Bobijnopzetter fluweel- en tapijtgetouwen				
Breier op halfautomatische vlakbreimachine				
Linkster op halfautomaatmachine				
Regelaar van weefgetouwen		x		
Ringspinner katoen	x			
Scheerder-bandscheerder				
Tapijtwever dubbelstuk	x		x	
Tufter	x		x	
Wever jacquardweefmachines			x	x
Wever op platgetouw				

BRON: VDAB, "Analyse vacatures 2003", Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

De West-Vlaamse knelpuntberoepen situeren zich duidelijk in het segment van de weverijen en de vervaardiging van tapijten in de regio Kortrijk. Deze knelpunten zijn vooral kwalitatief van aard: de voorbije jaren heeft de sector op technologisch vlak een snelle evolutie door- gemaakt. De competenties van de arbeidsreserve zijn echter niet meegegroeid. Bovendien zitten deze werkaanbiedingen geconcentreerd in een regio waar de mannelijke arbeidsreser- ve minimaal is. Door de afroming van de markt is de overblijvende arbeidsreserve weinig inzetbaar. De arbeidsreserve beschikt met andere woorden niet over de nodige kwalificaties. Dit wordt door de VDAB ook aangehaald als de reden waarom in de textielsector maar wei- nig knelpunten worden genoteerd: het beperkte aantal gekwalificeerde werkzoekenden kan ertoe leiden dat werkgevers uit de textielsector hun werkaanbiedingen nog maar weinig mel- den bij de VDAB¹. Opdat de werknemers wel over de vereiste kwalificaties zouden beschik- ken is het belangrijk dat de nodige opleidingen en vormingen georganiseerd worden. De VDAB en COBOT namen op dit vlak al tal van initiatieven. Deze initiatieven zijn een belang- rijke vereiste om de sector te ondersteunen.

Bovenstaande knelpuntberoepen behoren allemaal tot de beroepsgroep textielarbeiders. Andere beroepsgroepen bevatten echter ook beroepen die te maken hebben met de textiel- nijverheid. Zo somt de VDAB volgende beroepen op, die in de voorbije tien jaar minstens één jaar een knelpuntberoep waren: ingenieur textiel, tekenaar textiel, mode en recreatie, technicus textielveredeling, technicus weefkunde, onderhoudsmecanici van textielmachi- nes. In 2003 was geen enkel van deze beroepen een knelpuntberoep in het Vlaamse Ge- west (voor de verschillende West-Vlaamse STC's hebben we geen gegevens).

Ook uit de COBOT-studie "Een onderzoek naar arbeidsmarktknelpunten bij 132 textielbedrij- ven in Oost- en West-Vlaanderen in 2002" komen deze beroepen als knelpunten naar voor. Op de eerste plaats komen meestergasten en regelaars, hoofdzakelijk in weverijen, daarna wevers in het algemeen en jacquardwevers in het bijzonder.

De belangrijkste oorzaak voor het niet ingevuld raken van deze vacatures blijkt voor de be- drijven het ontbreken van de nodige werkervaring en het vereiste opleidingsniveau te zijn. Uit de studie kwam verder dat de beste maatregel voor het oplossen van de knelpunten het in- zetten van extra wervingskanalen blijkt te zijn.

---

¹ VDAB, "Analyse vacatures 2003 - Knelpuntberoepen".

6. CONCLUSIE

De West-Vlaamse textielsector heeft een aandeel van ongeveer 50% in de Vlaamse werkaanbiedingen van de sector. Het aantal werkaanbiedingen bleef in 2003 op peil in de West-Vlaamse textielsector, in tegenstelling tot de situatie in het Vlaamse Gewest. In 2004 nam het aantal werkaanbiedingen in de West-Vlaamse textielsector echter lichtjes af. Het vervullingspercentage was in 2004 wel groter dan in 2003. Dit percentage was in de West-Vlaamse textielsector even groot als in de Vlaamse textielsector. Bovendien was het vervullingspercentage in de textielsector groter dan in de industrie.

In 2004 waren er voor 67% van de aangeboden vacatures geen specifieke diplomaveren en voor zo'n 63% van de vacatures werd geen ervaring gevraagd. In de West-Vlaamse textielsector zijn de vereisten naar studieniveau en ervaring minder hoog dan in de Vlaamse textielsector.

De analyse van de knelpuntberoepen toonde dat van de vijf beroepen waarvoor het meeste vacatures aangeboden werden door de West-Vlaamse textielsector, geen enkel beroep tot de door de VDAB geselecteerde knelpuntberoepen behoort. De knelpunten situeren zich vooral in het segment van de weverijen. Het gaat vooral om kwalitatieve knelpunten: de beschikbare arbeidsreserve beschikt niet over de vereiste kwalificaties.

HOOFDSTUK 3: STARTERS EN FAILLISSEMENTEN IN DE TEXTIELSECTOR

1. STARTERS

In 2004 startten in West-Vlaanderen 15 ondernemingen een activiteit in de textielsector¹. Dit aantal lijkt weinig, maar er zijn toch indicaties dat dit cijfer niet onbelangrijk is. Het aantal starters in de textielsector maakt meer dan één vierde uit van de starters in de Vlaamse textielsector. Het aandeel van de textielsector in het totale aantal starters in de industrie is in West-Vlaanderen met 4,1% groter dan in het Vlaamse Gewest (3,0%).

Tabel 3.1: Aantal starters in de textielsector en in de industrie, West-Vlaanderen en Vlaamse Gewest, 2004

	West-Vlaanderen	Vlaamse Gewest	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest
Textielsector	15	58	25,9%
Industrie	367	1.951	18,8%
Aandeel textiel in industrie	4,1%	3,0%	

BRON: Graydon, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

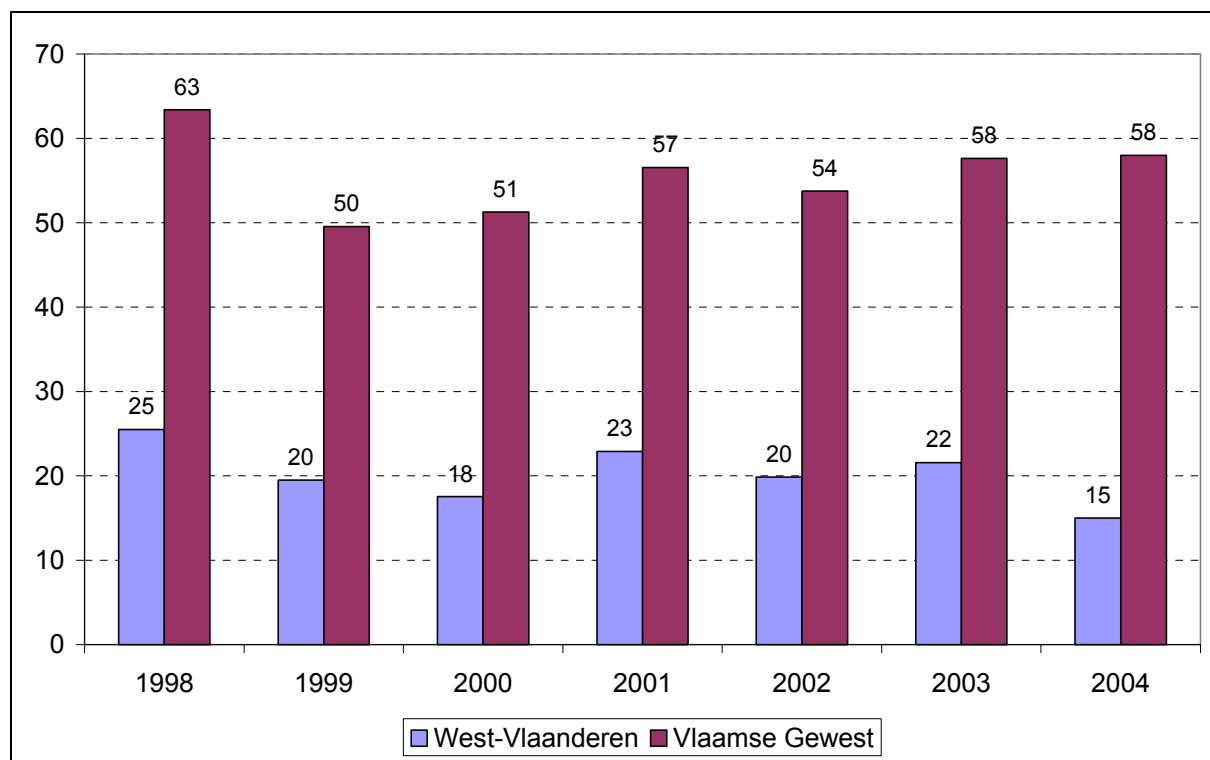
Het jaarlijkse aantal starters is in de textielsector in West-Vlaanderen tussen 1998 en 2004 van dezelfde grootteorde gebleven, tussen 15 en 25 (zie figuur 3.1). Op zich is dat positief omdat, los van de conjuncturele schommelingen en de negatieve signalen over de textielsector, er nog altijd ondernemers zijn die de uitdaging aangaan om een activiteit op te starten in de textielbranche. Enkel in 2004 merken we een sterke afname van het aantal starters in de West-Vlaamse textielsector; dit terwijl het aantal Vlaamse starters in de textielsector constant bleef. Het aantal starters in de industrie, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, lag in 2004 een stuk hoger dan in 2003. De voorgaande jaren vertoonde het aantal starters nochtans een afnemende tendens².

¹ De gegevens van het aantal starters zijn gebaseerd op het aantal neergelegde oprichtingsaktes door firma's en eenmanszaken. Merk op dat het aantal oprichtingsaktes niet noodzakelijk gelijk is aan het aantal nieuwe bedrijven.

² Zowel tussen 2002 en 2003 als tussen 2003 en 2004 kan de evolutie van het aantal starters er gunstiger uitzien dan ze in werkelijkheid was. In de tweede helft van 2003 en ook nog in de eerste helft van 2004 speelde namelijk de invloed van de invoering van de Kruispuntbank voor Ondernemingen (KBO) op 1 juli 2003. Sinds de opstart van de KBO worden ook niet-BTW-plichtige vennootschappen en eenmanszaken of vennootschappen in andere rechtsvormen in de statistieken opgenomen. Bovendien krijgen vele 'verenigingen van mede-eigenaars' en andere verenigingen eveneens een ondernemingsnummer, en worden zij dus bij het aantal starters geteld, zonder dat hier echt een bedrijf tegenover staat.

Een vergelijking van het aandeel van de textielsector in de starters in de industrie (4,1%) met het aandeel van de textielsector in de bestaande ondernemingen in de industrie (12,7%) laat ons vermoeden dat er in de textielsector relatief weinig nieuwe activiteiten worden gestart. Toch is dit cijfer niet laag, maar eerder behoorlijk voor een rijpe sector als de textielsector.

Figuur 3.1: Evolutie van het aantal starters in de textielsector in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 1998-2004

BRON: Graydon, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Aan de hand van de cijfers van Graydon was het niet mogelijk een beeld te schetsen van het aantal arbeidsplaatsen dat er als gevolg van deze oprichtingen bijkwamen. Veelal gaat het om eenmanszaken, wat ons doet vermoeden dat de gecreëerde tewerkstelling praktisch overeenkomt met het aantal starters.

2. FAILLISEMENTEN

In 2004 gingen in de West-Vlaamse textielsector slechts zes ondernemingen failliet. De textielsector heeft daarmee een aandeel van 10,2% in de faillissementen in de industrie. Dit is veel in vergelijking met het aandeel starters (4,1%) maar weinig in vergelijking met het aandeel actieve ondernemingen (12,7%). West-Vlaanderen heeft daarnaast een aandeel van juist 30% in de Vlaamse faillissementen in de textielsector. Dit aandeel lijkt hoog maar is toch niet zo negatief aangezien het aandeel van West-Vlaanderen in de actieve Vlaamse textielbedrijven bijna 53% bedraagt. De textielsector in West-Vlaanderen telt dus ruim de helft van alle actieve Vlaamse textielbedrijven maar telt tegelijkertijd maar 30% van alle faillissementen in de Vlaamse textielsector. Met deze cijfers scoort West-Vlaanderen in 2004 zeker niet slecht. Anders was de toestand in 2003: met een aandeel van bijna 60% in alle Vlaamse faillissementen in de textielsector en met een aandeel van bijna 25% in alle faillissementen binnen de West-Vlaamse industrie, scoorde de West-Vlaamse textielsector in 2003 veel minder goed.

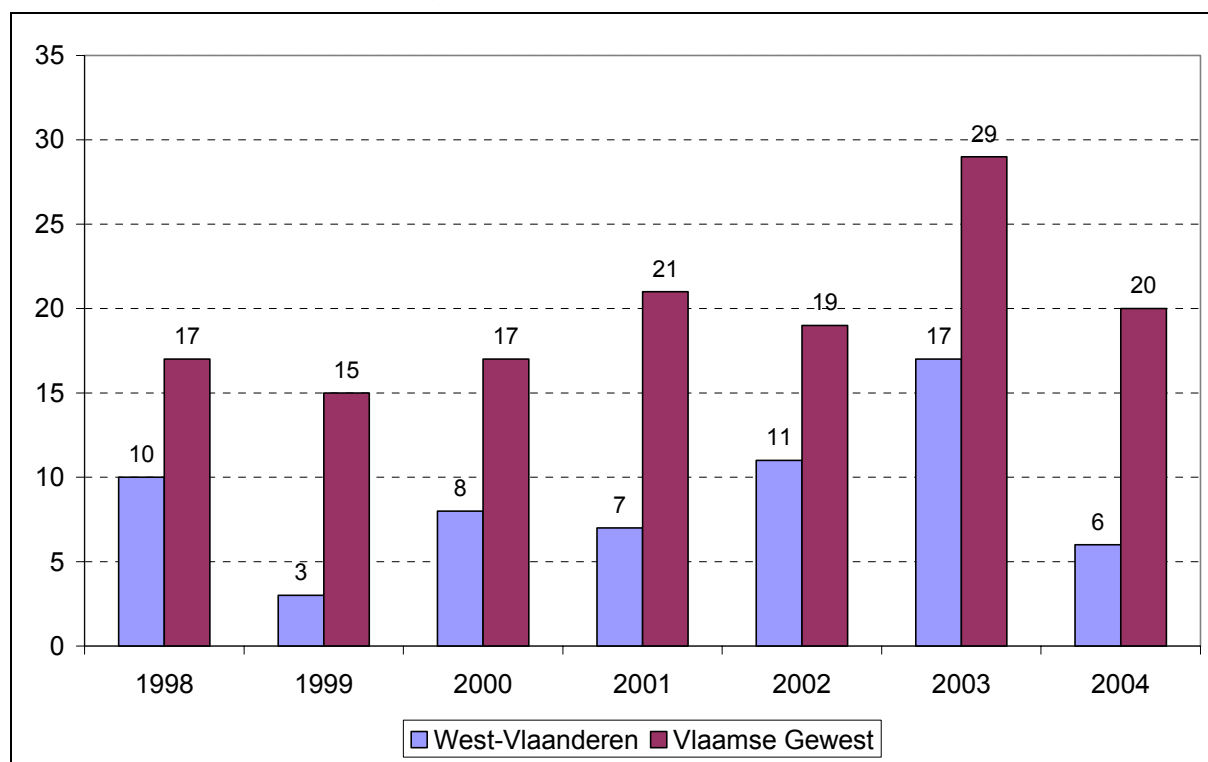
Tabel 3.2: Aantal faillissementen in de textielsector en in de industrie, West-Vlaanderen en Vlaamse Gewest, 2004

	West-Vlaanderen	Vlaamse Gewest	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest
Textielsector	6	20	30,0%
Industrie	59	331	17,8%
Aandeel textiel in industrie	10,2%	6,0%	

BRON: NIS, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

In 2004 lag het aantal faillissementen ook beduidend lager dan in de voorgaande jaren en dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest. Figuur 3.2 laat dit duidelijk zien.

Figuur 3.2: Evolutie van het aantal faillissementen in de textielsector in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 1998-2004

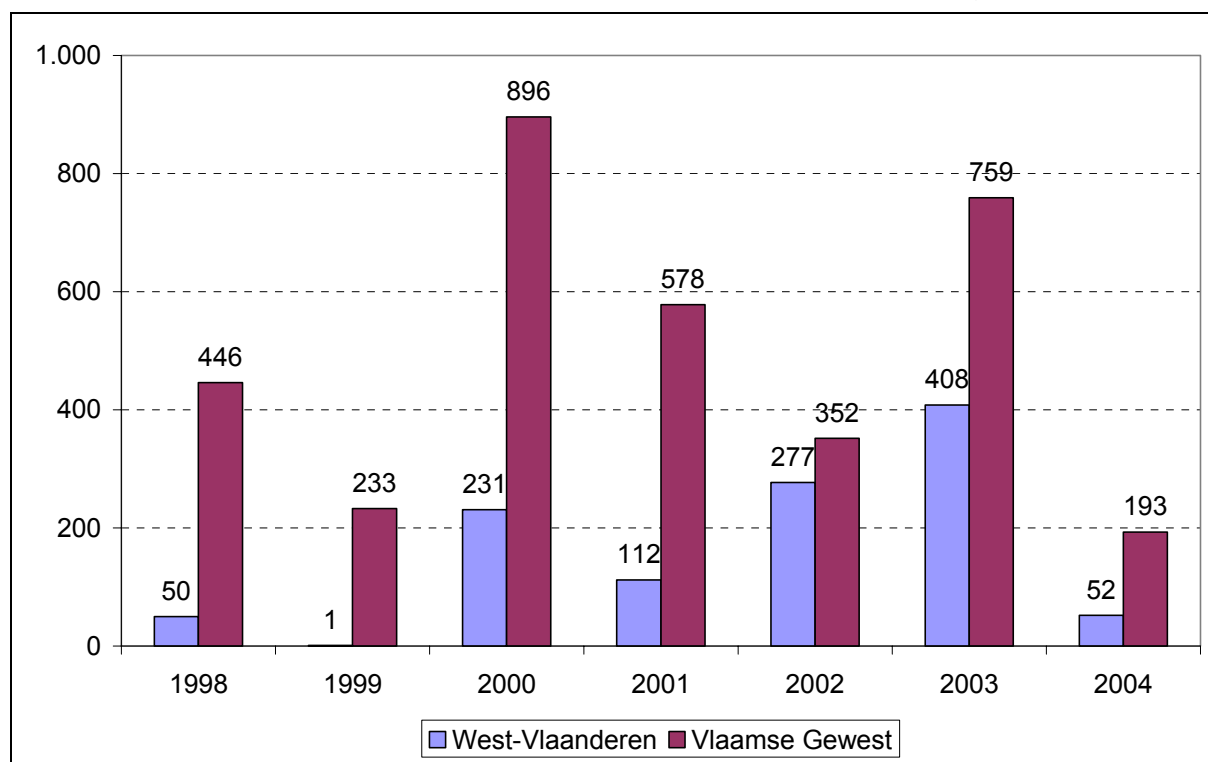

BRON: NIS, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

In 2004 gingen als gevolg van de faillissementen in de textielsector 52 jobs verloren in West-Vlaanderen en 193 jobs in het Vlaamse Gewest. Tussen 1998 en 2004 was het jaarlijkse aantal verloren jobs zeer volatiel en sterk afhankelijk van de grootte van de failliete bedrijven (zie figuur 3.3). In 2002 en 2003 gingen veel arbeidsplaatsen verloren en was het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest inzake verloren arbeidsplaatsen meer dan 50%. In 2004 nam het aantal verloren arbeidsplaatsen sterk af, zowel in de West-Vlaamse als in de Vlaamse textielsector. Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest voor wat betreft het aantal verloren arbeidsplaatsen is in 2004 nog maar 26,9%. Ook in de totale industrie was het aantal verloren arbeidsplaatsen heel wat lager in 2004 dan in 2003.

Figuur 3.3: Evolutie van het aantal verloren arbeidsplaatsen ten gevolge van faillissementen in de textielsector in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 1998-2004

BRON: Graydon, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

In de afgelopen jaren kende West-Vlaanderen volgende grote faillissementen in termen van tewerkstelling:

- in 2000: Courtextyl (Harelbeke), Desfil (Waregem) en DVW Textiles (Waregem);
- in 2001: Kortrijkse Textielmaatschappij (Deerlijk) en Debruyne Roger (Meulebeke);
- in 2002: Carpet Engineering en Carpet Yarns Company (Diksmuide), Callens Textielfabriek (Kortrijk) en Groeninghe Verrij Ten Bos (Harelbeke);
- in 2003: Sofinal-Cotesa (Waregem), Bulcaen (Waregem).

In 2004 gingen geen grote ondernemingen failliet in de West-Vlaamse textielsector. In de zes failliete ondernemingen gingen in totaal maar 52 jobs verloren, of gemiddeld bijna negen jobs per faillissement. Het ging hier dus om kleine ondernemingen.

3. CONCLUSIE

Voor een rijpe sector als de textielsector lag het aantal starters in 2004 nog vrij hoog. Ook het feit dat het jaarlijks aantal starters in de West-Vlaamse textielsector in de periode 1998-2004 van dezelfde grootteorde bleef is een positief teken: er zijn nog ondernemers die de uitdaging aangaan een activiteit in de textielsector op te starten, los van de conjuncturele schommelingen en negatieve signalen.

Op vlak van het aantal faillissementen en het aantal arbeidsplaatsen dat door deze faillissementen verloren ging was 2004 voor de West-Vlaamse textielsector een veel beter jaar dan 2002 en 2003. Hetzelfde geldt voor de Vlaamse textielsector en de West-Vlaamse industrie. In totaal gingen tussen 1998 en 2004 ongeveer 1.100 arbeidsplaatsen verloren als gevolg van faillissementen in de West-Vlaamse textielsector.

HOOFDSTUK 4: OMZET, EXPORT EN INVESTERINGEN IN DE TEXTIELSECTOR

De **omzetcijfers** vormen een belangrijke indicator van de (sub)regionale economische prestaties. Statistieken over de globale omzet zijn gebaseerd op de BTW-aangiften per onderneming die door het NIS worden verzameld en op basis van de hoofdactiviteit ingedeeld worden volgens de nieuwe nace-bel-classificatie. Vergelijking met eerder gepubliceerde cijfers volgens de oude nace-classificatie is hierdoor niet opportuun. Bovendien laat de graad van detail van de sectorclassificatie ons niet toe de toestand in de deelsectoren van de textielsector te analyseren. Een bijkomende opmerking heeft betrekking op het feit dat de BTW-aangiften per onderneming en niet per vestiging worden ingevuld. Dit betekent dat de BTW-statistieken per regio betrekking hebben op alle ondernemingen met *maatschappelijke zetel* in die regio en niet op de *ondernemingsvestiging* in die regio.

Hierna hebben we niet alleen aandacht voor de omzetcijfers van de textielsector. We bekijken ook de **exportcijfers** waaronder het aandeel van de export in de totale omzet (de exportquote). Op die manier krijgen we ook een beeld op de exportgerichtheid van de sector.

Ten slotte bekijken we ook de **investeringscijfers** van de textielsector, eveneens op basis van de BTW-statistieken. Het niveau van de investeringen geeft een indicatie over het op peil houden of de uitbreiding of de verbetering van het productieapparaat. Vanuit macro-economisch perspectief veronderstelt een toename van de investeringen bijgevolg een gunstig effect op de economische groei. In de private sector weerspiegelen de investeringen ook de toekomstverwachtingen van de bedrijfsleiders. Voor de investeringscijfers en de exportcijfers gelden dezelfde beperkingen als hierboven aangehaald in verband met de omzetcijfers.

1. OMZET

De West-Vlaamse textielbedrijven¹ realiseerden in 2003 een gezamenlijke omzet van ruim 3.400 miljoen euro. Sinds 1995 nam de omzet jaarlijks gemiddeld met 1,5% toe. Dit is een sterkere toename dan in de Vlaamse textielsector maar een minder goed resultaat dan de totale West-Vlaamse industrie en de totale Vlaamse industrie (zie tabel 4.1).

Uit tabel 4.1 blijkt nogmaals² het belang van de textielsector in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest. Ruim 15% van de omzet in de West-Vlaamse industrie wordt gecreëerd door de textielsector; in het Vlaamse Gewest is dit amper een kleine 5%. Zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest nam dit aandeel af aangezien de omzet in de textielsector minder sterk toenam dan de omzet in de totale industrie. Daarnaast blijkt het belang van de West-Vlaamse textielsector ook uit het aandeel van West-Vlaanderen in de omzet van het Vlaamse Gewest: in 2003 werd 56,5% van de omzet in de Vlaamse textielsector gerealiseerd door West-Vlaamse textielbedrijven, terwijl het aandeel van West-Vlaanderen in de totale Vlaamse industrie amper 17,3% is. Het aandeel van West-Vlaanderen in de omzet van de Vlaamse textielsector nam sinds 1995 toe; het aandeel van West-Vlaanderen in de omzet van de totale Vlaamse industrie nam af.

Tabel 4.1: Evolutie van de omzet, 1995-2003

	West-Vlaanderen			Vlaamse Gewest			Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest	
	1995 (in mln. euro)	2003 (in mln. euro)	Gem. jrl. groei (in%)	1995 (in mln. euro)	2003 (in mln. euro)	Gem. jrl. groei (in%)	1995	2003
Textielsector	3.028	3.402	1,5%	5.725	6.018	0,6%	52,9%	56,5%
Industrie	17.887	22.291	2,8%	94.599	128.690	3,9%	18,9%	17,3%
Aandeel textielsector in industrie	16,9%	15,3%		6,1%	4,7%			

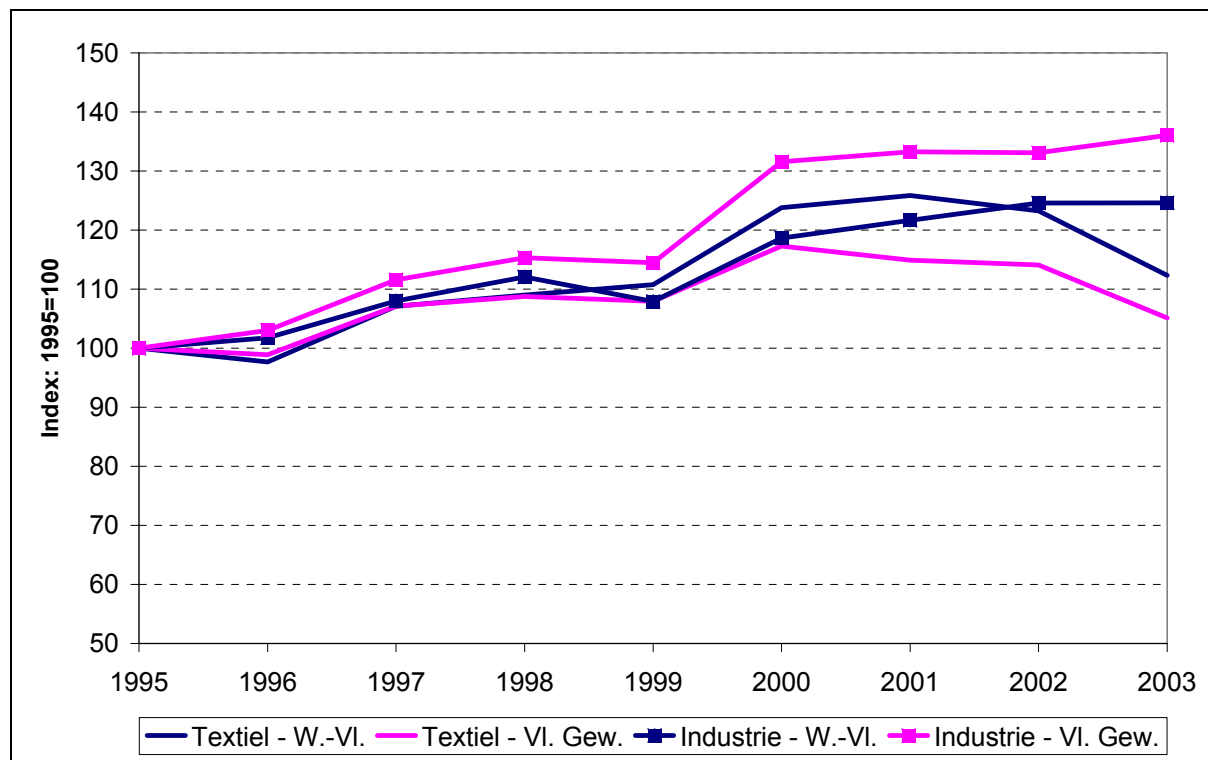
BRON: NIS, BTW-statistieken; eigen berekeningen, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

¹ In feite dus: de textielbedrijven met zetel in West-Vlaanderen.

² Eerder bleek dit al uit de analyse van de tewerkstelling, werkaanbiedingen, ...

De evolutie van de omzet van jaar tot jaar (figuur 4.1) toont ons dat de omzet in de West-Vlaamse textielsector vóór 2001 geleidelijk toenam. Na 2001 deed de sector het echter minder goed. Vooral 2003 was een slecht jaar, zowel in de West-Vlaamse als in de Vlaamse textielnijverheid: de omzet nam dat jaar af met respectievelijk 8,9% en 7,9%, terwijl in de totale industrie de omzet in 2003 nog lichtjes tot matig toenam.

Figuur 4.1: Relatieve evolutie van de omzet in de textielsector en in de industrie, West-Vlaanderen, Vlaamse Gewest, 1995-2003

BRON: NIS, BTW-statistieken; eigen berekeningen, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

2. EXPORT

Tussen 1995 en 2003 nam de waarde van de export in de West-Vlaamse textielsector gemiddeld met bijna 3% toe. Dit is opnieuw een sterkere toename dan in de Vlaamse textielsector (2,4%) maar een minder sterke toename dan in de totale West-Vlaamse industrie (4,7%) en de Vlaamse industrie (5,3%) (zie tabel 4.2).

Ook op het vlak van de export blijkt het belang van de West-Vlaamse textielindustrie. Terwijl in 2003 in het Vlaamse Gewest 5,5% van het exportcijfer van de totale industrie werd gerealiseerd door textielbedrijven, was dit in West-Vlaanderen 19,3%. Beide aandelen namen in de analyseperiode af. Bovendien is het aandeel van West-Vlaanderen in het totale Vlaamse exportcijfer in de textielindustrie (56,5%) veel groter dan in de totale industrie (16,2%).

Tabel 4.2: Evolutie van de export, 1995-2003

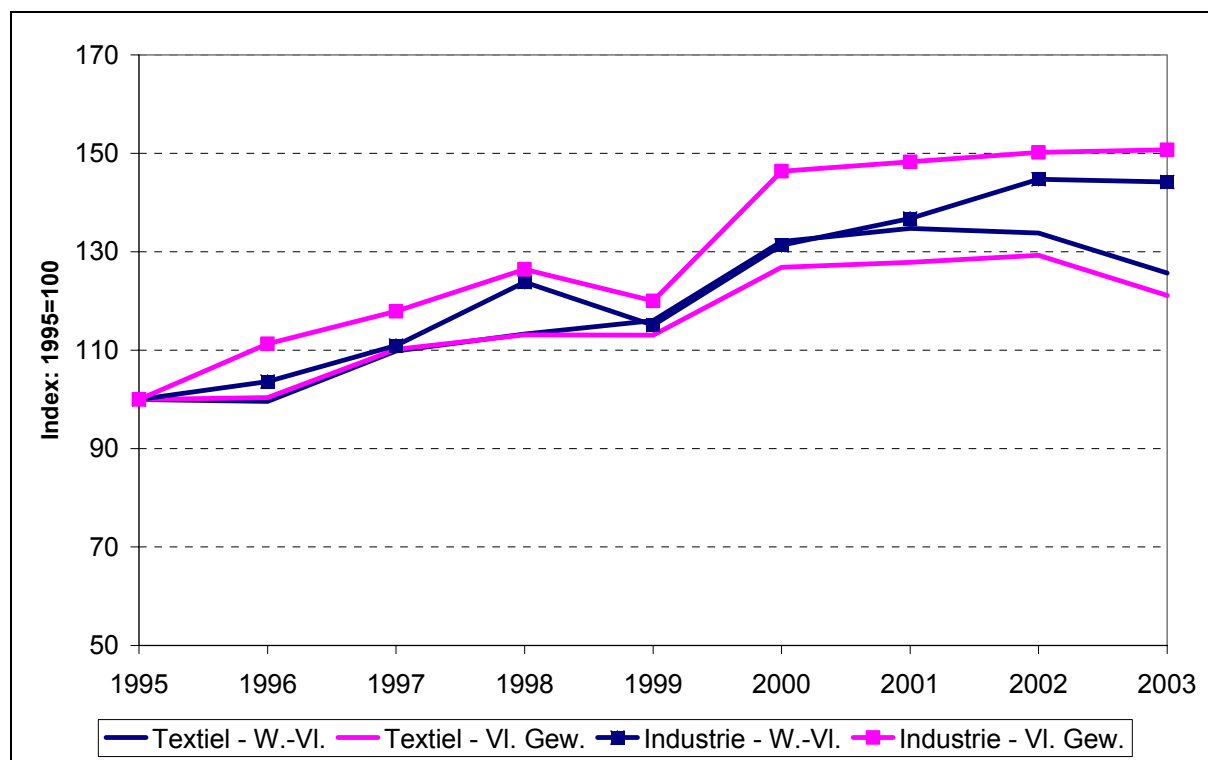
	West-Vlaanderen			Vlaamse Gewest			Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest	
	1995 (in mln. euro)	2003 (in mln. euro)	Gem. jrl. groei (in%)	1995 (in mln. euro)	2003 (in mln. euro)	Gem. jrl. groei (in%)	1995	2003
Textielsector	2.057	2.585	2,9%	3.781	4.579	2,4%	54,4%	56,5%
Industrie	9.284	13.383	4,7%	54.855	82.675	5,3%	16,9%	16,2%
Aandeel textielsector in industrie	22,2%	19,3%		6,9%	5,5%			

BRON: NIS, BTW-statistieken; eigen berekeningen, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Figuur 4.2 toont de relatieve evolutie van het exportcijfer tussen 1995 en 2003. Net als bij de omzet is 2003 ook een jaar van sterke achteruitgang van de textielindustrie bij de export: in de West-Vlaamse textielbedrijven nam het exportcijfer tussen 2002 en 2003 af met 6,1%; in het geheel van de Vlaamse textielbedrijven was de afname lichtjes sterker (-6,3%). In de totale industrie, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, zien we nochtans een status-quo van het exportcijfer. De afname van de export kan gelinkt worden aan de dalende vraag wegens een zwak consumentenvertrouwen en de scherpe internationale concurrentie die een neerwaartse druk heeft op de verkoopprijzen.

Ook de dure euro had in 2003 een negatief effect: voor landen buiten de eurozone zoals het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten (die respectievelijk de derde en de zevende exportmarkt zijn van Belgisch textiel) wordt op die manier de invoer van Belgische textielproducten duurder. Cijfers van FEBELTEX tonen dat de export van de Belgische textielindustrie in 2004 stabiliseerde¹.

Figuur 4.2: Relatieve evolutie van de export in de textielsector en de industrie, West-Vlaanderen, Vlaamse Gewest, 1995-2003

BRON: NIS, BTW-statistieken; eigen berekeningen, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

De textielsector is meer exportgericht dan de globale industrie, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest. Dit blijkt uit de **exportquote** (het aandeel van de export in de omzet). In de West-Vlaamse en de Vlaamse textielsector werd in 2003 ongeveer 76% van de omzet in het buitenland gerealiseerd terwijl dit in de industrie in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest respectievelijk 60,0% en 64,2% was. Aangezien in de periode 1995-2003 de export sterker toenam dan de omzet nam ook de exportquote toe.

¹ FEBELTEX, conjunctuuroverzicht 'De Belgische textielsector in 2004 en vooruitzichten voor 2005'.

Dit is zowel in de textielindustrie als in de totale industrie, en in West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest het geval. De toename van de exportquote was wel sterker in de Vlaamse textielindustrie dan in de West-Vlaamse. Het interieurtextiel blijft het belangrijkste exportproduct van de Belgische textielsector, vooral dankzij tapijt.

3. INVESTERINGEN

In 2003 investeerden de West-Vlaamse textielbedrijven samen een bedrag van 134 miljoen euro. In 1995 was dit nog 158 miljoen euro, wat neerkomt op een gemiddelde jaarlijkse afname van 2,0% (zie tabel 4.3). In de Vlaamse textielsector was de afname met jaarlijks gemiddeld 3,8% nog sterker dan in West-Vlaanderen. Als gevolg daarvan nam tussen 1995 en 2003 het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse textielnijverheid toe. In de industrie nam het investeringsbedrag in de analyseperiode gemiddeld toe, al was de toename in de West-Vlaamse industrie gering. Gezien de toename van de investeringen in de industrie en de afname van de investeringen in de textielsector nam het belang van de textielsector in de industrie af. Tabel 4.3 toont dat dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest het geval is.

De vergelijking van het aandeel van de textielsector in de industrie in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest enerzijds en van het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest voor de textielsector en de industrie anderzijds toont het belang van de West-Vlaamse textielsector aan. We zien dat niet alleen hier bij de investeringen, maar eerder ook bij diverse andere indicatoren.

Tabel 4.3: Evolutie van de investeringen, 1995-2003

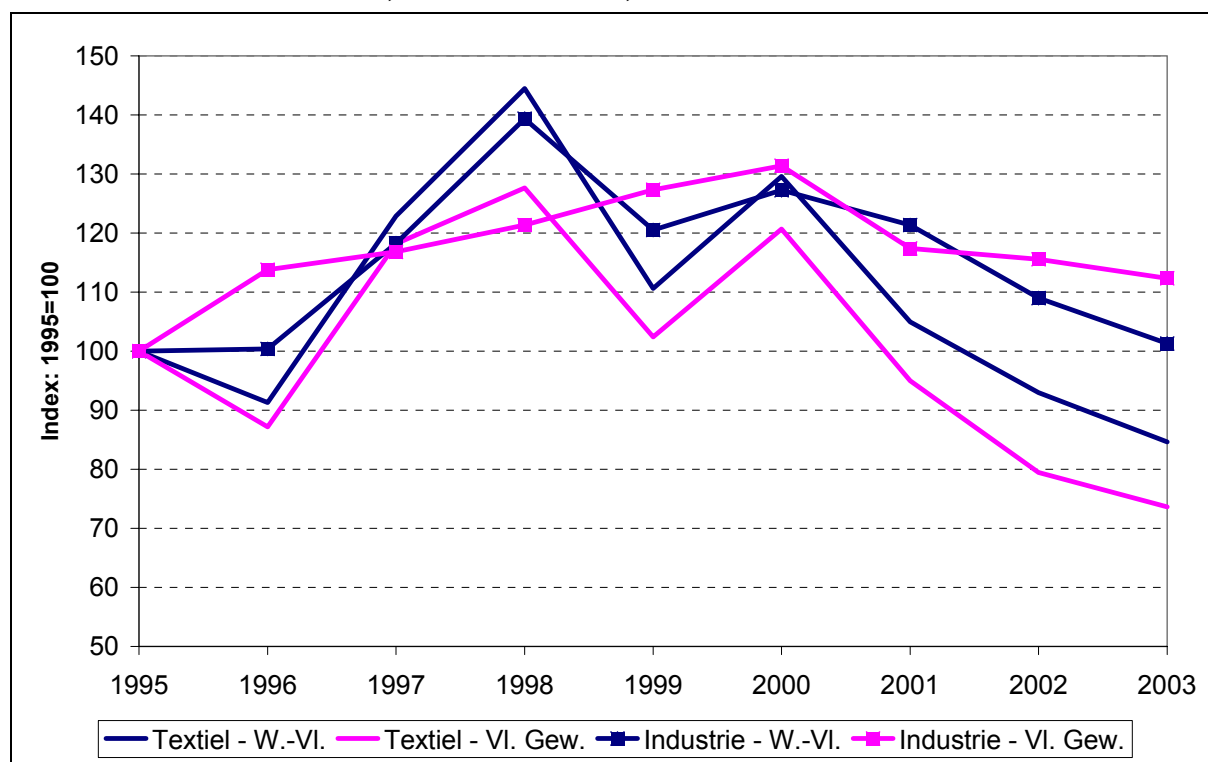
	West-Vlaanderen			Vlaamse Gewest			Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest	
	1995 (in mln. euro)	2003 (in mln. euro)	Gem. jrl. groei (in%)	1995 (in mln. euro)	2003 (in mln. euro)	Gem. jrl. groei (in%)	1995	2003
Textiel- sector	158	134	-2,0%	287	211	-3,8%	55,1%	63,5%
Industrie	807	817	0,2%	4.103	4.609	1,5%	19,7%	17,7%
Aandeel textiel- sector in industrie	19,6%	16,4%		7,0%	4,6%			

BRON: NIS, BTW-statistieken; eigen berekeningen, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Figuur 4.3 toont een fluctuerend investeringsgedrag in de tweede helft van de jaren '90. Enkel de Vlaamse industrie kende in die periode een continue groei van de investeringen. Na het economisch gunstige jaar 2000 merken we overal een duidelijk negatieve tendens: de investeringen namen af, zowel in de industrie als in de textielsector, en zowel in West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest. De totale Vlaamse industrie kende de minst sterke afname in deze periode. De investeringen namen er tussen 2000 en 2003 af met 14,5%. De textielsector kende een veel sterkere afname van de investeringen: -34,7% in West-Vlaanderen en zelfs -39,0% in het Vlaamse Gewest. De evolutie van de investeringen weerspiegelt het ongunstige economisch klimaat: investeringen worden uitgesteld waardoor het productieapparaat minder uitgebreid of verbeterd wordt. In de textielsector wegen de effecten van de ongunstige conjunctuur op het investeringsgedrag blijkbaar sterker door dan in de totale industrie.

Figuur 4.3: Relatieve evolutie van de investeringen export in de textielsector en de industrie, West-Vlaanderen, Vlaamse Gewest, 1995-2003

BRON: NIS, BTW-statistieken; eigen berekeningen, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Volgens FEBELTEX namen de investeringen in de Belgische textielindustrie ook in 2004 niet toe. De bezetting van het productieapparaat, die de voorbije jaren sterk afnam, bleef immers laag, waardoor ook de nood aan investeringen laag bleef. Ook de vooruitzichten voor de investeringen in 2005 blijven somber¹.

4. CONCLUSIE

In de West-Vlaamse textielsector namen in de analyseperiode (1995-2003) zowel de omzet als de export toe; de investeringen daarentegen namen af. Hoewel de West-Vlaamse textielsector zowel voor wat betreft de omzet, de export als de investeringen slechter scoort dan de totale West-Vlaamse industrie, presteert de sector toch beter dan de Vlaamse textielsector: de gemiddelde jaarlijkse groei van omzet en export is in de West-Vlaamse textielsector groter dan in de Vlaamse; de gemiddelde jaarlijkse afname van de investeringen is er zwakker dan in de Vlaamse textielsector.

De figuren die de evoluties van jaar tot jaar tonen, lieten zien dat de toestand in de textielsector, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest in de recentste jaren (2000-2003) er niet is op vooruitgegaan, integendeel: zowel de omzet, de investeringen als de export namen af. Vooral in 2003 namen de omzet en de export in de West-Vlaamse textielsector sterk af. In de West-Vlaamse industrie daarentegen was er dat jaar een status quo of zelfs lichte toename te merken. De afname van de investeringen begon al vroeger: sinds 2000 namen de investeringen in de West-Vlaamse textielsector af met bijna 35%. Ook hier zijn de resultaten in de industrie minder negatief en scoort de West-Vlaamse textielsector minder slecht dan de Vlaamse.

De West-Vlaamse textielsector is een exportgerichte sector: 76% van de omzet wordt er in het buitenland gerealiseerd, terwijl dit in de West-Vlaamse industrie slechts 60% is. Aangezien de export tussen 1995 en 2003 sterker toenam dan de omzet is ook de exportquote toegenomen.

---

¹ FEBELTEX, conjunctuuroverzicht 'De Belgische textielsector in 2004 en vooruitzichten voor 2005'.

HOOFDSTUK 5: FINANCIËLE ANALYSE VAN DE TEXTIEELSECTOR

Hieronder bespreken we de financiële resultaten van de belangrijkste West-Vlaamse textielondernemingen in de periode 1998-2003. In een eerste deel lichten we toe hoe de selectie van ondernemingen gebeurde en geven we enkele absolute cijfers uit de balansen en de resultatenrekeningen. Een tweede deel omvat de kwantitatieve beoordeling van de financiële toestand aan de hand van ratio's die de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit van ondernemingen weerspiegelen. In het derde deel gaan we dieper in op de toegevoegde waarde in de textielsector.

---

1. BEPALING VAN HET STAAL

De selectie gebeurde op basis van de CD-ROM Belfirst (update 81) van Bureau Van Dijk.

De financiële analyse heeft betrekking op industriële ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen, die in alle jaren van de geanalyseerde periode (1998 tot en met 2003) een jaarrekening neerlegden en in het boekjaar 2003 een omzet van minstens 500.000 euro of een gemiddeld personeelsbestand van minstens 20 werknemers hadden¹. Met de aard van de neergelegde jaarrekening werd geen rekening gehouden, met als voordeel dat een relatief groot aantal ondernemingen in de analyse kon worden opgenomen.

De voorwaarde dat de ondernemingen van het staal in alle jaren een jaarrekening neerlegden heeft als doel bij de analyse van evoluties zogenaamde "outliers" te filteren uit het staal: bijvoorbeeld nieuwe ondernemingen die in de loop van de analyseperiode nog in een opstartfase zitten of ondernemingen die in de loop van de analyseperiode failliet of bijna failliet gaan en hierdoor "vreemde" resultaten boeken.

We kwamen uiteindelijk tot een selectie van 282 textielondernemingen in West-Vlaanderen met een totaal gemiddeld personeelsbestand van 15.315 personen. Dit is respectievelijk 53,8% en 82,9% van de officiële RSZ-cijfers van 30 juni 2002.

---

¹ Ondernemingen met hun zetel buiten West-Vlaanderen, maar het grootste deel van hun activiteiten (gemeten in termen van tewerkstelling) in West-Vlaanderen werden ook opgenomen in het staal, voor zover zij ook aan de andere voorwaarden voldeden. Omgekeerd werden ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen, maar het grootste deel van hun activiteiten buiten West-Vlaanderen niet verwijderd uit het staal.

2. KWANTITATIEVE KENMERKEN VAN HET STAAL

In totaal werden ruim 280 ondernemingen uit de West-Vlaamse textielsector opgenomen in het staal. De West-Vlaamse textielsector wordt telkens vergeleken met de totale West-Vlaamse industrie en met de Vlaamse textielsector. De omvang van het staal van die sectoren is af te lezen in tabel 5.1.

Tabel 5.1: Omvang van het staal

	Aantal geselecteerde ondernemingen	Aandeel in aantal inrichtingen (RSZ, 2002)	Tewerkstelling geselecteerde ondernemingen	Aandeel in bezoldigde tewerkstelling (RSZ, 2002)
West-Vlaanderen				
Textiel	282	53,8%	15.315	82,9%
Industrie	490	49,2%	27.011	82,5%
Vlaamse Gewest				
Textiel	1.735	42,2%	71.607	72,6%
Industrie	6.408	40,9%	305.274	68,6%

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; RSZ 30 juni 2002; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Van alle geselecteerde West-Vlaamse textielbedrijven legden 63,8% een verkort schema van de jaarrekening neer. In de Vlaamse textielsector was dit aandeel even hoog (63,7%). In de industrie, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, is dit aandeel hoger (respectievelijk 68,2% en 66,6%). Dit kan erop wijzen dat de textielsector minder kleine ondernemingen telt dan de totale industrie.

De geselecteerde textielondernemingen creëerden in 2003 samen een toegevoegde waarde van 817 miljoen euro. Dit is ruim 18% van de gecreëerde toegevoegde waarde in de West-Vlaamse industrie. In het Vlaamse Gewest is dit aandeel amper 5%. Daarenboven wordt 60,4% van de toegevoegde waarde in de Vlaamse textielsector in West-Vlaanderen gerealiseerd, terwijl dit voor de totale industrie slechts 16,7% is. Ruim de helft (55,9%) van de toegevoegde waarde in de West-Vlaamse textielsector werd gecreëerd door de deelsector 'vervaardiging van vloerkleden en tapijten'.

Tabel 5.2: Toegevoegde waarde (in miljoen euro) van het staal, 2003.

	West-Vlaanderen	Vlaamse Gewest	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest
Textiel	817,0	1.352,0	60,4%
Industrie	4.444,9	26.612,6	16,7%
Aandeel textiel in industrie	18,4%	5,1%	-

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

De selectie van ondernemingen realiseerde in 2003 een gezamenlijke winst van ongeveer 28 miljoen euro. Enkel de deelsector textielveredeling had een negatief resultaat (-6,7 miljoen euro). De Vlaamse textielsector vertoont minder gunstige resultaten dan de West-Vlaamse textielsector: er werd in 2003 een gezamenlijk verlies opgetekend van 204 miljoen euro.

Tabel 5.3: Resultaat van het boekjaar (in miljoen euro) van het staal, 2003.

	West-Vlaanderen	Vlaamse Gewest	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaamse Gewest
Textiel	28,5	-204,0	-
Industrie	303,4	5.779,5	5,2%
Aandeel textiel in industrie	9,4%	-	-

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Ten slotte geven we nog mee dat de geselecteerde West-Vlaamse textielondernemingen in 2003 een geglobaliseerd eigen vermogen hadden van 914 miljoen euro, een totaal vermogen van 2.394,7 miljoen euro en voor 132,3 miljoen euro investeerden in materiële vaste activa.

3. RATIO-ANALYSE

De ratio-analyse heeft zoals eerder gezegd betrekking op ondernemingen die in elk van de opeenvolgende boekjaren een jaarrekening neerlegden.

Gemiddelde ratio's van een groep worden berekend aan de hand van geglobaliseerde bedragen. Deze werkwijze impliceert dat men niet altijd zeker is of de bekomen ratiowaarde kenmerkend is voor het overgrote deel van de ondernemingen, dan wel bepaald wordt door één of een beperkt aantal ondernemingen. Daarom worden naast het gemiddelde nog drie andere waarden gehanteerd die toelaten de spreiding van de ratiowaarden te evalueren. Het betreft de hoogste (of derde) kwartielwaarde, de mediaan en de laagste (of eerste) kwartielwaarde¹.

3.1. LIQUIDITEIT

Liquiditeitsratio's geven een indicatie van de mate waarin een onderneming in staat is haar betalingsverplichtingen op korte termijn na te leven, wat van belang is voor schuldeisers op korte termijn. In dit rapport wordt de liquiditeitsratio in ruime zin of current ratio berekend. De current ratio is de verhouding tussen de vlottende activa (zoals liquide middelen, voorraden en bestellingen in uitvoering, vorderingen op ten hoogste één jaar, geldbeleggingen en overlopende actiefrekeningen) en het vreemde vermogen op korte termijn (zoals schulden op ten hoogste één jaar en overlopende passiefrekeningen). Een ratio kleiner dan één wijst op een benarde liquiditeitssituatie omdat de vlottende activa dan onvoldoende zijn om alle verplichtingen op korte termijn te dragen. Een ratio groter dan één wijst op een overschot van vlottende activa op kortetermijnschulden. Hoe groter de ratio, hoe groter de veiligheidsmarge en hoe sterker de liquiditeitstoestand.

Tabel 5.4: Evolutie van de current ratio, 1998-2003

	Gemiddelde				Mediaan			
	1998	2000	2001	2003	1998	2000	2001	2003
West-Vlaanderen								
Textiel	1,39	1,31	1,28	1,34	1,40	1,40	1,44	1,56
Industrie	1,37	1,26	1,13	1,21	1,38	1,36	1,41	1,46
Vlaamse Gewest								
Textiel	1,33	1,35	1,31	1,39	1,42	1,40	1,39	1,49
Industrie	1,19	1,02	0,97	1,15	1,32	1,32	1,34	1,41

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

¹ Indien de ondernemingen volgens een bepaalde ratiowaarde worden gerangschikt van laag naar hoog, dan is de mediaan de waarde die het aantal ondernemingen in twee gelijke groepen splitst: de ene groep heeft een ratiowaarde kleiner dan de mediaan, de andere groep een ratiowaarde groter dan de mediaan. De laagste kwartielwaarde is de waarde beneden dewelke 25% van de ondernemingen vallen, de hoogste kwartielwaarde is de waarde boven dewelke 25% van de ondernemingen liggen.

Tabel 5.4 toont in de West-Vlaamse textielsector in 2003 een gemiddelde current ratio van 1,34 en een mediaanwaarde van 1,56. Gezien de kritische waarde van 1 die we vooropstellen zijn dit zeer goede scores: het vlottende actief volstaat ruim om alle verplichtingen op korte termijn te voldoen. In 2003 zijn in West-Vlaanderen zowel de gemiddelde ratio als de mediaanwaarde van de liquiditeit hoger in de textielsector dan in de industrie. De mediaanwaarde is ook hoger dan in de Vlaamse textielsector. De gemiddelde waarde daarentegen is kleiner in de West-Vlaamse dan in de Vlaamse textielsector. In de andere jaren die in tabel 5.4 worden weergegeven geldt meestal dezelfde toestand.

Behalve in de Vlaamse textielsector namen de gemiddelde ratio's in de periode 1998-2003 overall af; binnen deze periode was er echter een toename tussen 2001 en 2003. De evolutie van de gemiddelde current ratio is in de textielsector, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, gunstiger dan in de totale industrie. In tegenstelling tot de gemiddelde waarden namen de mediaanwaarden in de analyseperiode vrij sterk toe¹. In de West-Vlaamse textielsector is de toename van de mediaanwaarde van de liquiditeit bovendien sterker dan in de West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector. De mediaanwaarden laten ons dus besluiten dat de liquiditeitspositie globaal in de textielsector beter is dan in de totale industrie en dat bovendien de situatie in de West-Vlaamse textielsector nog enigszins gunstiger is dan in de Vlaamse textielsector.

De analyse van de liquiditeitspositie in de deelsectoren van de textielsector toont in alle deelsectoren gemiddelde en mediaanwaarden groter dan één, wat zeer behoorlijke scores zijn. Drie deelsectoren, namelijk het bewerken en spinnen van textielvezels, de textielweverijen en de tapijtfabrikanten, hebben een mediaanwaarde die groter is dan die van de totale West-Vlaamse textielsector. De deelsector 'textielveredeling' scoort met een mediaanwaarde van de liquiditeit van 1,10 het minst goed. In alle deelsectoren lag de mediaanwaarde in 2003 hoger dan in 1998.

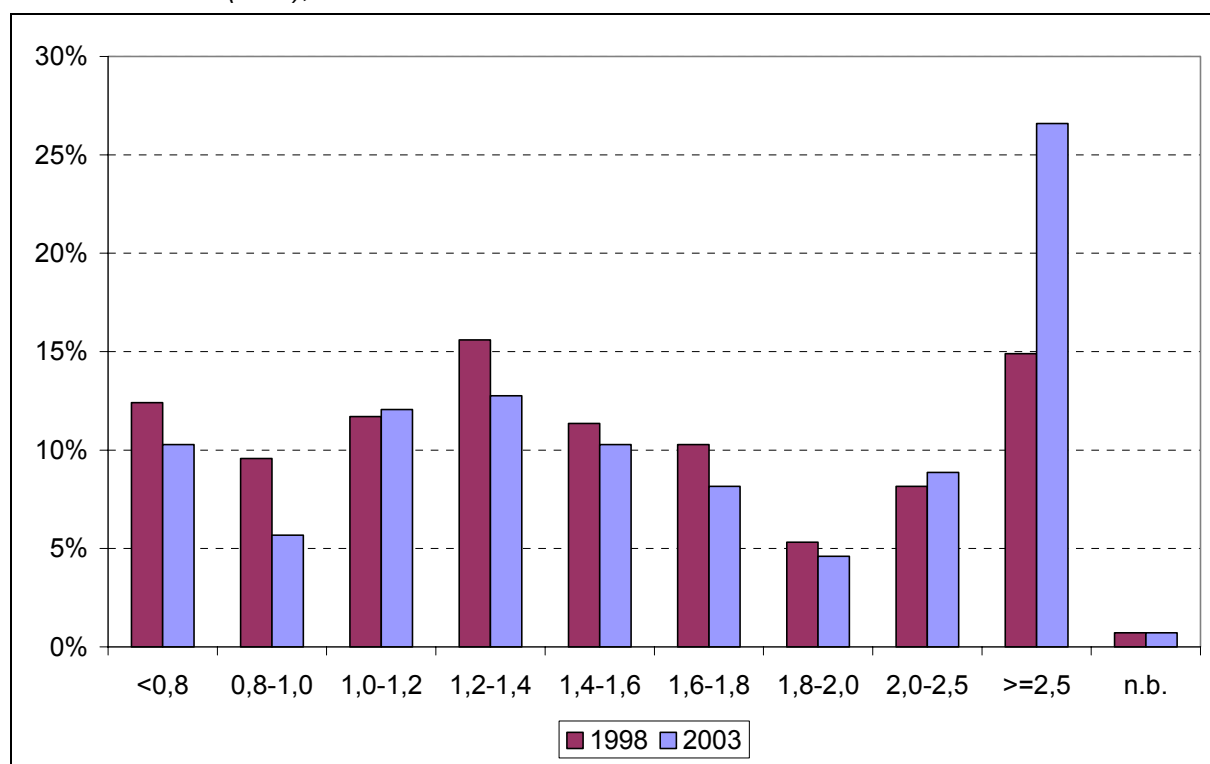
Het feit dat meer ondernemingen evolueren naar een betere liquiditeitspositie blijkt ook uit figuur 5.1. Deze toont het aandeel ondernemingen met een current ratio binnen een bepaalde categorie en dit in de jaren 1998 en 2003. Onmiddellijk valt op dat het aandeel ondernemingen met een slechte liquiditeitspositie afnam: tussen 1998 en 2003 daalde het aandeel ondernemingen met een current ratio kleiner dan één van 22,0% tot 16,0%. Bijgevolg nam het aandeel ondernemingen met een gunstige current ratio toe. De toename situeerde zich uitsluitend in de hogere categorieën en vooral in de categorie met een current ratio van minstens 2,5 is de toename opvallend. Het aandeel ondernemingen met een gemiddelde current ratio (tussen 1,2 en 2,0) nam af.

---

¹ In tegenstelling tot de gemiddelde waarden worden de mediaanwaarden niet beïnvloed door extreme resultaten.

De sterke toename van het aandeel ondernemingen met een zeer hoge current ratio vinden we ook terug in de totale West-Vlaamse industrie, in de Vlaamse textielsector en in de globale Vlaamse industrie, maar dan minder uitgesproken. We kunnen bijgevolg niet concluderen dat de eerder beschreven evoluties typisch zijn voor de West-Vlaamse textielsector. Wél is het zo dat de afname van het aandeel ondernemingen met een ongunstige current ratio het sterkst was in de West-Vlaamse textielsector en dat in 2003 in de West-Vlaamse textielsector het aandeel ondernemingen met een current ratio kleiner dan één het kleinst is en het aandeel ondernemingen met een current ratio van minstens 2,5 het grootst.

Figuur 5.1: Verdeling van de West-Vlaamse textielondernemingen in functie van de current ratio (in %), 1998 en 2003

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

3.2. SOLVABILITEIT

Solvabiliteitsratio's gaan na in hoeverre een onderneming in staat is haar financiële verplichtingen in verband met interestbetaling en schuldaflossing (op méér dan één jaar) na te komen (schuldgraadratio's) of in hoeverre de vaste verplichtingen ten gevolge van schulden gedekt zijn (dekkingsratio's). Hier beoordelen we de solvabiliteit aan de hand van een ratio die tot de eerste categorie behoort, met name de financiële onafhankelijkheidsgraad. De financiële onafhankelijkheidsgraad is de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. De inverse van de financiële onafhankelijkheidsgraad is de schuldgraad (totaal vermogen ten opzichte van eigen vermogen). Hoe lager de graad van financiële onafhankelijkheid, hoe kleiner de bescherming van de schuldeisers: de buffer, gevormd door het eigen vermogen, wordt kleiner. Een zeer goed resultaat is een financiële onafhankelijkheidsgraad die minstens 50% is. Dit betekent immers dat er minstens evenveel eigen als vreemd vermogen aanwezig is in de onderneming. Een eigen vermogen dat één derde is van het totale vermogen is ook nog zeer aanvaardbaar.

Tabel 5.5: Evolutie van de financiële onafhankelijkheidsgraad, 1998-2003

	Gemiddelde				Mediaan			
	1998	2000	2001	2003	1998	2000	2001	2003
West-Vlaanderen								
Textiel	35,22	33,99	34,88	38,17	34,99	36,58	38,90	45,75
Industrie	37,37	36,53	37,46	38,62	35,97	35,49	36,32	38,88
Vlaamse Gewest								
Textiel	38,14	41,43	41,75	40,41	37,32	38,17	38,64	43,35
Industrie	42,03	38,24	39,56	37,70	34,23	33,78	34,67	37,36

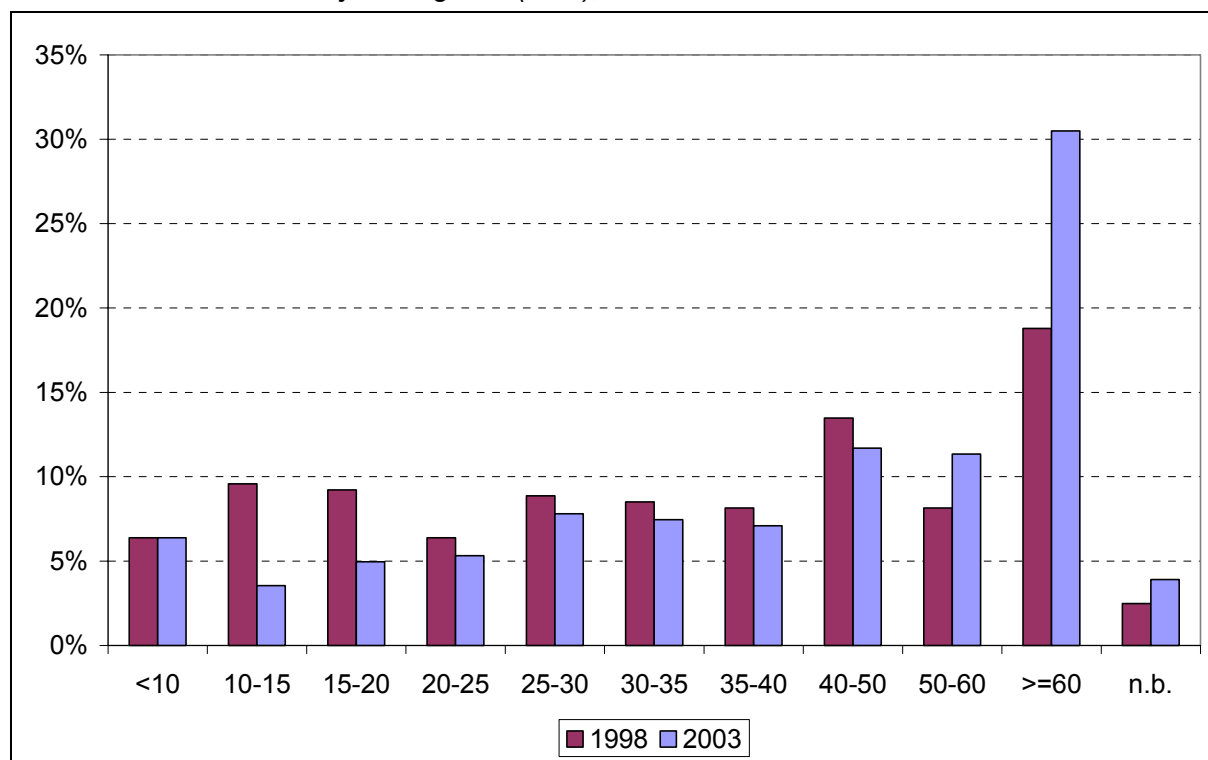
BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

De gemiddelde financiële onafhankelijkheidsgraad bedroeg in 2003 in de West-Vlaamse textielsector 38,17 en de mediaanwaarde van de financiële onafhankelijkheidsgraad 45,75. Dit zijn zeer aanvaardbare waarden. De gemiddelde waarde is kleiner in de West-Vlaamse textielsector dan in de totale West-Vlaamse industrie en dan in de Vlaamse textielsector. Voor de mediaanwaarde geldt echter net het omgekeerde. Wellicht beïnvloedden de slechte resultaten van enkele grotere West-Vlaamse textielbedrijven de gemiddelde graad van financiële onafhankelijkheid in negatieve zin.

In de analyseperiode evolueerde de financiële onafhankelijkheidsgraad in positieve zin, zowel de gemiddelde waarden als de mediaanwaarden. Enkel de evolutie van de gemiddelde financiële onafhankelijkheidsgraad van de totale Vlaamse industrie was negatief. De toename van de mediaanwaarden tussen 1998 en 2003 is het sterkst in de West-Vlaamse textielsector.

De deelsectoren 'bewerken en spinnen van textielvezels' had in 2003 de hoogste mediaanwaarde van de financiële onafhankelijkheidsgraad. De sectoren 'textielveredeling' en de 'vervaardiging van vloerkleden en tapijten' laten de slechtste scores optekenen, maar deze liggen nog altijd boven 35%. Alle deelsectoren verbeterden hun solvabiliteitspositie ten opzichte van 1998.

Figuur 5.2: Verdeling van de West-Vlaamse textielondernemingen in functie van de financiële onafhankelijkheidsgraad (in %), 1998 en 2003

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Ook wanneer we de spreiding van de West-Vlaamse textielbedrijven op basis van hun financiële onafhankelijkheidsgraad bekijken zien we een gunstige evolutie van de solvabiliteitspositie. Het aandeel ondernemingen met een zeer goede (waarde méér dan 50%) financiële onafhankelijkheidsgraad steeg in de analyseperiode (zie figuur 5.2). Dit was ook het geval in de totale West-Vlaamse industrie en in de Vlaamse textielsector. Toch was de toename duidelijk sterker in de West-Vlaamse textielsector. In 2003 had bijna 42% van de West-Vlaamse textielondernemingen een graad van financiële onafhankelijkheid van 50% of meer. Dit is een betere score dan in de totale West-Vlaamse industrie (35,5%) en de Vlaamse textielsector (39,0%).

Het aandeel ondernemingen met een zeer aanvaardbare financiële onafhankelijkheidsgraad (waarde tussen 35% en 50%) nam in de analyseperiode lichtjes af. Daarnaast nam ook het aandeel ondernemingen met een zeer slechte solvabiliteitspositie (minder dan 20%) duidelijk af. Dit geldt eveneens voor de West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector, maar opnieuw was de evolutie in de West-Vlaamse textielindustrie het meest gunstig. In 2003 had slechts ongeveer 15% van de West-Vlaamse textielondernemingen een financiële onafhankelijkheidsgraad lager dan 20%; in 1998 was dit nog ruim 25%.

Uit bovenstaande analyse blijkt dat zowel voor wat betreft de verdeling van de bedrijven op basis van hun financiële onafhankelijkheidsgraad als voor wat betreft de evolutie en grootte van de mediaanwaarden de textielsector telkens beter scoort dan de totale industrie, en dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest. Tussen 1998 en 2003 was de verbetering van de financiële onafhankelijkheidsgraad wel meer uitgesproken in de West-Vlaamse textielsector dan in de Vlaamse textielsector.

3.3. RENTABILITEIT

Rentabiliteitsratio's dienen om de resultaten van de onderneming op relatieve basis te evalueren. Hier bekijken we als ratio de rentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen. Deze ratio is de verhouding tussen de winst (of het verlies) na belastingen en het eigen vermogen en geeft dus het rendement weer op het geïnvesteerde risicodragende kapitaal. Rekening houdend met de netto-opbrengst van risicoloze beleggingen (die bijvoorbeeld op staatsobligaties in de analyseperiode ruim 5% bedroeg) en het risico dat inherent verbonden is aan het bedrijfsleven (risicopremie van ongeveer één derde), is een nettorentabiliteit van het eigen vermogen van minstens 7% noodzakelijk.

Tabel 5.6: Evolutie van de nettorentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen, 1998-2003

	Gemiddelde				Mediaan			
	1998	2000	2001	2003	1998	2000	2001	2003
West-Vlaanderen								
Textiel	3,03	13,86	7,98	3,12	5,83	7,56	5,36	3,77
Industrie	10,77	10,32	6,42	5,14	7,87	8,31	6,72	6,85
Vlaamse Gewest								
Textiel	3,22	10,08	4,77	-12,06	5,89	7,29	4,90	3,43
Industrie	13,74	11,13	9,25	12,22	8,30	8,41	6,91	8,77

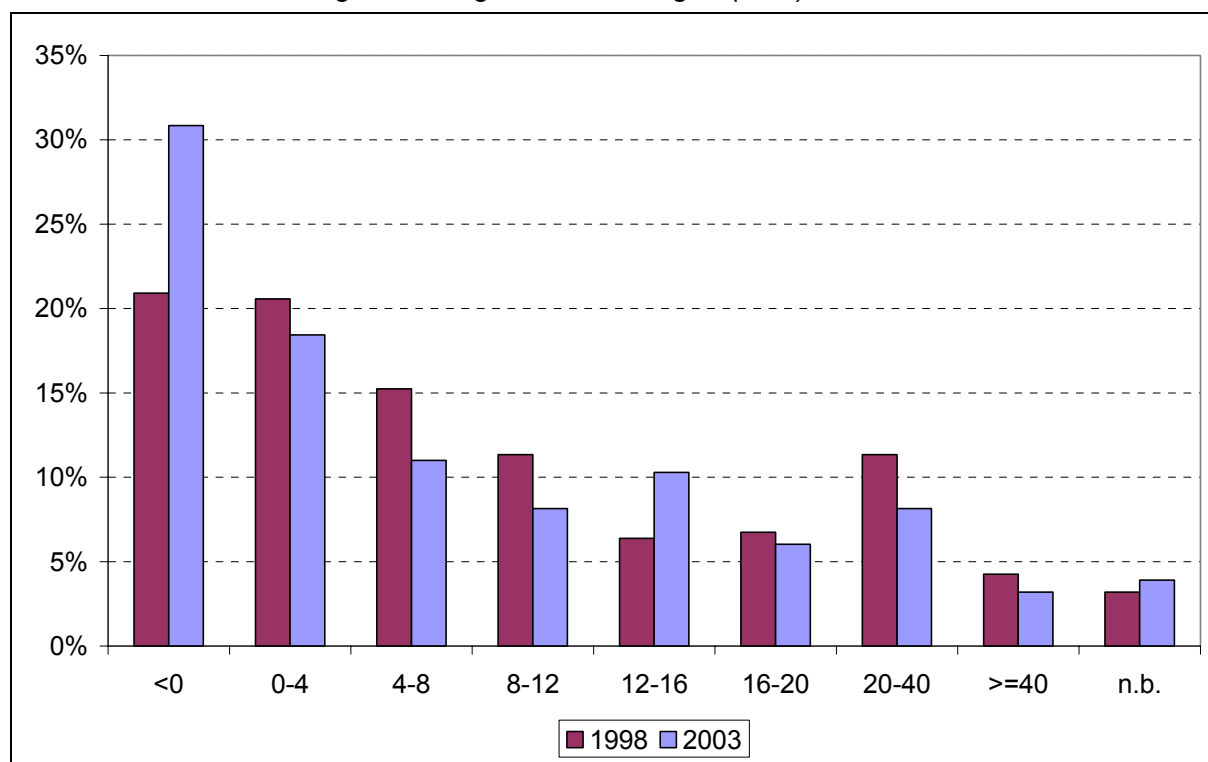
BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Eerder zagen we in de West-Vlaamse textielsector een gunstige liquiditeits- en solvabiliteits-situatie. De analyse van de netto-rentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen toont echter een minder gunstige situatie. De gemiddelde rentabiliteit is met een waarde van 3,12 veel lager dan in het economisch gunstige jaar 2000 (13,86). De mediaanwaarde bedraagt 3,77. Zowel de gemiddelde waarde als de mediaanwaarde van de netto-rentabiliteit van het eigen vermogen zijn in 2003 lager in de textielsector dan in de totale industrie. Dit geldt zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest. De West-Vlaamse textielsector scoort enigszins beter dan de Vlaamse textielsector. Toch kunnen we dit geenszins een goede score noemen gezien de mediaanwaarde beneden de kritische waarde van 7% blijft.

Slechts twee deelsectoren noteren in 2003 een mediaanwaarde van de rentabiliteit die hoger is dan de kritische waarde, namelijk het bewerken en spinnen van textielvezels (8,0%) en de vervaardiging van geconfectioneerde artikelen (exclusief kledij) (9,18%).

Wanneer we de evolutie van de mediaanwaarden bekijken valt het op dat ze telkens toenamen tussen 1998 en 2000, en dat ze tussen 2000 en 2001 afnamen tot waarden lager dan die in 1998. De invloed van de conjunctuur speelt hier duidelijk een rol. Tussen 2001 en 2003 zien we een toename van de mediaanwaarden van de rentabiliteit in de industrie, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest. De mediaanwaarden in de textielsector daarentegen namen in deze periode verder af.

Figuur 5.3: Verdeling van de West-Vlaamse textielondernemingen in functie van de rentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen (in %), 1998 en 2003

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Ook uit figuur 5.3 kunnen we de verslechterde rentabiliteitspositie van de West-Vlaamse textielondernemingen aflezen. Het aandeel West-Vlaamse textielondernemingen met een negatieve rentabiliteit van het eigen vermogen nam tussen 1998 en 2003 toe van bijna 21% tot bijna 31%. Er is ontegensprekelijk een verschuiving naar een lagere rentabiliteit. Alle categorieën met een positieve rentabiliteit kenden in dezelfde periode een afname van hun aandeel. Enkel het aandeel van de ondernemingen met een rentabiliteit tussen 12% en 16% nam nog toe. De West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector vertonen hetzelfde patroon. In de Vlaamse textielsector is het aandeel ondernemingen met een slechte rentabiliteitspositie ongeveer even hoog als in de West-Vlaamse textielsector. In de totale industrie, zowel in West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest, is het aandeel ondernemingen met een negatieve rentabiliteit duidelijk kleiner, respectievelijk 23,2% en 21,6%, dan in de textielsector.

Eerder zagen we dat de textielsector, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, een betere liquiditeits- en solvabiliteitspositie had dan de globale industrie. Voor de rentabiliteitspositie geldt echter net het omgekeerde.

4. TOEGEVOEGDE WAARDE

De toegevoegde waarde is het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten en de aankopen van grond- en hulpstoffen, goederen en diensten. Via de toegevoegde waarde leveren de bedrijven een bijdrage tot het bruto regionaal product. Om de intensiteit van die bijdrage te meten, onafhankelijk van de grootte van het bedrijf, wordt de toegevoegde waarde in verhouding gebracht tot de bedrijfsopbrengsten.

De evolutie van de **toegevoegde waarde ratio** (toegevoegde waarde in procent van de bedrijfsopbrengsten) werd bekeken voor een staal ondernemingen die in de zes jaren waarop de analyse betrekking heeft hun bedrijfsopbrengsten meedeelden.

Tabel 5.7: Evolutie van de toegevoegde waarde ten opzichte van de bedrijfsopbrengsten, 1998-2003

	Gemiddelde				Mediaan			
	1998	2000	2001	2003	1998	2000	2001	2003
West-Vlaanderen								
Textiel	25,29	25,24	25,73	28,09	25,45	24,31	25,01	24,49
Industrie	23,64	22,77	22,61	23,02	27,99	27,65	27,40	28,98
Vlaamse Gewest								
Textiel	25,41	24,74	24,95	26,30	27,03	26,70	25,88	26,21
Industrie	26,62	24,08	23,85	24,42	28,07	27,65	27,14	28,11

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

De gemiddelde toegevoegde waarde ratio bedroeg in 2003 in de West-Vlaamse textielsector 28,09. De mediaanonderneming heeft een lagere toegevoegde waarde ratio, namelijk 24,49. Wellicht trekken de goede resultaten van enkele ondernemingen het gemiddelde omhoog. De mediaanonderneming in de West-Vlaamse textielsector scoort minder goed dan die in de West-Vlaamse industrie (28,98), de Vlaamse textielsector (26,21) en de Vlaamse industrie (28,11).

Hoewel de gemiddelde waarde van de toegevoegde waarde ratio tussen 1998 en 2003 met 11% toenam, nam de mediaanwaarde in dezelfde periode af met bijna 4%. De afname was in de West-Vlaamse textielsector sterker dan in de Vlaamse. In de industrie nam de mediaanwaarde, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, dan weer toe.

De deelsector 'textielveredeling' creëert de grootste toegevoegde waarde ten opzichte van de bedrijfsopbrengsten: de gemiddelde waarde bedraagt 39,75 en de mediaanwaarde 49,32. De deelsector 'bewerken en spinnen van textielvezels' scoort hier het minst goed.

Door de **bruto toegevoegde waarde per werknemer** te meten kennen we de waarde die de werknemers van een onderneming toevoegen aan de aangekochte en verbruikte goederen en diensten. Het is de klassieke maatstaf voor de productiviteit van de onderneming of van een sector en geeft dus de concurrentiekracht van een onderneming of een sector weer. De mediaanwaarde van de toegevoegde waarde per werknemer was in 2003 in de West-Vlaamse textielnijverheid 46.344 euro (zie tabel 5.8). In vergelijking met de West-Vlaamse industrie is de textielsector in West-Vlaanderen minder productief: de toegevoegde waarde per werknemer is er 54.368 euro, wat ruim hoger is dan in de West-Vlaamse textielsector. De Vlaamse textielsector scoort met een toegevoegde waarde per werknemer van 45.300 euro nog minder goed dan de West-Vlaamse textielsector. Ook in het Vlaamse Gewest is de productiviteit van de totale industrie ruim hoger dan in de textielsector. Van de deelsectoren van de West-Vlaamse textielsector is de toegevoegde waarde per werknemer het hoogst in de sector 'bewerken en spinnen van textielvezels' (51.222 euro in de mediaanonderneming) en het laagst in de sector 'vervaardiging van geconfectioneerde artikelen exclusief kleding' (36.056 euro in de mediaanonderneming). De ondernemingen die voor 100% actief zijn in technisch textiel (zie tabel 1.4) realiseren in de mediaanonderneming een toegevoegde waarde per werknemer van 67.875 euro.

Een negatief punt is de evolutie van de productiviteit in de West-Vlaamse textielnijverheid: in de analyseperiode nam de toegevoegde waarde per werknemer in de mediaanonderneming af met 1,6%, terwijl de Vlaamse textielsector een groei kende van 5,2% en de West-Vlaamse industrie een groei met 9,1%. De afname van de toegevoegde waarde per werknemer vinden we terug in alle deelsectoren van de West-Vlaamse textielsector, met uitzondering van de twee eerder vermelde (bewerken en spinnen van textielvezels en vervaardiging van geconfectioneerde artikelen exclusief kleding). De gemiddelde cijfers van de toegevoegde waarde per werknemer (niet weergegeven in tabel 5.8) tonen een toename in de West-Vlaamse textielsector. Deze toename blijft evenwel geringer dan in de West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector.

De textielsector is dus minder productief dan de globale industrie, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest. De minder hoge toegevoegde waarde per werknemer wordt in deze sector evenwel gecompenseerd door een relatief lage **personeelskost per werknemer**. In de West-Vlaamse textielsector is deze in de mediaanonderneming 30.801 euro, in de Vlaamse textielsector 30.964 euro. Een vergelijking met de mediaanwaarden voor de West-Vlaamse en de Vlaamse industrie toont inderdaad dat dit eerder lage waarden zijn (zie tabel 5.8). Vooral in de deelsectoren 'vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen' en 'vervaardiging van geconfectioneerde artikelen exclusief kleding' is de mediaanwaarde van de personeelskost per werknemer laag (respectievelijk 25.806 euro en 26.000 euro). De textielveredeling heeft de hoogste personeelskost per werknemer (32.568 euro in de mediaanonderneming). Ook in de ondernemingen actief in technisch textiel ligt de personeelskost hoog (38.087 euro in de mediaanonderneming).

Positief is dat de personeelskosten per werknemer in de West-Vlaamse textielsector in de analyseperiode minder snel toenamen dan in de Vlaamse textielsector. Ook ten opzichte van de West-Vlaamse industrie was de toename minder sterk. Toch zien we ook in de West-Vlaamse textielsector een groei van de personeelskost per werknemer die sterker is dan de groei van de toegevoegde waarde per werknemer. De evolutie van de loonkost in vergelijking met die van de productiviteit is hier dus ongunstig. Onderstaande tabel toont dat dit ook het geval is in de West-Vlaamse industrie, de Vlaamse textielsector en de Vlaamse industrie.

Tabel 5.8: Evolutie van de toegevoegde waarde per werknemer en van de personeelskost per werknemer, mediaanwaarden, 1998-2003

	Toegevoegde waarde per werknemer (in 1.000 euro)				Personeelskost per werknemer (in 1.000 euro)			
	1998	2000	2001	2003	1998	2000	2001	2003
West-Vlaanderen								
Textiel	47,08	49,00	48,80	46,34	28,57	29,46	29,63	30,80
Industrie	49,83	52,26	52,16	54,37	31,14	32,79	33,67	36,00
Vlaamse Gewest								
Textiel	43,06	44,66	45,38	45,30	28,00	28,51	29,13	30,96
Industrie	50,56	52,76	53,33	56,00	32,33	34,00	35,00	37,33

BRON: CD-ROM Belfirst (update 81), Bureau Van Dijk; Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Het verschil tussen de toegevoegde waarde per werknemer en de personeelskosten per werknemer blijft over ter vergoeding van andere productiefactoren: de uitrusting (via de afschrijvingen), het vreemd vermogen (via de rente op het vreemd vermogen), de overheidsinfrastructuur (via de belastingen) en het eigen vermogen (via de al dan niet uitgekeerde winst op het eigen vermogen).

In de West-Vlaamse textielsector bleef in 2003 in de mediaanonderneming nog 15.543 euro over ter vergoeding van deze productiefactoren, wat neerkomt op een aandeel van 33,5% in de toegevoegde waarde. In de West-Vlaamse en de Vlaamse industrie is dit aandeel gelijkwaardig, respectievelijk 33,8% en 33,3%. In de Vlaamse textielsector is dit aandeel lager, namelijk 31,6%. Van de deelsectoren bleef het aandeel ter vergoeding van andere productiefactoren dan het personeel het hoogst in de sector 'vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen' en in de sector 'bewerken en spinnen van textielvezels'; het laagst in de textielveredeling. In de analyseperiode 1998-2003 nam het aandeel ter vergoeding van andere productiefactoren dan het personeel in de West-Vlaamse textielsector af met 14,8%; het belang van de personeelskosten in de toegevoegde waarde werd met andere woorden groter. Ook de West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector kenden deze evolutie.

5. CONCLUSIE

Uit de financiële analyse van de West-Vlaamse textielsector blijkt dat de financiële toestand van de sector niet zomaar positief of negatief te noemen is. Gunstige resultaten tekenen we op voor de liquiditeits- en solvabiliteitstoestand. Voor beide ratio's is de mediaanwaarde in 2003 groter in de West-Vlaamse textielsector dan in de West-Vlaamse industrie en in de Vlaamse textielsector. Bovendien namen de mediaanwaarden van beide ratio's toe tussen 1998 en 2003 en in diezelfde periode nam ook het aandeel ondernemingen met een gunstige current ratio en/of een gunstige graad van financiële onafhankelijkheid toe.

De resultaten over de rentabiliteitspositie zijn echter minder positief. De mediaanwaarde van de nettorentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen was in 2003 in West-Vlaanderen duidelijk lager in de textielsector dan in de totale industrie. In vergelijking met de Vlaamse textielsector scoorde de West-Vlaamse textielsector wel lichtjes beter. De mediaanwaarde van deze ratio nam in de analyseperiode af en het aandeel ondernemingen met een ongunstige rentabiliteitspositie nam toe. Dit was ook het geval in de West-Vlaamse industrie en in de Vlaamse textielsector.

De analyse van de toegevoegde waarde leert ons dat de toegevoegde waarde ratio in de West-Vlaamse textielsector minder hoog is dan in de West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector, dat de West-Vlaamse textielsector minder productief is dan de West-Vlaamse industrie en dat de productiviteit er trager groeit dan in de totale West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector. De lage productiviteit wordt gecompenseerd door een lage personeelskost. In de analyseperiode nam het belang van de personeelskosten in de toegevoegde waarde evenwel toe.

HOOFDSTUK 6: INNOVATIE IN DE TEXTIELSECTOR

Innovatie is een altijd groeiende noodzaak voor het voortbestaan van een onderneming. Door de concurrentiedruk moeten bedrijven innoveren om zich te kunnen differentiëren en hun voortbestaan veilig te stellen. Daarbij wordt het altijd belangrijker om enerzijds nieuwe kennis en technologie te genereren en anderzijds deze kennis en technologie snel en efficiënt om te zetten in verkoopbare goederen en diensten. Het innovatievermogen wordt bepaald door het innovatieklimaat en door de innovatiemechanismen van het bedrijf.

Er bestaan heel wat indicatoren om het innovatieve karakter van een regio, subregio, sector of cluster van bedrijven te evalueren. Er zijn inputindicatoren (bijvoorbeeld budget voor of aantal tewerkgestelden in onderzoek en ontwikkeling (O&O)), maar ook outputindicatoren (bijvoorbeeld aantal vragen voor patenten, percentage omzet op basis van nieuwe producten, deelname aan innovatieve projecten, deelname aan collectief onderzoek, implementatie van nieuwe technieken in samenwerking met leveranciers of klanten, ...).

Het aanbod van beschikbare statistieken om innovatie in de West-Vlaamse textielsector te meten is echter schaars. Om toch enigszins het innovatieve karakter van de West-Vlaamse textielindustrie te kunnen meten, doen we onder meer een beroep op een studie van het Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) over de subregionale analyse van de Vlaamse O&O-inspanningen tussen 1992 en 1999, met aanvullingen tot 2001. Daarnaast gebruiken we eveneens resultaten van de sectorale analyse van de European Trend Chart on Innovation. De resultaten hieruit zijn op Belgisch niveau maar aangezien de West-Vlaamse textielsector ongeveer de helft uitmaakt van de Belgische, gelden veel conclusies voor België ook voor West-Vlaanderen.

Daarnaast proberen we conclusies te trekken uit de enquête die de afdeling Innovatie van de GOM - West-Vlaanderen in de loop van 2004 uitvoerde bij een steekproef van West-Vlaamse textielbedrijven. Deze enquête gebeurde in samenwerking met Centexbel en het Innovatiecentrum West-Vlaanderen met als doel het innovatievermogen van de West-Vlaamse textielbedrijven in kaart te brengen.

---

1. INNOVATIE-INSPANNINGEN IN DE WEST-VLAAMSE TEXTIELSECTOR

Het IWT organiseert om de twee jaar een enquête die peilt naar de O&O-inspanningen in de Vlaamse bedrijven. De enquête uitgevoerd in 2001 geeft ook enkele resultaten voor de West-Vlaamse textielsector. Zo blijkt onder meer dat, in 2001, van alle uitgaven gedaan voor O&O door het totaal van de sectoren¹ in West-Vlaanderen, er 5,6% gebeurde door de textielsector². Dit is enigszins lager dan het aandeel van de textielsector in de totale tewerkstelling, namelijk 8,3%. In België als geheel is het aandeel van de textielsector in het totaal van de beschouwde sectoren voor wat betreft O&O-bestedingen veel kleiner, namelijk 0,8%. Bijgevolg kunnen we spreken van een **specialisatie** van West-Vlaanderen ten opzichte van België voor wat betreft de O&O-bestedingen in de textielsector. Ook op het vlak van het aantal ondernemingen actief in O&O is de West-Vlaamse textielsector gespecialiseerd ten opzichte van het Rijk: de West-Vlaamse textielsector heeft hier een aandeel van 15,4% in alle ondernemingen actief in O&O terwijl dit voor de Belgische textielsector amper 4,7% is. Bovendien is dit aandeel (15,4%) veel hoger dan het aandeel van de textielsector in alle West-Vlaamse ondernemingen (2,4%). Het belang van de West-Vlaamse textielsector is met andere woorden groter in de ondernemingen actief in O&O dan in het totaal van de ondernemingen.

Daarnaast draagt de West-Vlaamse textielsector ook in positieve zin bij tot de **groei** van de O&O-bestedingen in de periode 1992-2001. Op figuur 6.1 is af te lezen dat de textielsector een aandeel heeft van ongeveer 5% in de groei van de O&O-bestedingen tussen 1992 en 2001.

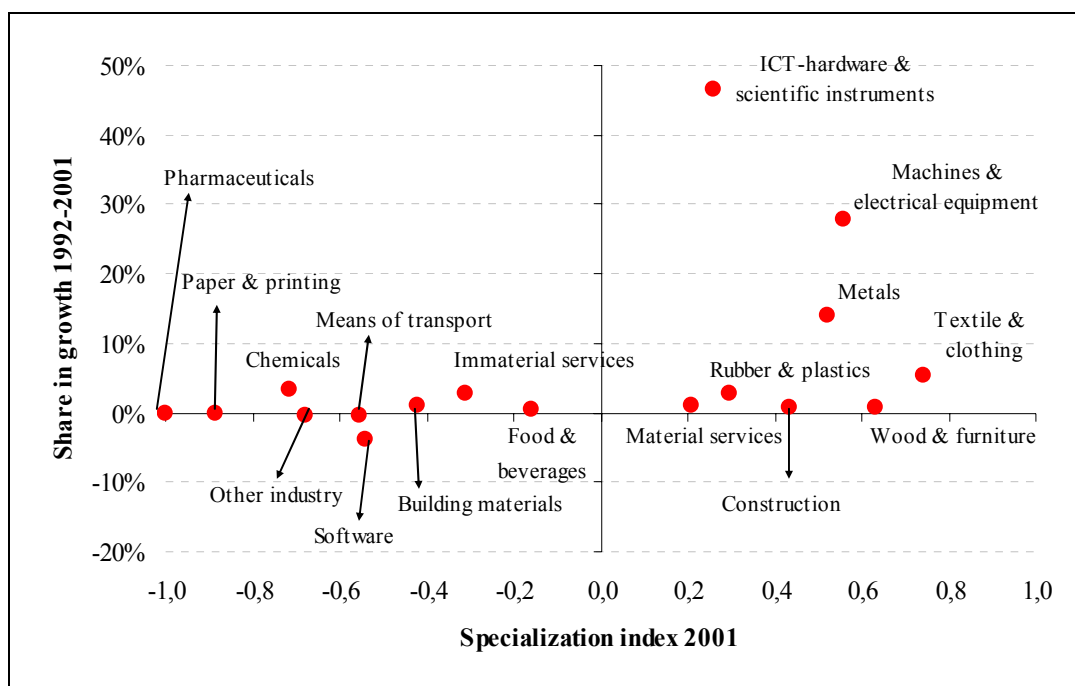
Bijgevolg kunnen we de textielsector positioneren in het kwadrant rechtsboven op figuur 6.1, met andere woorden het sterke kwadrant: de textielsector combineert een specialisatie met een positieve bijdrage tot de groei.

---

¹ Met uitzondering van de quartaire sector.

² De textielsector omvat hier naast de zuivere textielsector (nace-bel 17) ook de confectie- (nace-bel 18) en ledernijverheid (nace-bel 19).

Figuur 6.1: O&O-groei (1992-2001) en specialisatiepatroon (2001), O&O-bestedingen, West-Vlaanderen.

BRON: IWT, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

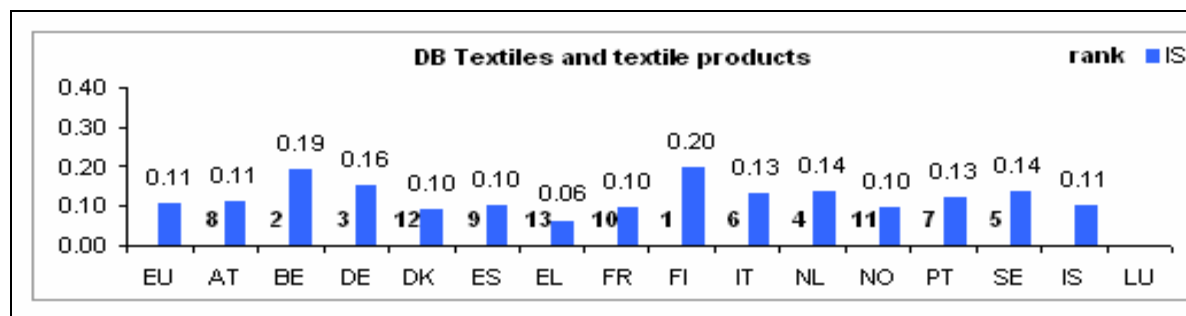
Ook op Europees vlak gebeuren er studies naar het innovatieve karakter van de verschillende landen in de Europese Unie en van de verschillende sectoren. De resultaten hiervan zijn jammer genoeg niet uit te splitsen tot op provinciaal niveau; de resultaten hebben altijd betrekking op België als geheel. Maar gezien het grote belang van de West-Vlaamse textielsector in België kunnen we uit de resultaten voor België ook conclusies trekken voor West-Vlaanderen.

Uit de **Innovation Sector Index (ISI)**, opgesteld in de “European Trend Chart on Innovation” blijkt dat de Europese textielsector¹ de minst innovatieve industriële sector is in de EU-15. De ISI meet de innovatieprestatie van verschillende sectoren en is een samengestelde indicator die berekend wordt als een gewogen gemiddelde van de herschaalde waarden van 15 innovatie-indicatoren. De waarde die op die manier aan de Europese textielsector wordt toegekend is de laagste van alle industriële sectoren.

¹ Ook hier wordt een ruimere textielsector beschouwd, namelijk het geheel van de textielsector (nace-bel 17) en de confectie-sector (nace-bel 18). De leernijverheid en de vervaardiging van schoeisel (nace-bel 19) zijn hier echter niet opgenomen.

Een blik op de ISI-waarde in de verschillende Europese landen (figuur 6.2) toont echter dat België één van de hoogste ISI-scores heeft, na Finland. Hoewel de textielsector in de EU-15 als geheel dus niet zeer innovatief is, hoort de Belgische textielsector toch bij de leiders op vlak van innovatie. De conclusies hebben telkens betrekking op België, maar aangezien de West-Vlaamse textielsector zowat de helft uitmaakt van de Belgische textielsector, kunnen we aannemen dat onderstaande conclusies ook gelden voor de West-Vlaamse textielsector.

Figuur 6.2: Innovation Sector Index, textielsector, waarde en rangorde van de landen

BRON: European Trend Chart on Innovation - Exploring Innovation Performance by Sectors.

Zoals eerder al gezegd wordt de ISI samengesteld aan de hand van vijftien indicatoren. Deze indicatoren, samen met de herschaalde waarden voor de Belgische textielsector, de Europese textielsector en de totale Europese economie worden weergegeven in tabel 6.1. De betere score van de Belgische textielsector blijkt uit verschillende indicatoren. Voor elf van die vijftien indicatoren scoort de Belgische textielsector beter dan het EU-gemiddelde voor de textielsector; voor negen van de vijftien indicatoren scoort de Belgische textielsector ook beter dan het EU-gemiddelde voor de totale industrie. Vooral voor het aandeel ondernemingen dat zelf innoveert, het aandeel ondernemingen dat samenwerkt met andere ondernemingen voor innovatie, het aandeel van de uitgaven voor innovatie in de totale omzet, het aandeel van de omzet gerealiseerd door new-to-market producten en de uitgaven voor O&O als een percent van de toegevoegde waarde scoort de Belgische textielsector zeer goed ten opzichte van zowel de Europese textielsector als de totale Europese industrie. Voor twee indicatoren scoort België bovendien opvallend beter dan Finland, het land dat het meest innovatief is in de textielsector, namelijk voor het aandeel van de omzet uit new-to-market producten en het aandeel van de omzet uit new-to-firm producten. Hieruit blijkt dat de Belgische, in casu West-Vlaamse textielbedrijven veel belang hechten aan productvernieuwing, een aspect dat zeker nodig is om concurrentieel te blijven.

Tabel 6.1: Innovation Sector Index, samenstellende indicatoren

	Textiel-België	Textiel-EU	Totaal-EU
Aandeel ondernemingen dat zelf innoveert	0,48	0,24	0,39
Aandeel ondernemingen dat samenwerkt met andere ondernemingen voor innovatie	0,30	0,03	0,06
Uitgaven voor innovatie (% van de totale omzet)	0,10	0,02	0,04
Aandeel van de omzet uit new-to-market producten	0,13	0,05	0,09
Aandeel van de omzet uit new-to-firm producten	0,14	0,11	0,24
Aandeel van de werknemers met hogere opleiding	0,08	0,04	0,13
Aandeel ondernemingen met patenten	0,11	0,04	0,10
Aandeel ondernemingen dat subsidies ontvangt voor innovatie	0,26	0,11	0,16
Bruto toegevoegde waarde per werknemer	0,28	0,30	0,51
Bruto investeringen in machines en uitrusting	0,20	0,13	0,17
O&O uitgaven (% van de toegevoegde waarde)	0,13	0,01	0,06
Groeivoet van de tewerkstelling	0,10	-0,02	0,00
Export/import ratio	0,38	0,86	1,10
EPO patenten per werknemer	0,04	0,15	0,87
USPTO patenten per werknemer	0,02	0,04	0,42

BRON: European Trend Chart on Innovation - Exploring Innovation Performance by Sectors.

Een vergelijking van de ISI-score van de Belgische textielsector met de ISI-scores van andere industriële sectoren in België toont echter dat de textielsector nog altijd onderaan het lijstje bengelt, en enkel de voedingsindustrie achter zich laat.

2. STIMULEREN VAN O&O IN DE VLAAMSE TEXTIELBEDRIJVEN

Binnen het Vlaamse Gewest bestaat een groot aantal maatregelen die onderzoek en ontwikkeling in Vlaamse bedrijven stimuleren. Twee belangrijke maatregelen zijn de O&O-projecten op initiatief van de bedrijven en de KMO-programma's. Ook de textielbedrijven nemen in belangrijke mate deel aan deze programma's, waaruit eens te meer blijkt dat deze sector veel belang hecht aan voortdurende verbetering en vernieuwing van producten en productieprocessen.

O&O-projecten

Deze steunregeling is de belangrijkste bottom-up maatregel voor het stimuleren van O&O in de Vlaamse bedrijven en is gericht op technologische innovatie. De financiële steun is bestemd voor bedrijven die door middel van een onderzoeks- of ontwikkelingsproject een innovatie wensen door te voeren, en die daarvoor wetenschappelijk-technologische kennis moeten verwerven. Er bestaan drie types van projecten: *basisonderzoek*, gericht op het genereren van nieuwe kennis, *prototypeonderzoek*, gericht op de omzetting van kennis in verbeterde producten, processen of diensten, en *gemengd onderzoek*, een mengvorm van basisonderzoek en prototypeonderzoek. Naargelang het type onderzoek verschilt het subsidiepercentage (tussen 25% en 50%).

Verschillende textielbedrijven maken gebruik van deze soort van tegemoetkoming. Meestal gebeurt dit in samenwerking met Centexbel. In 2003 werden in totaal 123 dergelijke projecten goedgekeurd, waarvan vijf in textielbedrijven. Eén ervan is een West-Vlaams bedrijf, namelijk Masureel Veredeling¹.

KMO-programma's

Het KMO-programma ter stimulering van technologische innovatie in de Vlaamse KMO's is een deel van de algemene regeling voor steun aan O&O-projecten van bedrijven. Er worden binnen het KMO-programma zes verschillende projectvormen ter financiering aangeboden, namelijk KMO-Innovatiestudie type 1 tot en met type 5, en KMO-Innovatieprojecten.

Hoewel de textielsector als een niet-O&O-intensieve, traditionele sector bekend staat, hebben verschillende bedrijven van de mogelijkheid van het KMO-programma gebruik gemaakt. Sinds de aanvang van het programma hebben al 30 Vlaamse textielbedrijven aan het programma deelgenomen. De Vlaamse textielsector was in 2002 de tweede meest belangrijke deelnemer, na de immateriële diensten. Daarbij is 15% van het steunvolume naar textielbedrijven gevloeid. Dit bevestigt dat textielbedrijven nog steeds een belangrijke inspanning doen in onderzoek en ontwikkeling². In 2003 kregen in totaal 240 projecten een positieve beoordeling, waarvan 14 in textielbedrijven. De betrokken West-Vlaamse bedrijven - negen in totaal - waren: Lampe Finishing, Etrotex, Weverij Bulckaert, Weverij Vandeginste & Co, Research Institute for Chromatography, Inside Communications, Belgian Sewing Thread, Libeco-Lagae en V.A. Claessens³.

---

¹ Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), 'Wie innoveert, die wint. Activiteitenverslag 2003', 2004.

² Centexbel, 'Jaarverslag 2003', 2004.

³ Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), 'Wie innoveert, die wint. Activiteitenverslag 2003', 2004.

Grondig Technologisch Advies (GTA) en technologische adviseerdiensten

Centexbel, het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor de Belgische Textielnijverheid, adviseert en begeleidt textielbedrijven op technologisch vlak. Dit gebeurt onder de vorm van gewone technologische adviezen en grondige technologische adviezen.

Technologisch advies geeft een antwoord op een technisch probleem waarmee een textielbedrijf kan te maken hebben. Dit kan over zeer uiteenlopende onderwerpen gaan. Voor KMO's en grote ondernemingen voorziet het IWT vanaf 2003 een nieuwe projectvorm voor "mini-innovatiestudies" voor het verkrijgen van financiële steun voor uit te voeren activiteiten in het kader van innovatie, de 'Grondige Technologische Adviezen' (GTA).

In de loop van 2003 werden in West-Vlaanderen 550 technologische adviezen verstrekt en negen GTA's. In Vlaanderen waren deze aantallen respectievelijk 1.320 en 20. Van alle bedrijven bij Centexbel aangesloten, is ongeveer 36% in West-Vlaanderen gesitueerd. Het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse bedrijven die advies vroegen is echter maar 24%. Het aandeel van West-Vlaanderen in alle verstrekte adviezen door Centexbel is dan weer zeer groot, respectievelijk 41,7% voor de technologische adviezen en 45,0% voor de GTA's. Dit kan erop wijzen dat er in West-Vlaanderen méér adviezen per bedrijf gevraagd worden¹.

3. RESULTATEN INNOVATIE QUICK SCAN

3.1. INHOUD VAN DE ENQUETE

Het meten van het *innovatievermogen* van de bedrijven gebeurt door middel van een korte audit, de Innovatie Quick Scan (IQS). De verwerking van de enquête gebeurt aan de hand van een geautomatiseerd rekenmodel, waarbij de antwoorden van de bedrijven vergeleken worden met een database van de bedrijven die de IQS al hebben uitgevoerd. Hierdoor krijgen de scores een reële betekenis. Bedrijven kunnen hierdoor gepositioneerd worden ten opzichte van andere industriële bedrijven.

---

¹ Conclusies gebaseerd op cijfermateriaal afkomstig van Centexbel.

Het innovatievermogen is het product van twee dimensies: enerzijds, de innovatiemechanismen en anderzijds het innovatieklimaat. De **innovatiemechanismen** zijn het geheel van de organisatorische structuur die gericht is op innovatieve activiteiten. Het **innovatieklimaat** is een verzameling van houdingen en gedragspatronen die de innovatieactiviteit binnen de onderneming stimuleert.

De resultaten van de bedrijven op het vlak van innovatievermogen worden ingedeeld in drie categorieën. Er wordt met name bepaald of de onderneming op het vlak van innovatie een volger, een systematische innovator of een natuurlijke innovator is. **Volger** op gebied van innovatie betekent dat de markttendensen op technologisch en organisatorisch gebied gevolgd worden. Een **systematische innovator** gebruikt stelselmatig gestructureerde innovatiemechanismen. Een **natuurlijke innovator** moet het vooral hebben van het innovatieve klimaat binnen de onderneming getrokken door één of enkele persoonlijkheden binnen het bedrijf.

Door in de enquête ook een aantal vragen te stellen met betrekking tot de **noodzaak van innovatie**, kan uiteindelijk ook bepaald worden of er voldoende innovativiteit is in het bedrijf. Te veel innovatie is niet alleen nadelig voor de winstmarge van het bedrijf, maar leidt tot onduidelijke of weinig gefocusseerde strategie en aanpak.

3.2. GEËNQUETEERDE BEDRIJVEN

De resultaten die hier gepresenteerd worden hebben betrekking op 67 West-Vlaamse textielbedrijven. Deze bedrijven stellen ruim 7.000 mensen tewerk en realiseren een omzet van circa 1.300 miljoen euro.

De IQS werd zowel uitgevoerd bij grote ondernemingen als bij kleine en middelgrote bedrijven.

Volgende tabel heeft een overzicht van het aantal geënuquêteerde bedrijven en hun tewerkstelling per arrondissement van West-Vlaanderen.

Tabel 6.2: Aantal geënquêteerde bedrijven en hun tewerkstelling per arrondissement van West-Vlaanderen

Arrondissement	Aantal bedrijven	Tewerkstelling
Kortrijk	35	5.237
Tielt	16	1.230
Roeselare	6	61
Ieper	5	353
Brugge	3	85
Overige	2	20
West-Vlaanderen	67	7.138

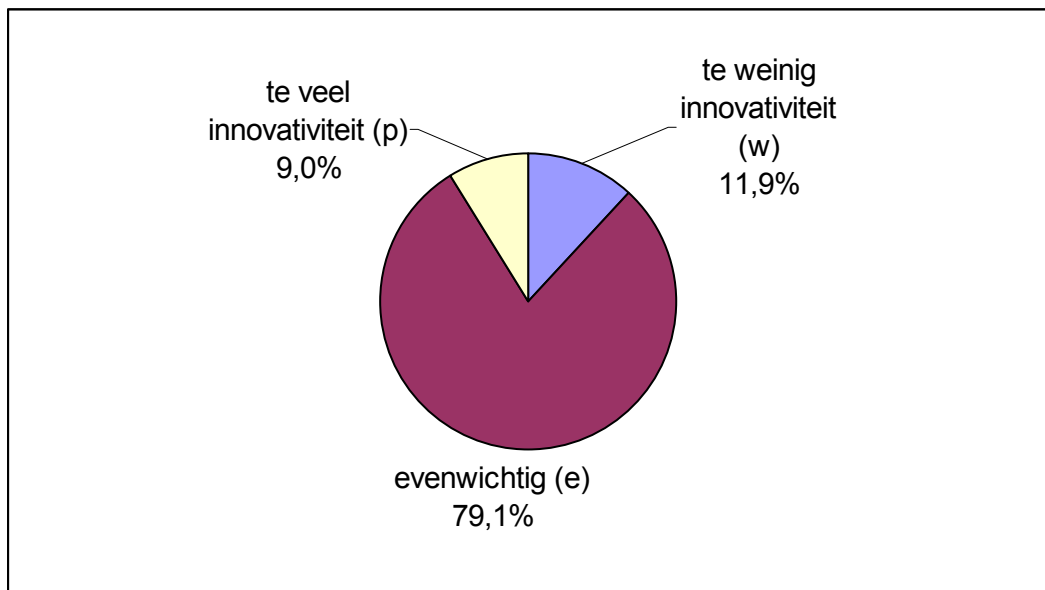
BRON: GOM - West-Vlaanderen.

3.3. RESULTATEN

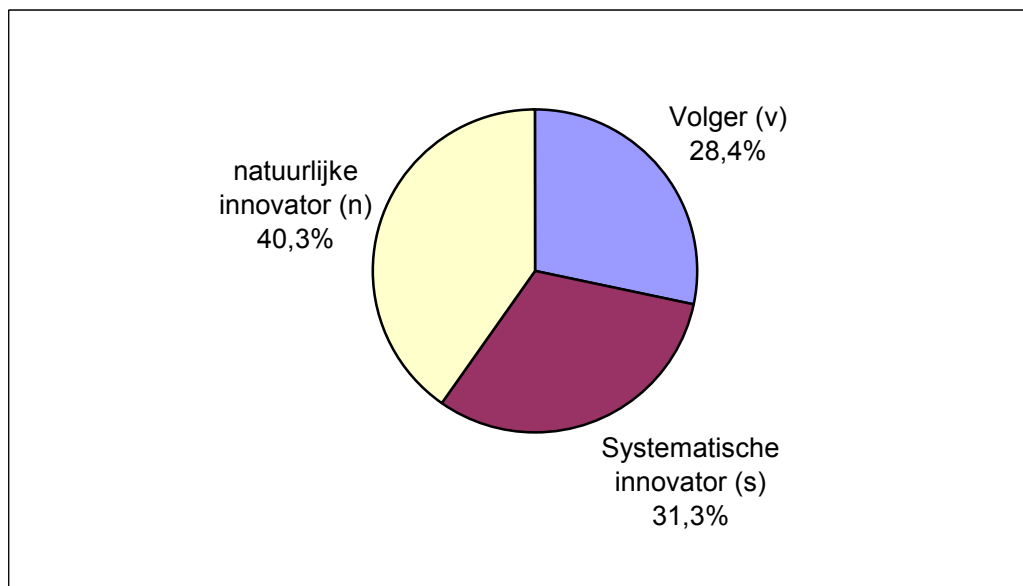
3.3.1. GLOBALE RESULTATEN

De figuren 6.3 en 6.4 tonen de eindresultaten van de IQS bij de West-Vlaamse textielbedrijven. Wat de noodzaak van innovatie betreft, blijkt dat bijna 80% van de ondernemingen voldoende innoveert. Zelfs 9% van de geënquêteerde bedrijven innoveert meer in verhouding tot wat nodig is. Slechts 12% van de ondernemingen innoveert te weinig.

Vervolgens blijkt dat 28% van de geënquêteerde textielbedrijven volgers zijn op gebied van innovatie. Daarnaast zijn 31% van de ondernemingen systematische innovator en 40% zijn natuurlijke innovatoren.

Figuur 6.3: Innovativiteit in de West-Vlaamse textielbedrijven

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Figuur 6.4: Innovatievermogen van de West-Vlaamse textielbedrijven

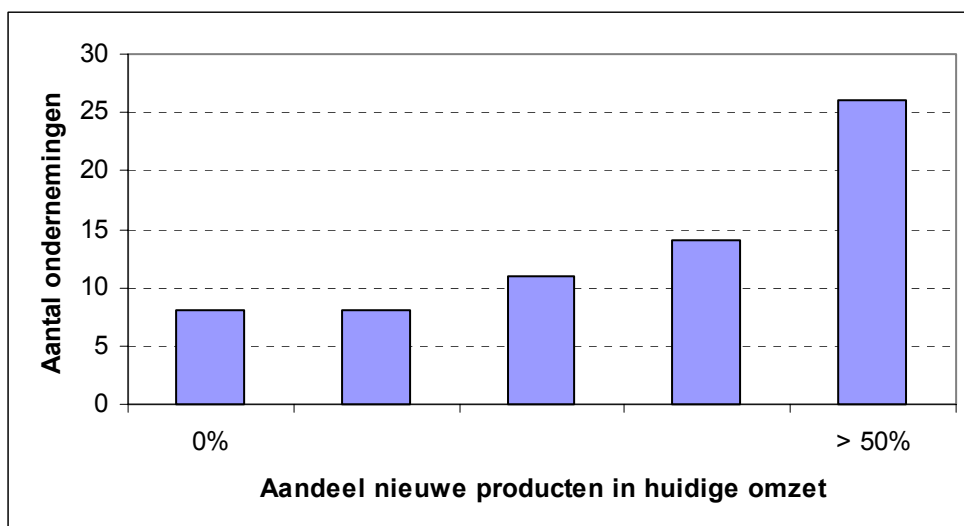
BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

3.3.2. SPECIFIEKE VRAGEN

Om tot globale resultaten voor elk bedrijf en uiteindelijk voor de groep van textielbedrijven te komen, werd vertrokken van de individuele vragen die gesteld werden in de IQS. Ter illustratie van de verschillende componenten zoals de noodzaak van innovatie, de innovatiemechanismen, het innovatieklimaat en het innovatieproces die nodig zijn om het innovatievermogen te meten, worden hier van een aantal vragen de resultaten weergegeven.

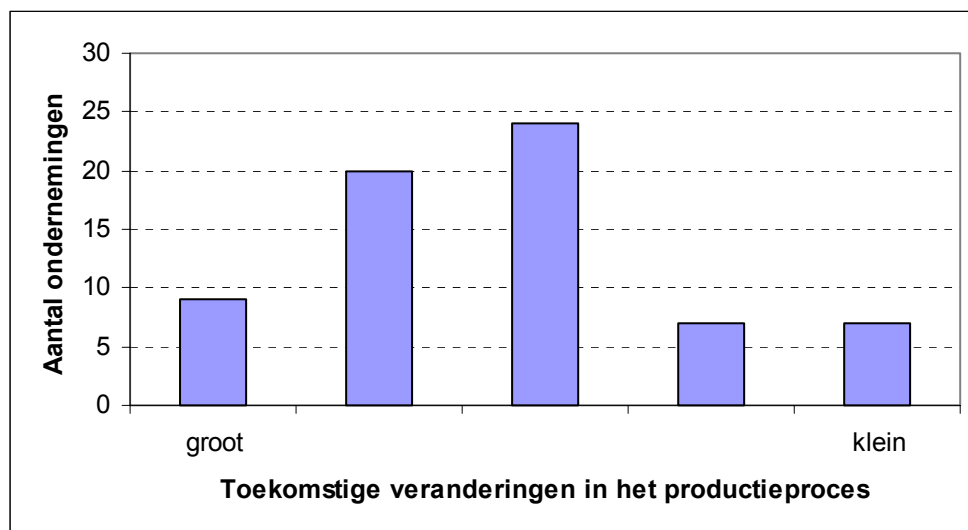
De figuren 6.5 en 6.6 geven de resultaten weer van twee vragen die gesteld werden om de **innovativiteit** van de ondernemingen te meten.

Figuur 6.5: Verdeling van de West-Vlaamse textielbedrijven volgens antwoord op de vraag: "Wat is het aandeel nieuwe producten (jonger dan 5 jaar) in uw huidige omzet?"

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Figuur 6.6: Verdeling van de West-Vlaamse textielbedrijven volgens antwoord op de vraag: "Hoe zijn de toekomstige veranderingen in uw productieproces?"

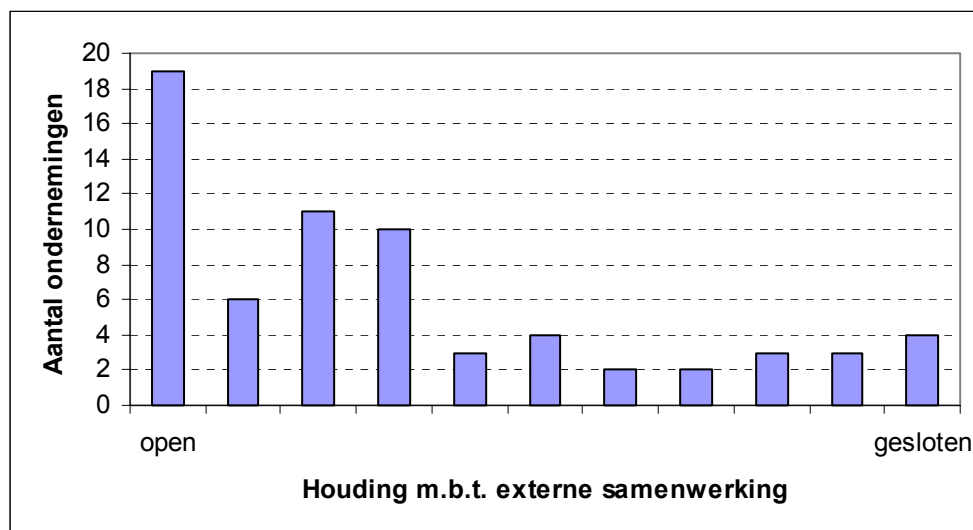

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Bij bijna 40% van de ondernemingen blijkt het aandeel nieuwe producten geïntroduceerd op de markt meer dan 50% te zijn, wat wijst op een duidelijke vernieuwende aanpak in het productaanbod. Daarnaast is het aandeel ondernemingen dat een aanzienlijk tot eerder groot deel investeert in de aanwending van nieuwe technologieën en productieprocessen of dit voorziet bijna 80% (zie figuur 6.6).

Het innovatievermogen is het product van twee dimensies: enerzijds, de innovatiemechanismen en anderzijds het innovatieklimaat. De figuren 6.7 en 6.8 geven de resultaten weer van twee vragen die gesteld werden met betrekking tot het **innovatieklimaat**. De figuren 6.9 en 6.10 geven de resultaten weer van twee vragen met betrekking tot de **innovatiemechanismen**.

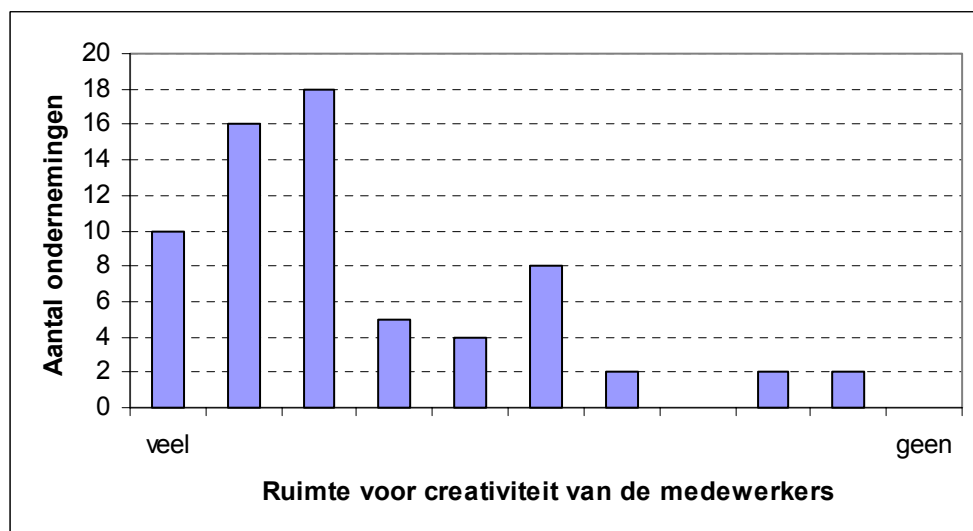
Figuur 6.7: Verdeling van de West-Vlaamse textielbedrijven volgens antwoord op de vraag: "Hoe is uw houding met betrekking tot externe samenwerking?"

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Bijna 70% van de West-Vlaamse textielbedrijven blijkt open te staan voor externe samenwerking, de overige 30% heeft een eerder gesloten gedragspatroon.

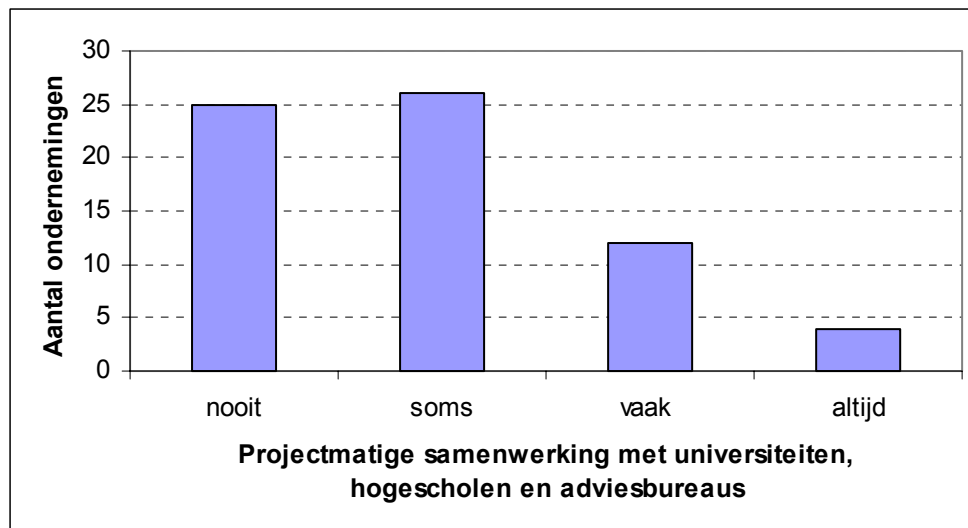
Figuur 6.8: Verdeling van de West-Vlaamse textielbedrijven volgens antwoord op de vraag: "Hoeveel ruimte is er voor creativiteit van werknemers bij het uitvoeren van werkzaamheden?"

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Uit figuur 6.8 blijkt dat een hoog aandeel van de ondernemingen (65,7%) veel ruimte laat voor creativiteit van de medewerkers.

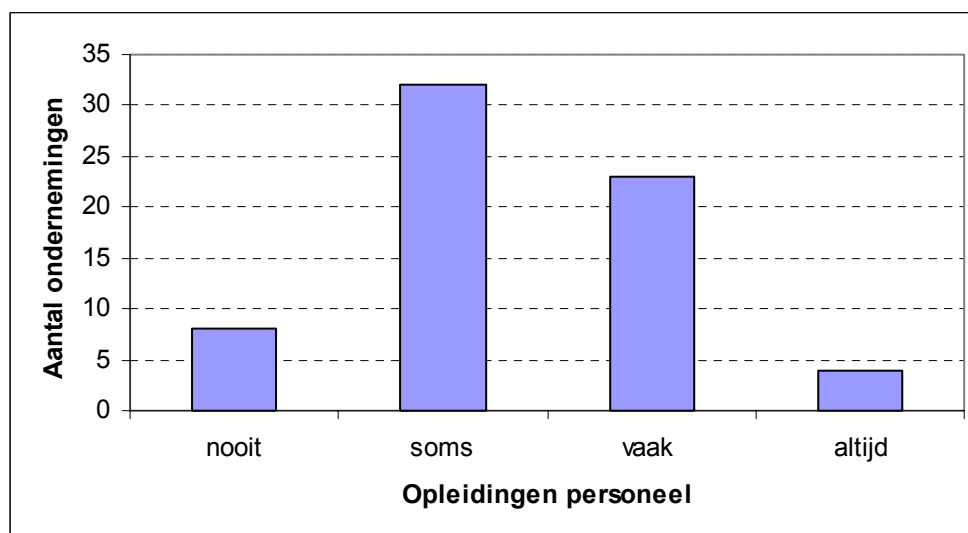
Figuur 6.9: Verdeling van de West-Vlaamse textielbedrijven volgens antwoord op de vraag: "Kent u projectmatige samenwerking met instellingen zoals universiteiten, hogescholen en adviesbureaus?"

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Figuur 6.9 toont dat ruim 37% nooit en bijna 39% soms samenwerkt met universiteiten, hogescholen en adviesbureaus. Uit deze geringe samenwerking met kenniscentra blijkt dat hier nog een onontgonnen terrein ligt.

Figuur 6.10: Verdeling van de West-Vlaamse textielbedrijven volgens antwoord op de vraag: "Volgt uw personeel opleidingen?"

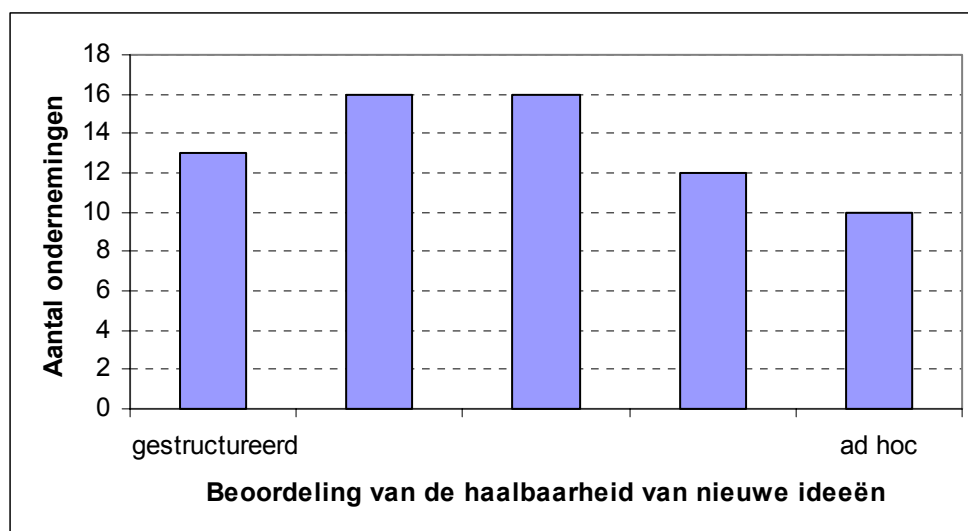

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Het antwoord van de ondernemingen op de vraag of hun personeel opleiding volgt toont dat het grootste deel soms of vaak antwoordt. Er wordt met andere woorden relatief (te) weinig opleiding gevolgd.

Ten slotte werden er ook vragen gesteld met betrekking op het *innovatieproces*. Figuur 6.11 geeft de resultaten van één van die vragen weer.

Figuur 6.11: Verdeling van de West-Vlaamse textielbedrijven volgens antwoord op de vraag: "Hoe wordt de haalbaarheid van nieuwe ideeën beoordeeld en hoe worden keuzes gemaakt?"

BRON: IQS-enquête, GOM - West-Vlaanderen.

Uit figuur 6.11 blijkt dat ongeveer één derde van de bedrijven nog altijd eerder ad hoc de haalbaarheid van nieuwe ideeën evalueert, wat ook zijn reflecties heeft op het aantal volgers.

3.4. CONCLUSIE

Uit de beoordeling van de Innovatie Quick Scan blijkt dat de textielindustrie wel degelijk (noodgedwongen) innoveert, maar eerder in product en design, dan wel op gestructureerd technologisch-wetenschappelijk vlak. Zo blijkt dat de innovaties sterk gedragen worden door "persoonlijkheden" eerder dan door structuren. Ook samenwerking met kenniscentra, zowel individueel als collectief is nog zwak evenals de deelname aan (permanente) vorming.

4. CONCLUSIE

Alhoewel de textielindustrie een “klassieke” sector is vinden we duidelijk een aantal hoopgevende innovatieve signalen.

De West-Vlaamse textielsector besteedt relatief meer aan O&O dan de totale Belgische textielsector. We kunnen hier bijgevolg spreken van een specialisatie van de West-Vlaamse textielsector ten opzichte van de Belgische voor wat betreft de O&O-bestedingen.

Uit Europese maatstaven blijkt dat de textielsector minder sterk innovatief is dan de andere sectoren, maar dat (West-) Vlaanderen toch mee tot de leidinggevende regio's behoort.

De resultaten van de IQS tonen dat een versterking van het industrieel weefsel vooral nodig is op het vlak van samenwerking tussen bedrijven en kenniscentra, alsook op het vlak van (permanente) vorming.

HOOFDSTUK 7: MILIEUZORGSYSTEMEN IN DE TEXTIELSECTOR

Milieuzorgsystemen hebben tot doel het aspect milieu op een volwaardige manier in het management onder te brengen. Dit houdt in dat zowel beleidsmatige, organisatorische als administratieve maatregelen moeten getroffen worden. Milieuzorgsystemen beogen tevens het voorkomen en beheersen van negatieve milieueffecten om zo tot een continue verbetering te komen van de milieuprestaties van het bedrijf. Momenteel zijn er twee types milieuzorgsystemen die door een erkende certificatie-instelling kunnen gevalideerd of gecertificeerd worden, namelijk EMAS en ISO14001. Hiernaast zijn er nog andere milieuzorginitiatieven zoals het West-Vlaams Milieucharter.

In wat volgt zullen we nagaan welke bedrijven uit de West-Vlaamse textielsector dergelijke milieuzorgsystemen invoerden.

1. ISO 14001 EN EMAS

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) is een Europese norm die streeft naar een continue verbetering van de milieuprestaties in het bedrijf. Jaarlijks moeten de behaalde milieuresultaten bekend gemaakt worden onder de vorm van een publieke milieuverklaring.

ISO14001 is een internationale norm die in 1996 geïntroduceerd werd met het doel de milieuprestaties van organisaties te beheersen en verbeteren. De eisen voor een ISO14001-certificatie zijn minder streng dan deze voor een EMAS-registratie. Zo moet hier geen publieke milieuverklaring opgemaakt worden en is het mogelijk slechts een deel van de bedrijfsactiviteiten te certificeren, terwijl een EMAS-registratie enkel per vestiging wordt uitgereikt.

In heel België waren er eind januari 2005 een 400-tal ISO14001-gecertificeerde en/of EMAS-geregistreerde bedrijven¹. De meerderheid van deze bedrijven situeert zich in het Vlaamse Gewest (ongeveer 70%). Eind januari 2005 telde West-Vlaanderen 36 bedrijven met een ISO14001 en/of EMAS-certificaat. Van deze bedrijven behoren er vier tot de textielsector. Deze ondernemingen worden in tabel 7.1 opgesomd met de bijhorende gemiddelde tewerkstelling in 2003 (gebaseerd op de jaarrekeningen van 2003). De gecertificeerde textielondernemingen vertegenwoordigen ongeveer 8% van de totale tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector.

Tabel 7.1: ISO 14001-gecertificeerde bedrijven in de textielsector, West-Vlaanderen, toestand januari 2005.

Bedrijf	Activiteit	Tewerkstelling
Bekaert Textiles - Waregem	Vervaardiging katoenen of katoenachtige vezels	784
Groep Masureel Veredeling - Wevelgem, Kortrijk, Harelbeke	Textielveredeling	308
Ieperband - Ieper	Vervaardiging overige textielproducten	99
De Witte Lietaer Industries - Wervik	Vervaardiging katoenen of katoenachtige vezels	113

BRON: Door BELCERT erkende certificatie-instellingen, Trends Top 30.000, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

2. WEST-VLAAMS MILIEUCHARTER

Het West-Vlaams Milieucharter is een initiatief van de GOM - West-Vlaanderen, Charter Zuid-West-Vlaanderen en BVQI. Het initiatief startte in 1993 in West-Vlaanderen in nauw overleg met het bedrijfsleven, maar kende in het kader van het Presti 4-programma navolging in gans Vlaanderen. Het Milieucharter ondersteunt bedrijven in hun streven naar continue verbetering van hun milieuprestaties. Bovendien is het West-Vlaams Milieucharter een uitstekend instrument om op een gestructureerde wijze milieuzorg in te voeren in het bedrijf en kan het de ideale tussenstap zijn naar het invoeren van een (gecertificeerd) milieuzorg-systeem.

¹ Deze cijfers zijn afkomstig van de informatie verstrekt door erkende certificatie-instellingen. Eén instelling kon ons deze gegevens echter niet bezorgen. De vermelde cijfers hebben bijgevolg enkel betrekking op informatie verkregen van de overige certificatie-instellingen, en kan dus onvolledig zijn.

Sinds de start van het initiatief werden in West-Vlaanderen al 255 jaarcertificaten uitgereikt aan 89 verschillende ondernemingen. Hiervan gingen er 21 certificaten (of ongeveer 8% van alle uitgereikte certificaten) naar vijf verschillende ondernemingen uit de textielsector (namelijk Beaulieu, Belgian Sewing Thread, Byttebier-Michels, Lano en Sioen). Bedrijven kunnen jaarlijks deelnemen en na een positieve evaluatie ontvangen zij telkens een jaarcertificaat.

In 2004 ontvingen 29 West-Vlaamse ondernemingen het jaarcertificaat voor de geleverde prestaties in 2003. Van deze bedrijven behoorde er één tot de textielsector, namelijk Sioen (Ardoorie). Dit bedrijf is actief in het coaten van textieldoek en de confectie van veiligheidskledij en sportswear. Eén West-Vlaams textielbedrijf engageerde zich tot de ondertekening van het West-Vlaams Milieucharter, namelijk Monks International. Ook Lano, dat eerder het certificaat al haalde, zal opnieuw deelnemen aan de cyclus 2004.

3. MILIEUCERTIFICAAT BINNEN DE TEXTIELSECTOR: GUT

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat het aantal West-Vlaamse textielbedrijven dat ISO-14001-gecertificeerd en/of EMAS-geregistreerd is of het certificaat van het West-Vlaams Milieucharter haalde niet zeer groot is. Dit wil echter niet zeggen dat textielbedrijven minder begaan zijn met het milieu dan andere sectoren. Een verklaring kunnen we vinden in het bestaan van milieucertificaten specifiek voor de textielsector. Zo bestaat bijvoorbeeld het GUT (Gemeinschaft Umweltfreundlicher Teppichboden) -certificaat voor de producenten van kamerbreed tapijt. GUT is een Europese organisatie die als opzet heeft op een éénduidige en wetenschappelijk onderbouwde wijze garanties te bieden aan de consument dat een GUT-getest tapijt zowel als product als qua productieproces beantwoordt aan zeer strenge voorwaarden in functie van de natuur, het milieu en de binnenhuisomgeving. Tabel 7.2 toont de lijst van aangesloten West-Vlaamse bedrijven. Omdat GUT echt Europees wil zijn, vraagt het aan zijn leden om als producent zelf niet verder deel te nemen aan andere, lokale of nationale, milieucharters¹. Dit kan de verklaring zijn waarom we de textielbedrijven in de eerder vermelde certificaten maar weinig terug vonden.

---

¹ Bron: Febeltex

Tabel 7.2: West-Vlaamse textielondernemingen aangesloten bij GUT

Bedrijf	Tewerkstelling
Balta Industries - Wielsbeke, Waregem, Avelgem, Tielt	3.004
Beaulieu Wielsbeke - Wielsbeke	596
Creatuft - Kuurne	66
Fenaux - Kuurne	96
Ideal Floorcoverings Wielsbeke - Wielsbeke	247
ITC - Tielt	Tew. opgenomen in Balta, ca. 600
ICBM - Knokke-Heist	2
Lano - Harelbeke	590
Nelca - Lendeledede	246
Orotuft + Orotex - Oostrozebeke	62 + 207 = 269
Prado Tuft - Kuurne	152

BRON: Febeltex, Trends Top 30.000, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

4. CONCLUSIE

Van de 36 West-Vlaamse ISO14001-gecertificeerde en/of EMAS-geregistreerde bedrijven behoren er vier tot de textielsector (toestand januari 2005). Deze bedrijven vertegenwoordigen 8% van de totale tewerkstelling in de West-Vlaamse textielsector.

In 2004 ontvingen 29 West-Vlaamse bedrijven het jaarcertificaat van het West-Vlaams Milieucharter voor de milieuprestaties geleverd in 2003, waarvan één textielbedrijf.

Textielbedrijven kunnen eveneens gebruik maken van specifieke sectorgebonden certificaten. Zo bestaat bijvoorbeeld voor de producenten van kamerbreed tapijt het GUT-certificaat. Vele West-Vlaamse tapijtproducenten sloten zich hierbij aan.

HOOFDSTUK 8: RUIMTEGEBRUIK DOOR DE TEXTIEELSECTOR

Hierna proberen we een idee te krijgen over de mate waarin de textielsector ruimte “gebruikt”. We trachten met andere woorden het ruimtegebruik op bedrijventerreinen¹ door West-Vlaamse textielbedrijven te meten. We doen dit aan de hand van het terreinquotiënt. Dit quotiënt geeft de verhouding weer tussen de terreinoppervlakte en het aantal werkzame personen op dat terrein, of met andere woorden de oppervlakte die per werknemer benut wordt. De inverse van het terreinquotiënt geeft het aantal personen weer dat per hectare tewerkgesteld is. Zo neemt een sector met een hoog terreinquotiënt, dus een grote gebruikte oppervlakte per werknemer, relatief veel ruimte in beslag; het aantal werknemers per hectare is immers laag. Omgekeerd neemt een sector met een laag terreinquotiënt relatief weinig ruimte in.

De bepaling van het terreinquotiënt was mogelijk door het koppelen van de GIS-databank van de GOM - West-Vlaanderen (oppervlakte) aan de RSZ-databank (tewerkstellingscijfers op 30/6/2001 per vestiging²). Op die manier beschikten we voor elk bedrijf zowel over de tewerkstellingsgegevens als over de oppervlakte. Een belangrijke beperking is hier dat bij de opmaak van dit rapport³ het GIS enkel de gegevens over de bedrijventerreinen volgens het Gewestplan bevatte, en niet die volgens een BPA of een RUP⁴. Bijgevolg konden tewerkstellingsgegevens van bedrijven gesitueerd op een bedrijventerrein volgens een BPA of een RUP niet gekoppeld worden. Deze bedrijven zijn in de onderstaande analyse dan ook niet opgenomen⁵. In de toekomst zal deze beperking echter wegvallen. Bovendien konden geen koppelingen gemaakt worden voor bedrijven op haventerreinen (Oostende, Zeebrugge, Nieuwpoort). Deze terreinen zijn immers nog niet ingetekend in het GIS.

Tot slot is het belangrijk te vermelden dat wij deze analyse enkel voor de West-Vlaamse textielsector konden uitvoeren. Een vergelijking met de totale West-Vlaamse industrie en met de Vlaamse textielsector was niet mogelijk en is in wat volgt bijgevolg niet opgenomen.

---

¹ Onder bedrijventerreinen verstaan we hier alle terreinen die op het Gewestplan een industriële of ambachtelijke bestemming kregen.

² In tegenstelling tot het hoofdstuk over de bezoldigde tewerkstelling, moest voor het hoofdstuk “Ruimtelijke aspecten” gebruik gemaakt worden van tewerkstellingscijfers op basis van nominatieve lijsten van de RSZ. De meest recente cijfers op basis van deze lijsten bij de GOM - West-Vlaanderen dateren van 2001.

³ Januari 2005

⁴ BPA: Bijzonder Plan van Aanleg; RUP: Ruimtelijk Uitvoeringsplan.

⁵ Wanneer we bijgevolg verder spreken over ‘bedrijventerreinen’ worden enkel de bedrijventerreinen volgens het Gewestplan bedoeld.

1. BELANG VAN DE TEXTIELBEDRIJVEN OP BEDRIJVENTERREINEN

De koppeling resulteerde uiteindelijk in een lijst van ongeveer 160 textielondernemingen die op bedrijventerreinen gesitueerd zijn. Deze ondernemingen vertegenwoordigen een tewerkstelling van 13.409 personen. Tabel 8.1 vergelijkt het aantal bedrijven op bedrijventerreinen en de tewerkstelling in die bedrijven met het totale aantal bedrijven en de totale tewerkstelling in die bedrijven volgens de RSZ. Bijna 30% van de textielondernemingen en bijna 70% van de tewerkstelling in die ondernemingen situeert zich op bedrijventerreinen¹.

Tabel 8.1: Omvang van de geanalyseerde groep, aantal bedrijven en tewerkstelling, West-Vlaamse textielsector

	Aantal op bedrijventer- rein (a)	Aantal in RSZ (30/6/2001)	Aandeel
Aantal bedrijven	161	550	29,3%
Tewerkstelling	13.409	19.216	69,8%

(a) Aangezien bedrijventerreinen volgens een BPA en een RUP niet worden opgenomen kan dit aantal lager liggen dan in werkelijkheid. Bovenstaande cijfers zijn bijgevolg een onderschatting.

BRON: GOM - West-Vlaanderen: GIS; RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

Daarnaast tonen de cijfers dat het aandeel tewerkstelling op bedrijventerreinen (in de totale RSZ-tewerkstelling) veel groter is dan het aandeel ondernemingen op bedrijventerreinen (in het totale aantal ondernemingen). We kunnen hieruit afleiden dat vooral grote ondernemingen op de bedrijventerreinen volgens het Gewestplan gesitueerd zijn.

Tabel 8.2 toont per arrondissement van West-Vlaanderen het aandeel van de totale tewerkstelling dat op een bedrijventerrein gevestigd is. Dit aandeel is het hoogst in de arrondissementen Veurne en Tielt, daarna volgen de arrondissementen Ieper en Brugge. Bovendien leert de tabel dat de verdeling van de tewerkstelling in de textielsector over de arrondissementen van West-Vlaanderen voor de bedrijven gelegen op bedrijventerreinen overeenkomt met die verdeling voor alle West-Vlaamse textielbedrijven. Zo komt ook hier de dominantie van de arrondissementen Kortrijk en Tielt naar voor, evenals het geringe belang van de textielsector in de arrondissementen Oostende, Diksmuide en Brugge.

¹ Het is belangrijk op te merken dat deze aandelen een onderschatting zijn: aangezien bedrijventerreinen volgens een BPA en een RUP niet werden opgenomen kunnen de aantallen op bedrijventerreinen in werkelijkheid hoger liggen.

Tabel 8.2: Omvang van de geanalyseerde groep, tewerkstelling per arrondissement, West-Vlaamse textielsector

	Tew. op bedrijventerreinen (a)	Tew. totaal RSZ 30/6/2001	Aandeel op bedrijventerreinen
Arr. Brugge	193	285	67,7%
Arr. Diksmuide	19	247	7,7%
Arr. Ieper	382	860	44,4%
Arr. Kortrijk	7.730	11.093	69,7%
Arr. Oostende		79	0,0%
Arr. Roeselare	257	687	37,4%
Arr. Tielt	4.569	5.665	80,7%
Arr. Veurne	259	300	86,3%
West-Vlaanderen	13.409	19.216	69,8%

(a) Aangezien bedrijventerreinen volgens een BPA en een RUP niet worden opgenomen kan dit aantal lager liggen dan in werkelijkheid. Bovenstaande cijfers zijn bijgevolg een onderschatting.

BRON: GOM - West-Vlaanderen: GIS; RSZ, Verwerking: GOM - West-Vlaanderen.

2. TERREINQUOTIËNTEN

De 13.409 jobs waarvan eerder sprake situeren zich op een totale oppervlakte van bijna 475 hectare. De confrontatie van de oppervlakte van de percelen met het aantal werknemers dat werkzaam is op deze percelen laat ons toe het terreinquotiënt te berekenen. Voor de totale West-Vlaamse textielsector komen we uit op een terreinquotiënt van 355 m² per werknemer.

In het vorige sectorale rapport "De metaalverwerkende nijverheid in West-Vlaanderen" berekenen we het terreinquotiënt voor de totale industrie en voor de metaalsector. Hoewel de methodologie toen licht verschilde van de huidige methodologie kunnen we toch een vergelijking maken. Het terreinquotiënt is in de West-Vlaamse textielsector (355 m²/werknemer) enigszins kleiner dan in de totale West-Vlaamse industrie (385 m²/werknemer): de ruimte nodig per werknemer is in de textielsector dus kleiner dan in de totale industrie. In de metaalsector was het terreinquotiënt veel kleiner, namelijk 294 m²/werknemer.

3. CONCLUSIE

In dit hoofdstuk probeerden we het ruimtegebruik door de West-Vlaamse textielbedrijven te meten. We deden dit door het terreinquotiënt voor de West-Vlaamse textielbedrijven te ramen. De textielsector in West-Vlaanderen gebruikt 355 m² per werknemer. Daarmee is de sector minder ruimtebehoevend dan de totale West-Vlaamse industrie. De metaalsector neemt in West-Vlaanderen dan weer per werknemer veel minder ruimte in beslag dan de textielsector.

ALGEMEEN BESLUIT

Het opzet van dit rapport is een beeld te schetsen van de actuele toestand en van de recente evoluties in de textielnijverheid in West-Vlaanderen. In wat vooraf ging probeerden we hier toe te komen door de analyse van een aantal sociaal-economische indicatoren. Hieronder vatten we per indicator de belangrijkste vaststellingen samen.

De West-Vlaamse textielsector is met bijna één vijfde van de totale **loontrekkende tewerkstelling** in de industrie de tweede grootste industriële sector in West-Vlaanderen, na de metaalverwerkende nijverheid. De sector telt ruim de helft van alle textieljobs in het Vlaamse Gewest en juist de helft van alle arbeidsplaatsen in de Belgische textielsector. West-Vlaanderen is gespecialiseerd in de textielnijverheid: het relatieve belang van de sector is groter in West-Vlaanderen dan in het Vlaamse Gewest. De jobs in de West-Vlaamse textielsector concentreren zich in de regio Kortrijk-Tielt. De vervaardiging van vloerkleden en tapijten is de belangrijkste deelsector van de West-Vlaamse textielsector, daarna volgen de textielweverijen. In beide deelsectoren is West-Vlaanderen gespecialiseerd ten opzichte van het Vlaamse Gewest.

In de periode 1992-2002 gingen in de West-Vlaamse **textielsector** bijna 4.400 arbeidsplaatsen verloren. In relatieve termen ging het om een afname met ongeveer 19%. De relatieve afname is daarmee groter dan in de totale West-Vlaamse industrie (-10%), maar minder sterk dan in de totale Vlaamse textielsector (-30%). De tewerkstellingsafbouw situeerde zich voornamelijk vóór 1997; nadien kende de tewerkstelling een schommelend verloop. Vanaf 2001 nam de tewerkstelling opnieuw duidelijk af. Recent cijfermateriaal toont dat die neerwaartse evolutie zich ook in 2002, 2003 en 2004 verder zette. Ook het aantal uitzendkrachten tewerkgesteld in de textielsector kende na 2000 een sterke afname. Tussen 1992 en 2002 daalde de tewerkstelling zowel van arbeiders als van bedienden. De afname van het aantal arbeiders was wel groter.

De belangrijkste **deelsector** binnen de West-Vlaamse textielsector, de vervaardiging van vloerkleden en tapijten, is de enige deelsector die in de geanalyseerde periode geen afname van de tewerkstelling kende: de sector kon in 2002 net zijn niveau van 1992 behouden. De andere deelsectoren zijn krimpsectoren. Vooral de deelsectoren 'bewerken en spinnen van textielvezels', 'textielveredeling' en 'gebreide en gehaakte stoffen en artikelen' verloren tussen 1992 en 2002 een groot deel van hun tewerkstelling. Bedrijven die 100% van hun omzet realiseren in technisch textiel kenden in de periode 1998-2003 wel een toename van de tewerkstelling. Enkel in de arrondissementen Tielt en Ieper nam de tewerkstelling in de textielsector toe; het arrondissement Kortrijk verloor tussen 1992 en 2002 bijna één derde van het aantal arbeidsplaatsen in de textielsector.

In 2004 hadden de West-Vlaamse textielbedrijven een aandeel van bijna 12% in alle **werkaanbiedingen** die de VDAB ontving van de West-Vlaamse industriële ondernemingen. De meerderheid van deze werkaanbiedingen kwamen van textielbedrijven uit de regio Kortrijk-Roeselare-Tielt. De evolutie van het jaarlijks aantal ontvangen werkaanbiedingen van de textielbedrijven toont de invloed van de conjuncturele verslechtering: in 2001 lag het aantal ontvangen werkaanbiedingen een stuk lager dan in 2000. In de jaren daarna herstelde de vacaturemarkt voor de West-Vlaamse textielsector zich niet. Ook in de totale West-Vlaamse industrie nam het jaarlijks aantal ontvangen werkaanbiedingen niet toe na 2001, maar bleef het constant. Voor een aantal beroepen krijgen de textielbedrijven de openstaande werkaanbiedingen moeilijk ingevuld. De knelpuntberoepen voor de textielsector situeren zich in het segment van de weverijen (arbeider in de weverij, regelaar van weefgetouwen, tapijtwever dubbelstuk, wever jacquardweefmachines) en in de vervaardiging van tapijten (tufter). Het gaat hier vaak om kwalitatieve tekorten: de competenties van de arbeidsreserve stemmen niet overeen met wat de bedrijven vragen.

In 2004 startten 15 ondernemingen een activiteit in de West-Vlaamse textielsector, dit is ongeveer 4% van alle **starters** in de West-Vlaamse industrie. Het aantal starters lijkt laag maar is toch relatief hoog voor een rijpe sector als de textielnijverheid. Bovendien bleef het jaarlijks aantal starters in de analyseperiode van dezelfde grootteorde, wat een positief teken is: er zijn nog ondernemers die de uitdaging aangaan een activiteit in de textielsector op te starten, los van conjuncturele schommelingen en negatieve signalen.

In de analyseperiode 1998-2004 gingen in totaal 62 West-Vlaamse textielbedrijven **failliet**. Hierbij gingen ruim 1.100 arbeidsplaatsen verloren. In deze periode telden de jaren 2002 en 2003 de meeste faillissementen waarbij ook het grootste aantal jobs verloren gingen. 2004 is op dit vlak duidelijk een beter jaar: er gingen amper zes ondernemingen failliet waarbij in totaal 52 jobs verloren gingen. Het ging hier dus om kleine ondernemingen.

De **omzet** van de West-Vlaamse textielbedrijven nam in de periode 1995-2003 sterker toe dan in de Vlaamse textielbedrijven maar minder sterk dan in de West-Vlaamse industrie. Na 2000 merken we een duidelijke verslechtering van de evolutie van de omzet: in 2001 vertraagde de omzetgroei van de West-Vlaamse textielbedrijven, in 2002 boog de toename om in een afname en in 2003 werd de afname nog sterker. In de Vlaamse textielsector nam de omzet al af sinds 2001. In de industrie daarentegen, zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest, bleef de omzet na 2000 groeien.

Ook de **export** nam in de periode 1995-2003 toe. De toename was sterker dan in de Vlaamse textielsector maar minder sterk dan in de West-Vlaamse industrie. In 2001 en 2002 stabiliseerde het exportcijfer zich; in 2003 nam het af. Deze afname kan onder meer toegeschreven worden aan de dure euro en aan de scherpe internationale concurrentie die de verkoopprijzen neerwaarts beïnvloedt. De textielnijverheid is een sterk exportgerichte sector: 76% van de omzet wordt in het buitenland gerealiseerd. Interieurtextiel, en vooral tapijt, is het belangrijkste exportproduct.

De waarde van de **investeringen** nam in de periode 1995-2003 af. Net als bij de omzet en de export is de evolutie gunstiger dan in de Vlaamse textielsector (de afname was hier nog sterker), maar minder gunstig dan in de totale West-Vlaamse industrie, die een status quo kende ten opzichte van 1995. Na 2000 namen de investeringen zeer sterk af, zowel in de West-Vlaamse als de Vlaamse textielsector. Ook in de totale industrie was er een afname, maar minder sterk dan in de textielsector. In 2004 namen de investeringen evenmin toe en de verwachtingen voor 2005 zijn niet bijzonder hoopgevend.

De **financiële analyse** van de West-Vlaamse textielbedrijven toont een gunstige liquiditeits- en solvabiliteitspositie: de mediaanwaarden van beide ratio's waren in 2003 groter in de West-Vlaamse textielindustrie dan in de West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector. Bovendien namen de mediaanwaarden van deze ratio's tussen 1998 en 2003 toe. De rentabiliteitspositie van de West-Vlaamse textielondernemingen was echter minder positief: de mediaanwaarde van de nettorentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen was in 2003 duidelijk lager in de textielsector dan in de industrie. Daarnaast noteren we een afname van de rentabiliteitsratio in de analyseperiode. De conjuncturele situatie speelt ongetwijfeld een rol in deze evolutie. We zijn echter niet in staat het aandeel van de conjunctuur in de negatieve rentabiliteitsevolutie te berekenen. De analyse van de toegevoegde waarde per werknemer leert ons dat in West-Vlaanderen de textielsector minder productief is dan de industrie en dat de productiviteit er trager groeit dan in de West-Vlaamse industrie en de Vlaamse textielsector. De lage productiviteit wordt gecompenseerd door een lage personeelskost. In de analyseperiode nam het belang van de personeelskosten in de toegevoegde waarde evenwel toe.

Hoewel de textielsector een “klassieke” sector is vinden we een aantal hoopgevende **innovatieve signalen**. De West-Vlaamse textielsector is ten opzichte van België gespecialiseerd voor wat betreft de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling. Met andere woorden, de West-Vlaamse textielsector investeert relatief meer in O&O dan de Belgische textielsector. Bovendien droeg de West-Vlaamse textielsector in positieve zin bij tot de groei van de O&O-bestedingen in de periode 1992-2001. Volgens Europese maatstaven is de textielsector in de EU-15 de minst innovatieve van alle industriële sectoren, maar (West-) Vlaanderen behoort toch tot de leidinggevende regio's inzake innovatie in de textielsector. Uit de Innovatie Quick Scan blijkt tot slot dat de textielindustrie wel degelijk (noodgedwongen) innoveert, maar eerder in product en design, dan wel op gestructureerd technologisch-wetenschappelijk vlak. Zwakke punten zijn de samenwerking met kenniscentra evenals de deelname aan (permanente) vorming.

De deelname van de textielsector aan **milieuzorgsystemen** lijkt op het eerste gezicht eerder beperkt. Van de 36 West-Vlaamse bedrijven met een ISO14001 en/of EMAS-certificaat behoren er vier tot de textielsector. Van de 29 West-Vlaamse bedrijven die in 2004 het jaarcertificaat in het kader van het West-Vlaams Milieucharter ontvingen behoort er één tot de textielsector. De geringe deelname aan deze systemen kan verklaard worden door het bestaan van milieucertificaten specifiek voor textielbedrijven, zoals bijvoorbeeld het GUT-certificaat voor de tapijtproducenten.

Ongeveer 30% van de West-Vlaamse textielbedrijven en ongeveer 70% van de tewerkstelling in de West-Vlaamse textielbedrijven situeert zich op bedrijventerreinen (terreinen die op het Gewestplan een industriële of ambachtelijke bestemming kregen). Aangezien het aandeel tewerkstelling op bedrijventerreinen groter is dan het aandeel ondernemingen op bedrijventerreinen, kunnen we afleiden dat vooral grote ondernemingen op bedrijventerreinen gesitueerd zijn. Het **terreinquotiënt** voor de West-Vlaamse textielsector bedraagt 355 m² per werknemer en is daarmee enigszins kleiner dan in de totale West-Vlaamse industrie.

Tot slot schetsen we enkele belangrijke conclusies uit dit sectorale rapport:

Het **belang van de West-Vlaamse textielsector** is zeer groot. De sector is goed voor bijna 20% van alle industriële arbeidsplaatsen in West-Vlaanderen. Bovendien situeert bijna 60% van de Vlaamse textieljobs en juist de helft van de Belgische textieljobs zich in West-Vlaanderen. Vooral in de **regio Kortrijk-Tielt** is de textielsector zeer sterk aanwezig.

Binnen de West-Vlaamse textielsector is het belang van de **deelsector 'vervaardiging van vloerkleden en tapijt'** zeer groot. De **deelsector 'weven van textiel'** is de tweede belangrijkste deelsector binnen de West-Vlaamse textielsector. Ten opzichte van het Vlaamse Gewest is West-Vlaanderen gespecialiseerd in beide deelsectoren. De tapijtproducenten kenden sedert 1998 een tewerkstellingstoename, de textielweverijen kenden daarentegen een lichte afname in de periode 1997-2002. Bijgevolg is de sector 'vervaardiging van vloerkleden en tapijt' een '*sterke*' sector en is de sector 'weven van textiel' een '*achterblijvende*' sector. De overige deelsectoren van de textielindustrie zijn '*zwakke*' sectoren.

De totale West-Vlaamse textielsector werd de voorbije tien jaar geconfronteerd met een **tewerkstellingsafname**. Dit jobverlies is vooral het gevolg van automatiseringen, herstructureringen en de delocatie van arbeidsintensieve productie. Een groot deel van de tewerkstellingsafbouw is met andere woorden van structurele aard. Na een lichte groei van de tewerkstelling in de periode 1999-2001, zette het jobverlies in de West-Vlaamse textielsector zich in 2002, 2003 en 2004 opnieuw verder. In welke mate dit jobverlies conjunctureel dan wel structureel is kunnen we uit de analyse niet afleiden. Ook faillissementen zijn verantwoordelijk voor een deel van de tewerkstellingsafbouw: sedert 1998 gingen ruim 1.100 arbeidsplaatsen verloren als gevolg van faillissementen.

Ondanks de tewerkstellingsafname bleef de textielsector toch een belangrijke sector binnen de West-Vlaamse industrie en binnen de totale Vlaamse textielsector. Dit kan erop wijzen dat de textielsector zich in sterke mate wist aan te passen aan veranderende omstandigheden.

De West-Vlaamse textielsector is een sterk **exportgerichte sector** en is dus in belangrijke mate afhankelijk van de uitvoer. De voorbije jaren had de sector te maken met een afname van het exportcijfer die onder meer kan toegeschreven worden aan de dure euro, waardoor de export naar landen die niet tot de eurozone behoren veel duurder werd, en de sterke internationale concurrentie met een neerwaartse druk op de prijzen als gevolg. Door het zwakke consumentenvertrouwen (door de aanhoudende laagconjunctuur) blijft de vraag ook klein binnen de Europese Unie. De vooruitzichten voor 2005 zijn niet bepaald rooskleurig. Bepaalde segmenten binnen de textielsector lijden onder de afschaffing van de laatste invoerquota, waardoor de invoer vanuit China sterk toenam. Bovendien worden de West-Vlaamse textielproducenten geconfronteerd met de vaak oneerlijke concurrentie uit China (als gevolg van dumpingprijzen en namaakartikelen). Eind april 2005 besliste de EU een onderzoek in te stellen naar de sterk gestegen invoer van een aantal textielproducten uit China, wat ertoe kan leiden dat de WHO invoerbepalingen oplegt. In de hoop dit te voorkomen besliste China in de loop van mei 2005 zijn exporttaksen op een aantal textielproducten te verhogen. Eind mei 2005 trok China deze beslissing echter opnieuw in en zou het daarenboven de uitvoertaksen voor een groot aantal productcategorieën zelfs volledig opheffen.

Uit de analyse blijkt dat de evolutie van de **investeringen** sedert 2000 evenmin positief is. De zwakke bezetting van het productieapparaat zorgt ervoor dat dit niet gauw moet vervangen worden. Ondernemers zullen de investeringen beperken tot de hoogst nodige. Ook voor 2005 wordt een verdere afname van het investeringsbedrag verwacht.

Een belangrijk aandachtspunt is de geringe en afnemende **rendabiliteit** van de West-Vlaamse textielondernemingen. Verder blijkt uit de financiële analyse dat de **toegevoegde waarde gecreëerd per werknemer** in de textielsector kleiner is dan in de totale industrie en dat tussen 1998 en 2003 de **personeelskosten per werknemer** sterker toenamen dan de toegevoegde waarde per werknemer. Een voldoende groei van de toegevoegde waarde blijft één van de uitdagingen om een concurrentiële uitvoering van de activiteiten te kunnen waarborgen.

Ook de factor **innovatie** is een belangrijke vereiste wanneer de textielsector zich wil wapenen tegen de concurrentie uit Oost- en Centraal-Europa en Azië. Hoewel de textielsector bekend staat als eerder klassieke sector en weinig innovatief, zijn er toch een aantal signalen die erop wijzen dat de West-Vlaamse textielbedrijven veel belang hechten aan innovatie, vooral op het vlak van product en design. Blijvende aandacht van de textielsector voor onderzoek en ontwikkeling en productvernieuwing is een absolute noodzaak om de toekomst van de West-Vlaamse textielsector te verzekeren. Onderwijs en vorming moeten hiertoe bijdragen.

Het belang van **buitenlandse ondernemingen** in de West-Vlaamse textielsector is klein: van de ondernemingen met minstens 100 tewerkgestelden zijn er maar enkele in buitenlandse handen. Daartegenover telt de sector veel Belgische ondernemingen, die vaak nog in familiale handen zijn. De West-Vlaamse textielbedrijven zijn bovendien sterk aanwezig in de wereld. Voor sommige buitenlandse vestigingen speelt de kostenfactor een rol, maar vaak kunnen we ook spreken van marktvolgende delocatie: om te kunnen concurreren is het voor bedrijven uit bepaalde segmenten van de textielsector nodig om op de lokale markten aanwezig te zijn; dit gaat niet onmiddellijk gepaard met de afbouw van binnenlandse vestigingen.

Bestandsnaam: N-NM-DE TEXTIELNIJVERHEID IN WEST-VLAANDEREN.doc
Map: C:\Documents and Settings\MarinaF\Bureaublad
Sjabloon: C:\Documents and settings\All Users\Application Data\Microsoft\Sjablonen\Ngom.dot
Titel:
Onderwerp:
Auteur: SandraT
Trefwoorden:
Opmerkingen:
Aanmaakdatum: 8-6-2005 9:51
Wijzigingsnummer: 2
Laatst opgeslagen op: 8-6-2005 9:51
Laatst opgeslagen door: ChristelDN
Totale bewerkingstijd: 6 minuten
Laatst afgedrukt op: 20-6-2005 11:58
Vanaf laatste volledige afdruk
Aantal pagina's: 110
Aantal woorden: 28.116 (ong.)
Aantal tekens: 154.644 (ong.)